

Załącznik
do Uchwały Nr 11/15
Komitetu Monitorującego Regionalny
Program Operacyjny Województwa
Łódzkiego na lata 2014-2020
z dnia 3 grudnia 2015 r.

PLAN EWALUACJI REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO NA LATA 2014-2020

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	4
I. WPROWADZENIE.....	7
II. RAMOWY ZAKRES TEMATYCZNY PLANU EWALUACJI	9
1. Cel planu ewaluacji.....	9
2. Zakres planu ewaluacji	9
III. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI	17
1. Opis procesu ewaluacji.....	17
2. Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystania wyników procesu ewaluacji oraz działań o charakterze informacyjno-szkoleniowym	18
3. Współpraca uczestników procesu ewaluacji	20
4. Opis zasobów niezbędnych do realizacji planu	21
IV. OPIS PLANOWANYCH DO REALIZACJI EWALUACJI.....	25
1. Ocena trafności wsparcia sfery B+R w województwie łódzkim w perspektywie 2014-2020	28
2. Efekty wsparcia sfery B+R w perspektywie 2014-2020.....	33
3. Efekty wsparcia konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MŚP w województwie łódzkim w perspektywie finansowej 2014-2020	35
4. Wsparcie terenów inwestycyjnych w województwie łódzkim - warunki powodzenia inwestycji i optymalizacja systemu wdrażania	39
5. Ocena wpływu inwestycji transportowych finansowanych w ramach RPO WŁ 2014-2020 na sytuację społeczno-gospodarczą województwa łódzkiego.....	42
6. Ocena wpływu inwestycji podejmowanych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii z OZE, wzrost efektywności energetycznej oraz poprawę jakości powietrza w województwie łódzkim.....	45
7. Ocena efektów wsparcia przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska w województwie łódzkim w ramach RPO WŁ 2014-2020, w kontekście zasady zrównoważonego rozwoju	49
8. Wpływ działań rewitalizacyjnych na zwiększenie partycypacji w kulturze, rozwój turystyki oraz tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczenie ubóstwa.....	52
9. Wpływ inwestycji w infrastrukturę i usługi w ramach osi priorytetowej VII i IX na dostępność i jakość usług zdrowotnych i społecznych	56
10. Ocena wpływu interwencji RPO WŁ 2014-2020 skierowanej do osób pozostających bez pracy, w tym znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.....	60
11. Identyfikacja czynników mających wpływ na skuteczność wsparcia udzielanego w ramach RPO WŁ 2014-2020 na przywrócenie zdolności do wysokiej jakości zatrudnienia i wyjścia z ubóstwa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	

	społecznym, poprawę dostępu do usług społecznych (w tym usług zdrowotnych) ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne realizowanych w regionie oraz powstanie nowych i trwałych miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej	64
12.	Ocena wpływu wsparcia programów zdrowotnych na utrzymanie, przedłużenie oraz przywrócenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa łódzkiego	69
13.	Ocena efektów wsparcia RPO WŁ 2014-2020 w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz usług edukacyjno-wychowawczych w województwie łódzkim.....	72
14.	Ocena wsparcia w obszarze kształcenia zawodowego w celu oszacowania jakości kształcenia i podniesienia zdolności do zatrudnienia absolwentów kształcenia zawodowego.....	77
15.	Ocena trafności celów interwencji oraz mechanizmów wsparcia przedsięwzięć wdrażanych poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne na terenie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego	80
16.	Wpływ RPO WŁ 2014-2020 na dostępność, stopień wykorzystania oraz jakość TIK .	84
17.	Ocena skuteczności, efektywności i adekwatności działania instrumentów finansowych w ramach RPO WŁ 2014-2020.....	87
	BADANIA OBLIGATORYJNE.....	90
18.	Badanie wpływu makroekonomicznego RPO WŁ 2014-2020 na rozwój społeczno-gospodarczy województwa, a także na realizację celów Strategii Europa 2020	90
19.	Ewaluacja ex ante realizacji programu operacyjnego 2021+	92
20.	System wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów.....	93
21.	Ewaluacja on-going dotycząca wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WŁ 2014-2020.....	97
22.	Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO WŁ 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania	99
23.	Ewaluacja podsumowująca dotycząca systemu realizacji RPO WŁ 2014-2020	100
24.	Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WŁ 2014-2020.....	102

WYKAZ SKRÓTÓW

B+R – Działalność badawczo-rozwojowa;

B+R+I – Działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna;

BAEL – Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności;

BDL – Bank Danych Lokalnych;

BPPWŁ – Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi;

CAPI (*computer assisted personal interview*) – wywiad prowadzony z respondentem przy wykorzystaniu urządzeń mobilnych (np. laptop, palmtop);

CATI (*computer assisted telephone interview*) – wywiad prowadzony z respondentem za pośrednictwem telefonu, wspomagany komputerowo;

CAWI (*computer assisted web interview*) – technika wywiadu bezpośredniego prowadzona za pośrednictwem Internetu, za pomocą którego przekazywany jest kwestionariusz do samodzielnego wypełnienia;

CT – Cel tematyczny;

DiD (*difference in differences*) – metoda podwójnej różnicy;

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;

EFRROW – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;

EFS – Europejski Fundusz Społeczny;

EFSI – Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne;

EQAVET (*European Quality Assurance in Vocational Education and Training*) – Europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości kształcenia i szkolenia zawodowego;

EUR – Euro;

FS – Fundusz Spójności;

GUS – Główny Urząd Statystyczny;

IBnGR – Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową;

IDI (*Individual In-depth Interview*) – indywidualny wywiad pogłębiony polegający na bezpośredniej rozmowie moderatora z jednym respondentem;

IP RPO WŁ 2014-2020 – Instytucja Pośrednicząca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;

IT (*information technology*) – całokształt zagadnień, metod, środków i działań związanych z przetwarzaniem informacji;

IV (*instrumental variables*) – metoda zmiennych instrumentalnych, pozwala na wyeliminowanie problemu równoczesności. Polega ona na znalezieniu i zastąpieniu zmiennych endogenicznych zmiennymi instrumentalnymi;

IZ RPO WŁ 2014-2020 – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;

JE – Jednostka Ewaluacyjna;

JE RPO WŁ 2014-2020 – Jednostka Ewaluacyjna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;

KE – Komisja Europejska;

KJE – Krajowa Jednostka Ewaluacji;

KM – Komitet Monitorujący;

KM RPO WŁ 2007-2013 – Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013;

KM RPO WŁ 2014-2020 – Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;

KOP – Komisja Oceny Projektów;

KOUM – Komórki Organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego;

KOWEZiU – Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej;

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;

KSI – Krajowy System Informatyczny SIMIK 07-13 zapewnia zdolność zbierania i agregacji na wyższych poziomach podstawowych danych dotyczących programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w zakresie i formacie wymaganym przez Komisję Europejską oraz wspiera bieżący proces zarządzania i monitorowania w zakresie programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności;

LSI – Lokalny System Informatyczny;

ŁARR – Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego;

ŁOM – Łódzki Obszar Metropolitalny;

ŁSSE – Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna;

MIR – Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju;

MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej;

MŚP – Mikroprzedsiębiorstwa oraz Małe i Średnie Przedsiębiorstwa;

NBP – Narodowy Bank Polski;

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia;

OP – Oś priorytetowa;

OZE – Odnawialne Źródła Energii;

PAIiIZ – Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych;

PAPI (*paper and pen personal interview*) – wywiad bezpośredni z respondentem, realizowany przy użyciu papierowego formularza ankiety wypełnianego przez ankietera;

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości;

PI – Priorytet Inwestycyjny;

PKB – Produkt krajowy brutto;

PO – Program Operacyjny;

PO KL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013;

PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój;

POZ – Podstawowa opieka zdrowotna;

PSM (*propensity score matching*) – metoda doboru do grup eksperymentalnej i kontrolnej naśladująca działanie mechanizmu losowego stosowanego w badaniach eksperymentalnych;

PUP – Powiatowy Urząd Pracy;

RCPS – Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi;

RDD (*regression discontinuity design*) – metoda nieciągłego modelu regresji;

RORP – Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi;

ROT – Regionalne Obserwatorium Terytorialne Województwa Łódzkiego;

RPO WŁ 2007-2013 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013;

RPO WŁ 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;

SFC2014 (*European Union Structural Funds Communication System*) – unijny system przesyłania danych dotyczących funduszy unijnych pomiędzy Komisją Europejską a państwami członkowskimi;

SL 2014 – Centralny system teleinformatyczny jest systemem wspierającym realizację programów operacyjnych realizowanych w ramach Funduszy Europejskich 2014-2020;

SOPZ – Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia;

SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*) – oprogramowanie do statystycznej analizy danych;

SQL (*Structured Query Language*) – strukturalny język zapytań używany do tworzenia, modyfikowania baz danych oraz do umieszczania i pobierania danych z baz danych;

SRWŁ 2020 – Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;

STRATEG – System stworzony i prowadzony przez GUS na potrzeby programowania i monitorowania polityki rozwoju. Zgromadzono w nim wskaźniki wykorzystywane są do monitorowania realizacji strategii obowiązujących w Polsce (na poziomie krajowym, ponadregionalnym i wojewódzkim) oraz w Unii Europejskiej (strategia Europa 2020);

SWR – System Wdrażania Rekomendacji;

SYRIUSZ – System teleinformatyczny wspomagający w sposób kompleksowy realizację statutowych zadań powiatowych urzędów pracy. System integruje dane, obszary działalności oraz procesy realizowane na wszystkich szczeblach zarządzania powiatowymi urzędami pracy;

SZOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;

TEN-T (*Trans-European Transport Networks*) – Transeuropejska Sieć Transportowa, program unijny dotyczący sieci drogowych, kolejowych, wodnych i powietrznych. TEN-T jest częścią Trans-European Networks (TEN);

TIK (*information and communication technologies*) – technologie informacyjno-komunikacyjne, pojęcie obejmujące szeroki zakres wszystkich technologii umożliwiających manipulowanie i przesyłanie informacji;

UE – Unia Europejska;

UM – Urząd Marszałkowski;

UMWŁ – Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego;

UP – Umowa Partnerstwa;

URE – Urząd Regulacji Energetyki;

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi;

ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne;

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

I. WPROWADZENIE

Podstawę prawną systemu ewaluacji stanowi Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (dalej: Rozporządzenie Nr 1303/2013). Zgodnie z art. 54 Rozporządzenia Nr 1303/2013 ewaluacje przeprowadza się w celu poprawy jakości projektowania i wdrażania programów, jak również w celu analizy ich skuteczności, efektywności i wpływu. Wpływ programów jest ewaluowany w świetle zadań każdego z EFSI (europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne) w odniesieniu do wymiernych celów unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu i z uwzględnieniem wielkości programu, w odniesieniu do PKB oraz poziomu bezrobocia na terenie objętym programem.

Państwa członkowskie gwarantują zasoby niezbędne do przeprowadzania ewaluacji i zapewniają, aby stosowane były procedury mające na celu generowanie i gromadzenie danych niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji, w tym danych odnoszących się do wspólnych wskaźników, i w stosownych przypadkach, wskaźników specyficznych dla programu. Ewaluacje przeprowadzają eksperci wewnątrzni lub zewnątrzni, którzy są funkcjonalnie niezależni od podmiotów odpowiedzialnych za realizację programu. Wszystkie ewaluacje są udostępniane do wiadomości publicznej.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 Rozporządzenia Nr 1303/2013 plan ewaluacji jest sporządzany przez instytucję zarządzającą lub państwo członkowskie dla jednego lub kilku programów operacyjnych. Istotną funkcję w realizacji procesu ewaluacji będą pełniły także komitety monitorujące (dalej: KM) funkcjonujące na poziomie programów operacyjnych. Plan ewaluacji przedstawiany jest KM nie później niż na rok po przyjęciu programu przez Komisję Europejską.

W rozdziale 5, punkcie 5.5 Umowy Partnerstwa (dalej: UP) określono kształt instytucjonalny oraz zasady realizacji procesu ewaluacji w okresie 2014-2020. Zgodnie z zapisami UP proces ewaluacji będzie realizowany przez jednostki zlokalizowane w administracji publicznej realizujące politykę spójności,

w szczególności przez jednostki ewaluacyjne (JE) wyznaczone przez Instytucje Zarządzające poszczególnych programów operacyjnych. Do ich obowiązków należy m.in. koordynacja i realizacja procesu ewaluacji PO (w tym przygotowanie planów ewaluacji PO), współpraca z Krajową Jednostką Ewaluacji (dalej: KJE), czynny udział w pracach grup tematycznych mających na celu wypracowanie metodologii i realizację badań przekrojowych w obszarach tematycznych, animowanie i monitorowanie wykorzystania wyników badań ewaluacyjnych dotyczących danego PO, raportowanie KE, KM i KJE wyników ewaluacji, budowa potencjału i kultury ewaluacyjnej na poziomie PO.

W związku z uruchomieniem w perspektywie finansowej 2014-2020 dwufunduszowych PO szczególnie istotne jest zapewnienie przez JE koordynacji procesu ewaluacji ww. programów, zarówno w wymiarze funkcjonalnym, jak i instytucjonalnym.

Proces ewaluacji PO realizowany będzie w oparciu o plany ewaluacji sporządzane przez KJE i JE na podstawie zaleceń KJE. Przygotowana na cały okres programowania ramowa koncepcja procesu ewaluacji powinna ściśle wynikać z logiki interwencji oraz zawierać w szczególności następujące elementy:

- listę tematów badań ewaluacyjnych wraz z uzasadnieniem ich realizacji,

- metody przewidziane do zastosowania w planowanych badaniach wraz z określeniem zapotrzebowania na dane,
- sposoby zapewnienia dostarczenia odpowiedniego zakresu danych na użytek planowanych ewaluacji,
- harmonogram procesu ewaluacji,
- sposoby komunikacji wyników planowanych ewaluacji,
- zasoby ludzkie potrzebne do realizacji procesu ewaluacji,
- budżet,
- działania ukierunkowane na budowę kultury ewaluacyjnej (w tym plan szkoleń).

Zgodnie z wytycznymi KE, w perspektywie 2014-2020 większy nacisk zostanie położony na wykorzystanie wyników badań ewaluacyjnych. Mając to na uwadze KJE będzie udostępniać opinii publicznej wyniki wszystkich ewaluacji zrealizowanych w ramach polityki spójności.

Zapisy UP w zakresie procesu ewaluacji zostały doprecyzowane w *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020* (dalej: Wytyczne).

Powyżej wymienione akty prawne i dokumenty: Rozporządzenie Nr 1303/2013, UP i Wytyczne stanowią podstawę utworzenia w ramach Departamentu Polityki Regionalnej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Łódzkiego Wydziału Ewaluacji pełniącego funkcję Jednostki Ewaluacyjnej (dalej: JE RPO WŁ 2014-2020) dla RPO WŁ 2014-2020.

II. RAMOWY ZAKRES TEMATYCZNY PLANU EWALUACJI

1. Cel planu ewaluacji

Plan ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (dalej: *Plan ewaluacji RPO WŁ 2014-2020*) jest dokumentem strategicznym w zakresie ewaluacji, którego obowiązek sporządzenia wynika z:

- Rozporządzenia Nr 1303/2013 (art. 56 ust. 1, art. 114 ust. 1),
- Umowy Partnerstwa (Rozdział 5, punkt 5.5),
- *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020* (sekcja 3.1.1. pkt 1).

Plan ewaluacji RPO WŁ 2014-2020 przedstawia sposób organizacji procesu ewaluacji na danym poziomie wdrażania oraz główne kierunki ewaluacji podejmowane przez IZ RPO WŁ 2014-2020 w ramach RPO WŁ 2014-2020, jak również wszelkie działania dotyczące budowy potencjału ewaluacyjnego JE RPO WŁ 2014-2020.

Plan ewaluacji RPO WŁ 2014-2020 ma na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu procesu ewaluacji w tym prawidłowe zlokalizowanie badań w ramach cyklu realizowanej interwencji, uwzględniające ich specyfikę tematyczną, zapewnienie odpowiednich do realizacji planu zasobów kadrowych i finansowych oraz zapewnienie kompletnego i spójnego charakteru ewaluacji.

Badania wskazane do realizacji w niniejszym dokumencie będą współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej XII Pomoc Techniczna RPO WŁ 2014-2020.

2. Zakres planu ewaluacji

Wkomponowanie procesu ewaluacji w proces wdrażania programu operacyjnego i programowania kolejnej perspektywy zapewniono w *Planie ewaluacji RPO WŁ 2014-2020* m. in. poprzez budowanie koncepcji poszczególnych badań ewaluacyjnych, każdorazowo biorąc pod uwagę możliwość wykorzystania wyników badania w procesie wdrażania RPO WŁ 2014-2020. Konstrukcja Planu Ewaluacji została oparta na analizie doświadczeń z poprzedniej perspektywy. Autorzy dokumentu brali pod uwagę zarówno wnioski płynące z przeprowadzonych badań ewaluacyjnych dotyczących RPO WŁ 2007-2013, regionalnych programów operacyjnych innych województw, jak i wnioski z ewaluacji programów krajowych. Konkluzje i refleksje dotyczące poprzednich doświadczeń były szeroko dyskutowane na forum Zespołu Sterującego Ewaluacją Polityki Spójności jak również w trakcie specjalnie w tym celu organizowanych przez KJE warsztatów. Zebrane dzięki tej analizie doświadczenia oraz wnioski z ewaluacji ex ante RPO WŁ 2014-2020 pozwoliły na lepsze dopasowanie zakresu Planu do przewidywanych potrzeb informacyjnych.

Realizowane ewaluacje będą miały na celu z jednej strony zbadanie procesu, mechanizmu wydatkowania środków, a z drugiej - wpływu wydatkowanych środków na społeczność i gospodarkę województwa łódzkiego. Skuteczność wyboru projektów spójnych z celami i logiką RPO WŁ 2014-2020, zostanie zweryfikowana już w jednym z pierwszych planowanych badań ewaluacyjnych pn. *System wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów*. Ponadto w kolejnych latach realizacji programu sukcesywnie weryfikowana będzie efektywność jego działania w badaniach realizowanych w formie ewaluacji procesowych dotyczących poszczególnych obszarów tematycznych. Jednocześnie oceniana będzie efektywność interwencji oraz jej wpływ na osiągnięcie założonych celów programu.

Pracownicy JE RPO WŁ 2014-2020 na etapie przygotowywania poszczególnych badań korzystając będą z wiedzy, jaką uzyskano prowadząc ewaluacje dotyczące RPO WŁ 2007-2013, Programu

Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) oraz obligować wykonawców zewnętrznych badań do korzystania z raportów ewaluacyjnych powstałych w wyniku realizacji badań dotyczących perspektywy finansowej 2007-2013. m.in.

Z uwagi na ograniczone informacje dotyczące przyszłej perspektywy finansowej na etapie tworzenia planu ewaluacji, szczegółowy zakres przewidzianego badania pn. *Ewaluacja ex ante realizacji programu operacyjnego 2021+*, zostanie doprecyzowany w późniejszym okresie.

Ogólne założenia logiki interwencji RPO WŁ 2014-2020 przedstawione są w poniższej tabeli:

Oś priorytetowa	Wsparcie UE [EUR]	Działanie	Wsparcie UE [EUR]	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
Oś priorytetowa I Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy	201 619 822	Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji	50 913 930	Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB ogółem w regionie
		Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje	150 705 892	Stopa inwestycji w sektorze prywatnym (nakłady brutto na środki trwałe w sektorze prywatnym jako % PKB) Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB
Oś priorytetowa II Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	274 835 401	Działanie II.1 Otoczenie biznesu	63 404 914	Udział powierzchni uzbrojonych terenów inwestycyjnych w powierzchni terenów inwestycyjnych ogółem Udział wyrejestrowanych rocznie przedsiębiorstw w liczbie przedsiębiorstw ogółem w województwie łódzkim Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB
		Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw	40 803 928	Wartość eksportu w regionie
		Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP	170 626 559	Udział przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje w % ogółu przedsiębiorstw Udział przedsiębiorstw z sektora usług, które wprowadziły innowacje

				w % ogółu przedsiębiorstw
Oś priorytetowa III Transport	395 662 889	Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski	93 690 668	Przewozy pasażerów komunikacją miejską w przeliczeniu na jednego mieszkańca obszarów miejskich
		Działanie III.2 Drogi	160 000 000	WDDT II (wskaźnik drogowej dostępności transportowej)
		Działanie III.3 Transport multimodalny	50 038 660	Wielkość ładunków obsługiwanych w terminalach intermodalnych TEU
		Działanie III.4 Transport kolejowy	91 933 561	WKDT II (wskaźnik kolejowej dostępności transportowej)
Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna	224 954 770	Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii	45 828 417	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem
		Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków	134 139 817	Sprzedaż energii cieplnej w na cele komunalno-bytowe
		Działanie IV.3 Ochrona powietrza	44 986 536	Średnie stężenie roczne PM 10 w aglomeracjach i miastach województwa

Oś priorytetowa V Ochrona środowiska	117 498 058	Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom	16 608 702	Pojemność obiektów małej retencji
		Działanie V.2 Gospodarka odpadami	45 310 919	Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych wytworzonych
		Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	43 352 946	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków
		Działanie V.4 Ochrona przyrody	12 225 491	Parki krajobrazowe objęte planami ochrony
Oś priorytetowa VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu	279 125 837	Działanie VI.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury	40 742 435	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności Zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców
		Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej	59 897 859	Nowo utworzone miejsca pracy w turystyce (według sekcji I PKD) Liczba pracujących w turystyce (według sekcji I PKD)
		Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego	178 485 543	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców
Oś priorytetowa VII Infrastruktura dla usług społecznych	127 736 610	Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne	41 080 777	Odsetek obywateli korzystających z e-administracji

		Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia	47 658 143	Śmiertelność szpitalna z powodu udaru mózgu Śmiertelność szpitalna z powodu zawału serca Średni czas pobytu w szpitalu
		Działanie VII.3 Infrastruktura opieki społecznej	16 042 551	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
		Działanie VII.4 Edukacja	22 955 139	Zdawalność egzaminów zawodowych w województwie w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Odsetek dzieci w wieku 3-4 lat objętych edukacją przedszkolną Zdawalność egzaminów zewnętrznych w województwie w relacji do średniej krajowej (Polska=100)
Oś priorytetowa VIII Zatrudnienie	159 872 131	Działanie VIII.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia przez powiatowe urzędy pracy	75 581 823	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)
		Działanie VIII.2 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia	40 212 201	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego
		Działanie VIII.3 Wsparcie przedsiębiorczości	44 078 107	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego
Oś priorytetowa IX	162 084 441	Działanie IX.1	93 822 364	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących

Włączenie społeczne		Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym		<p>pracy po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</p>
		Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	53 349 247	<p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu</p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu</p>
		Działanie IX.3 Rozwój ekonomii społecznej	14 912 830	<p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</p> <p>Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych</p> <p>Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych</p> <p>Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych dla osób z niepełnosprawnościami</p>
Oś priorytetowa X Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie	115 023 713	Działanie X.1 Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3	30 206 110	<p>Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS</p>

		<p>Działanie X.2</p> <p>Rozwój pracowników i przedsiębiorstw</p>	65 558 247	<p>Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie</p> <p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne, które opracowały i wdrożyły plan rozwoju działalności/plan restrukturyzacji</p> <p>Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie</p>
		<p>Działanie X.3</p> <p>Ochrona, utrzymanie i przywrócenie zdrowia</p>	19 259 356	<p>Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badania profilaktyczne</p> <p>Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie</p> <p>Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie</p>
<p>Oś priorytetowa XI</p> <p>Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności</p>	130 018 967	<p>Działanie XI.1</p> <p>Wysoka jakość edukacji</p>	49 562 693	<p>Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS</p> <p>Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych</p>

				<p>Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych</p> <p>Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS</p>
		<p>Działanie XI.2</p> <p>Kształcenie osób dorosłych</p>	6 698 764	<p>Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p> <p>Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</p>
		<p>Działanie XI.3</p> <p>Kształcenie zawodowe</p>	73 757 510	<p>Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki</p> <p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia</p> <p>Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS</p> <p>Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu</p>
<p>Oś priorytetowa XII</p> <p>Pomoc Techniczna</p>	67 616 476	<p>Działanie XII.1</p> <p>Potencjał instytucji</p>	67 616 476	<p>Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności</p> <p>Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów</p> <p>Średnioroczna liczba form szkoleniowych na jednego pracownika instytucji systemu wdrażania FE</p> <p>Średni czas zatwierdzenia projektu (od złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy)</p>
	<p>Działanie XII.2</p> <p>System realizacji</p>			
	<p>Działanie XII.3</p> <p>Potencjał beneficjentów</p>			
	<p>Działanie XII.4</p> <p>Informacja i promocja</p>			

III. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI

1. Opis procesu ewaluacji

Zgodnie z Wytycznymi IZ RPO WŁ 2014-2020 przyjęła model realizacji ewaluacji zewnętrznych. Wybór podmiotów przeprowadzających ewaluację będzie odbywał się w procedurze zgodnej z ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Realizacja poszczególnych ewaluacji odbywać się będzie w ramach czterech głównych etapów:

- przygotowanie ewaluacji i wybór wykonawcy,
- realizacja badania ewaluacyjnego,
- rozpowszechnianie wyników ewaluacji,
- wykorzystanie wyników, w szczególności do:
  - wspomagania podjęcia decyzji odnośnie realizacji i zakresu interwencji prowadzonych w ramach RPO WŁ 2014-2020, np. przy dokonywaniu realokacji środków,
  - przeprowadzania zmian usprawniających w ramach realizowanych interwencji,
  - dostarczania dowodów służących projektowaniu i wdrażaniu polityki spójności w perspektywie finansowej 2021+,
  - oceny efektów realizacji polityki spójności.

W procesie ewaluacji RPO WŁ 2014-2020 uczestniczyć będą podmioty zaangażowane w programowanie oraz wdrażanie Programu, jak również członkowie komitetu monitorującego. Zasada ta znalazła swoje odzwierciedlenie już na etapie konstruowania planu. Wszystkie wskazane podmioty poproszono o konsultacje projektu *Planu ewaluacji RPO WŁ 2014-2020*, w wyniku których uzyskano cenne sugestie oraz propozycje zmian.

JE RPO WŁ 2014-2020 przeprowadza realizację procesu ewaluacji na poziomie Programu. Jednostka ewaluacyjna odpowiada m.in. za opracowanie i monitorowanie planu ewaluacji RPO, jak również realizację badań ewaluacyjnych zgodnie z planem ewaluacji RPO. W trakcie wdrażania programu *Plan ewaluacji RPO WŁ 2014-2020* podlega co najmniej raz do roku przeglądom i ewentualnym aktualizacjom, szczególnie w razie zidentyfikowania zmian w potrzebach informacyjnych. Jednostka Ewaluacyjna może również zrealizować badania nie ujęte w planie (ad-hoc) w przypadku wystąpienia nagłej, niezidentyfikowanej wcześniej potrzeby informacyjnej.

Jednostka Ewaluacyjna RPO WŁ 2014-2020	Dane teleadresowe
Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego Departament Polityki Regionalnej Wydział Ewaluacji	Dyrektor Dominik Patora ul. Tuwima 22/26 90-002 Łódź tel.: +48 42 663 30 92 fax +48 42 663 30 94 e-mail: pr@lodzkie.pl

Rolą Komitetu Monitorującego RPO WŁ 2014-2020 (dalej: KM RPO WŁ 2014-2020) będzie akceptacja planu ewaluacji (oraz jego ewentualnych zmian), a także analiza postępu jego realizacji. Przedmiotem działania KM RPO WŁ 2014-2020 będzie także dyskusja dotycząca wyników ewaluacji i ich wykorzystania. W skład KM RPO WŁ 2014-2020 wchodzi trzy reprezentatywne grupy: rządowa, samorządowa oraz partnerzy społeczni (w tym m.in. przedstawiciele organizacji pracodawców, organizacji związkowych, środowiska naukowego, izb gospodarczych oraz organizacji

pozarządowych). Funkcję doradczą w KM pełni przedstawiciel Komisji Europejskiej. Ponadto w jego pracach mogą uczestniczyć reprezentanci innych instytucji, w tym europejskich, a także osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu Monitorującego. Łącznie w KMO RPO WŁ 2014-2020 zasiadają 53 osoby reprezentujące specjalistów z różnorodnych dziedzin (ekonomii, infrastruktury, polityki społecznej etc.), z których każda posiada wiedzę i doświadczenie w obszarze dotyczącym realizacji programów współfinansowanych ze środków UE.

W trakcie realizacji badań w ramach RPO WŁ 2014-2020 będzie istniała możliwość organizacji spotkań roboczych uczestników ewaluacji (przedstawiciele wykonawców badań z przedstawicielami odpowiednich komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego/jednostek/podmiotów zaangażowanych w proces ewaluacji). W trakcie takich spotkań możliwa będzie dyskusja nad przebiegiem prowadzonych badań, zastosowaną metodologią oraz organizacją procesu ewaluacji.

Zapewnienie powiązań systemu ewaluacji z systemem monitoringu nastąpi poprzez ścisłą współpracę Wydziału Ewaluacji i Wydziału Monitorowania Funduszy Unijnych w ramach Departamentu Polityki Regionalnej. Wysoka jakość danych zapewniona zostanie poprzez tworzony system informatyczny, jak również precyzyjny system monitoringowy o bardzo szerokim zakresie danych pierwotnych. Stosowne zapisy umowy o dofinansowanie zapewnią skuteczne pozyskiwanie niezbędnych danych od beneficjentów RPO WŁ 2014-2020. Stworzony system informatyczny wraz z odpowiednio skonstruowaną umową umożliwi zbieranie danych na temat wszystkich wnioskodawców (skutecznych i nieskutecznych), dzięki czemu możliwe będzie prowadzenie badań opartych o schemat kontrfaktyczny.

2. Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystania wyników procesu ewaluacji oraz działań o charakterze informacyjno-szkoleniowym

Z każdego badania ewaluacyjnego zostanie sporządzony raport, który będzie dostępny w siedzibie IZ RPO WŁ 2014-2020 w formie elektronicznej i papierowej (forma elektroniczna raportu będzie publikowana także na stronie internetowej IZ RPO WŁ 2014-2020). JE RPO WŁ 2014-2020 przewiduje także prezentowanie wyników przeprowadzonych badań w trakcie posiedzeń KM RPO WŁ 2014-2020. Ponadto wykonawcy każdego badania ewaluacyjnego będą zobligowani do opracowania broszury zawierającej krótki opis badania oraz najważniejsze wyniki ewaluacji, w tym wpływające z nich wnioski i rekomendacje, a także przygotowania streszczenia raportu w języku angielskim. Każdy raport końcowy z badania ewaluacyjnego zawierać będzie co najmniej:

- streszczenie,
- cel główny, cele szczegółowe oraz zakres badania,
- opis zastosowanej metodologii oraz źródeł informacji wykorzystanych w badaniu,
- prezentację wyników,
- wnioski,
- rekomendacje.

Każde badanie ewaluacyjne, którego raport końcowy został odebrany, podlega obowiązkowi upublicznienia w formie elektronicznej. W celu wykonania obowiązku upublicznienia JE RPO WŁ 2014-2020 przekazuje każdy odebrany raport końcowy do:

- właściwej Dyrekcji Generalnej KE za pomocą unijnego systemu przesyłania danych dotyczących funduszy unijnych pomiędzy Komisją Europejską, a państwami członkowskimi (SFC2014),
- KM RPO WŁ 2014-2020,

- KJE w celu umieszczenia w Bazie badań ewaluacyjnych.

Przekazanie raportów końcowych w wersji elektronicznej do KE i KJE nastąpi w terminie do 90 dni od daty formalnego odebrania raportu.

Zgodnie z Wytycznymi MIR Instytucja Zarządzająca oprócz obowiązku upubliczniania raportów z badań ewaluacyjnych oraz przekazywania ich do KE, powinna podejmować dodatkowe działania służące rozpowszechnianiu i wykorzystaniu wyników badań ewaluacyjnych wśród różnych grup odbiorców, w szczególności:

- decydentów – podejmujących decyzje strategiczne,
- osób zaangażowanych w proces planowania i programowania,
- osób zaangażowanych w realizację procesu wdrażania,
- partnerów społecznych,
- naukowców, ośrodków akademickich,
- beneficjentów/potencjalnych beneficjentów,
- mediów i społeczeństwa.

Formy i kanały komunikacji badań ewaluacyjnych zrealizowanych w ramach RPO WŁ 2014-2020 będą dopasowane do poszczególnych odbiorców.

Ponadto informacje na temat wyników badań ewaluacyjnych i sposobu ich wykorzystania zamieszczane będą w rocznych sprawozdaniach z wdrażania, Sprawozdaniach z postępu wdrażania (w 2017 i 2019 roku) oraz w sprawozdaniu końcowym (w 2022 roku) RPO WŁ 2014-2020.

Kanał komunikacji	Grupy docelowe
publikacja raportów końcowych w wersji elektronicznej oraz w uzasadnionych przypadkach w wersji papierowej	decydenci, instytucje zaangażowane w proces planowania i programowania, instytucje zaangażowane w proces wdrażania, partnerzy społeczni, media i społeczeństwo
broszury informacyjne	partnerzy społeczni, beneficjenci, potencjalni beneficjenci
spotkania, na których prezentowane są kluczowe wyniki i wnioski z badań	decydenci, instytucje zaangażowane w proces planowania i programowania, instytucje zaangażowane w proces wdrażania
strona internetowa zawierająca informacje o wynikach przeprowadzonych badań, kluczowe wnioski i rekomendacje	partnerzy społeczni, beneficjenci i potencjalni beneficjenci, media i społeczeństwo

JE RPO WŁ 2014-2020 inicjuje proces konsultacji rekomendacji z adresatami po otrzymaniu od wykonawcy badania tabeli rekomendacji. Konsultacje takie odbywają się przed podjęciem decyzji o ich wdrożeniu. W przypadku rekomendacji horyzontalnych i pozasystemowych będą one przekazane do KJE do dalszego procedowania. KJE zgodnie z Wytocznymi, administruje bazą informatyczną Systemu Wdrażania Rekomendacji (SWR) zawierającą wszystkie rekomendacje będące produktem badań realizowanych w ramach systemów polityki spójności. Wnioski i rekomendacje z badań ewaluacyjnych będą konsultowane przez JE RPO WŁ 2014-2020 z możliwie najszerszym gronem potencjalnych adresatów.

W razie wystąpienia potrzeb przewiduje się możliwość opracowania publikacji dotyczących tematyki związanej z badaniami ewaluacyjnymi oraz możliwość organizacji szkoleń i warsztatów związanych z procesem ewaluacji.

3. Współpraca uczestników procesu ewaluacji

Proces ewaluacji RPO WŁ 2014-2020 będzie zdecydowanie większym wyzwaniem niż miało to miejsce w okresie programowania 2007-2013. Wynika to z dwóch kwestii:

- dwufunduszowości programu, co oznacza, że w ramach jednej jednostki ewaluacyjnej niezbędna będzie koordynacja działań ewaluacyjnych dla interwencji finansowanych z EFS i EFRR,
- wyższych oczekiwań w stosunku do ewaluacji programu – oczekiwania KE i MIR kładą większy nacisk na identyfikację nie tylko zmian jakie zaszły w wyniku interwencji, ale i procesów za nimi stojących. Podkreśla się również potrzebę większej użyteczności wyników badań dla procesu zarządzania programem.

Powyższe uwarunkowania wskazują na potrzebę zapewnienia odpowiednich rozwiązań administracyjnych na etapie programowania, dotyczących zasobów kadrowych, budowania kompetencji pracowników oraz przygotowania mechanizmów umożliwiających przygotowanie i prowadzenie badań ewaluacyjnych użytecznych z punktu widzenia monitoringu i zarządzania programem. Przyjmując ramy organizacyjne procesu ewaluacji należy również pamiętać o potrzebie koordynacji działań z innymi jednostkami samorządu województwa oraz na poziomie centralnym z Krajową Jednostką Ewaluacji w szczególności w celu uniknięcia powielania zakresów poszczególnych planowanych badań ewaluacyjnych.

Tworząc ramy procesu ewaluacji oraz biorąc pod uwagę rolę przypisaną temu procesowi w perspektywie finansowej 2014-2020 oparto się na następujących rozwiązaniach organizacyjnych:

Obszar	Proponowane działania
Współpraca z jednostkami samorządu województwa odpowiedzialnymi za analizy	<ul style="list-style-type: none"> • bieżąca współpraca pomiędzy wszystkimi komórkami odpowiedzialnymi za realizację badań (BPPWŁ/ROT – w zakresie ewaluacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, WUP/RORP – w zakresie zadań związanych z badaniami ewaluacyjnymi EFS, RCPS – w zakresie kwestii społecznych), • współpraca powinna obejmować: uzgadnianie zakresu planowanych badań (tematy badań nie powinny się powielać), wymianę doświadczeń
Współpraca z kluczowymi decydentami	<ul style="list-style-type: none"> • systematyczne przedstawianie decydentom wniosków z dotychczas przeprowadzonych badań, • zwiększenie zaangażowania decydentów w proces ewaluacji (regularna identyfikacja potrzeb informacyjnych w celu uwzględnienia odpowiednich tematów w planie ewaluacji, opiniowanie założeń badań oraz współpraca z wykonawcami pozwalająca na wypracowanie użytecznych wniosków i rekomendacji)

Zgodnie z przyjętymi założeniami w województwie łódzkim nie planuje się powołania regionalnych grup sterowania ewaluacją oraz jednostek ewaluacyjnych w Instytucjach Pośredniczących RPO WŁ 2014-2020. Całość realizacji procesu ewaluacyjnego skupiona będzie w JE RPO WŁ 2014-2020. Udział partnerów społeczno-gospodarczych w przedmiotowym procesie będzie realizowany poprzez m.in. ścisłą współpracę z członkami KM RPO WŁ 2014-2020.

4. Opis zasobów niezbędnych do realizacji planu

W Rozporządzeniu Nr 1303/2013 wskazano na potrzebę zapewnienia odpowiedniego potencjału dla procesu ewaluacji programu. W celu zapewnienia odpowiednich rozwiązań organizacyjnych Uchwałą Nr 194/15 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 25 lutego 2015 r. został przyjęty Regulamin Organizacyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, w którym utworzono w ramach Departamentu Polityki Regionalnej Wydział Ewaluacji. Jest to jednostka niezależna od departamentów wdrażających, jak również instytucji pośredniczących funkcjonujących w ramach RPO WŁ 2014-2020. Zgodnie z zapisami Regulaminu Organizacyjnego do zadań Wydziału Ewaluacji w zakresie perspektywy 2014-2020 należy:

- przygotowanie, konsultowanie i realizacja Planu Ewaluacji RPO WŁ 2014–2020;
- prowadzenie badań ewaluacyjnych w ramach RPO WŁ 2014–2020;
- przedkładanie wyników ewaluacji zarządowi oraz Komitetowi Monitorującemu RPO WŁ 2014–2020;
- koordynacja procesu wdrażania rekomendacji z przeprowadzonych badań ewaluacyjnych w ramach RPO WŁ 2014–2020 oraz monitorowanie ich wdrażania;
- rozpowszechnianie wyników ewaluacji RPO WŁ 2014 –2020;

- współpraca z Krajową Jednostką Ewaluacji przy przygotowywaniu dokumentów dotyczących realizacji procesu ewaluacji polityki spójności w Polsce i opracowywaniu standardów ewaluacji;
- współpraca m.in. z Krajową Jednostką Ewaluacji oraz Komisją Europejską przy ewaluacjach realizowanych z inicjatywy tych podmiotów;
- współpraca z Regionalnym Obserwatorium Terytorialnym w zakresie prowadzonych badań i analiz;
- współpraca i wymiana informacji w zakresie procesu ewaluacji RPO WŁ 2014–2020 z instytucjami zaangażowanymi w programowanie i wdrażanie RPO WŁ 2014–2020 na poziomie regionalnym, z partnerami społecznymi oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze ewaluacji;
- przygotowywanie ekspertyz i analiz związanych z monitorowaniem realizacji RPO WŁ 2014-2020, w tym opracowań na potrzeby Komitetu Monitorującego RPO WŁ 2014-2020;
- współpraca z jednostkami kontrolnymi/audytowymi w zakresie prowadzonych kontroli/audytów w Wydziale;
- podejmowanie działań korekcyjnych oraz inicjowanie działań prewencyjnych w przypadku zaleceń lub rekomendacji wynikających z przeprowadzonych kontroli/audytów;
- wydawanie opinii lub interpretacji dotyczących dokumentów opracowywanych w Wydziale;
- wprowadzanie danych do systemów informatycznych zgodnie z zakresem zadań;
- przygotowywanie materiałów informacyjnych do publikacji zewnętrznych i nadzór nad ich bieżącą aktualizacją.

Powyższy zakres zadań i planowane etaty w Wydziale Ewaluacji oraz organizacja pracy Wydziału określona w *Instrukcjach Wykonawczych Instytucji Zarządzającej RPO WŁ 2014-2020* mają zapewnić prawidłowy tok prowadzenia ewaluacji w ramach RPO WŁ 2014-2020.

Tworząc ramy procesu ewaluacji oraz biorąc pod uwagę rolę przypisaną temu procesowi w perspektywie finansowej 2014-2020 oparto się na następujących rozwiązaniach organizacyjnych:

Obszar	Proponowane działania
Zasoby kadrowe	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie stosownej liczby etatów, zajmowanych przez pracowników z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem zawodowym, • zapewnienie odpowiedniej pozycji dla procesu ewaluacji w systemie zarządzania RPO WŁ 2014-2020, w tym nieobciążanie pracowników odpowiedzialnych za ewaluację nadmiarem zadań związanych z innymi obszarami zarządzania programem
Budowanie kompetencji kadr	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kompetencji pracowników w zakresie stosowania prawa zamówień publicznych, • podnoszenie kompetencji pracowników dotyczących metod badawczych i warsztatu analitycznego, • podnoszenie kompetencji pracowników w obszarze polityki społeczno-gospodarczej, jednym z rozwiązań może być specjalizacja pracowników w wybranych obszarach, • konieczne jest badanie potrzeb szkoleniowych pracowników

Według stanu na dzień 14 września 2015 roku w Wydziale są zatrudnieni: Naczelnik Wydziału, 3 osoby na stanowisku Głównego specjalisty ds. ewaluacji oraz 1 osoba na stanowisku Podinspektora ds. ewaluacji, których wykształcenie (ukończone studia socjologia, pedagogika, inżynieria środowiska, prawo, studia podyplomowe w zakresie zamówień publicznych, zarządzania, analizy danych, akademia ewaluacji, studia europejskie oraz szkolenia w zakresie kompetencji wydziału) oraz długoletnie doświadczenie zawodowe mają zapewnić przygotowanie i przeprowadzenie badań ewaluacyjnych najwyższej jakości.

W kolejnych latach planowany jest udział pracowników Wydziału Ewaluacji w szkoleniach z następujących obszarów tematycznych:

- analiza danych (metody pozyskiwania danych, tworzenia analiz jakościowych i ilościowych, przetwarzanie danych, baz danych),
- metody i techniki badawcze w realizacji badań ewaluacyjnych (ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów ewaluacyjnych, koncepcji badawczych, metodologii badań, modeli makroekonomicznych i innych modeli obliczeniowych, niestandardowych metod prowadzenia badań),
- zamówienia publiczne (ze szczególnym uwzględnieniem umów z wykonawcą, środków ochrony prawnej, nieprawidłowości w procedurach udzielania zamówień),
- okres programowania 2014-2020 (nowa perspektywa budżetowa UE 2014-2020, zmiany w systemie zarządzania funduszami na szczeblu krajowym i regionalnym, charakterystyka RPO WŁ 2014-2020 oraz najważniejsze zmiany w stosunku do RPO WŁ 2007-2013).

Ponadto planowane są szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników w następujących obszarach:

- EXCEL (tworzenie własnych formatów w komórkach, formuły, praca z funkcjami, metody analizy danych, sortowanie, filtrowanie, konspekty, sumy częściowe, konsolidacja danych, wykresy przestawne),
- Bazy danych (podstawowe polecenia języka SQL, operowanie na danych z wielu tabel – złączenia, tworzenie podzapytań, modyfikowanie danych, zasady projektowania struktur relacyjnych baz danych, więzy integralności, funkcje, pakiety, procedury wbudowane),
- SPSS (analiza danych).

Nadto planowane są stałe działania mające na celu poszerzanie i pogłębianie wiedzy z zakresu metod i technik badawczych oraz najnowszych trendów w zakresie ewaluacji oraz udział pracowników w cyklu szkoleń organizowanych przez MIR (Akademia Ewaluacji). Pracownicy JE RPO WŁ 2014-2020 będą korzystali z możliwości wymiany doświadczeń między podmiotami zaangażowanymi w proces ewaluacji poprzez udział w konferencjach i panelach dyskusyjnych. Środki na rozwój potencjału pracowników JE zabezpieczone zostały w budżecie PT RPO WŁ 2014-2020.

IV. OPIS PLANOWANYCH DO REALIZACJI EWALUACJI

W poniższej tabeli przedstawiono spis badań ewaluacyjnych planowanych do zrealizowania w ramach Planu ewaluacji RPO WŁ 2014-2020.

L.p.	OP	Fundusze Europejskie	Tytuł badania	Typ ewaluacji	Ramy czasowe
1.	I	EFRR, EFS	Ocena trafności wsparcia sfery B+R w województwie łódzkim w perspektywie 2014-2020	procesowa; on-going	III kw. 2017 – I kw. 2018
2.	I	EFRR	Efekty wsparcia sfery B+R w perspektywie 2014-2020	wpływu; ex post	II kw. 2022 – IV kw. 2022
3.	II	EFRR, EFS	Efekty wsparcia konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MŚP w województwie łódzkim w perspektywie finansowej 2014-2020	wpływu; ex post	II kw. 2022 – 4 kw. 2022
4.	II	EFRR	Wsparcie terenów inwestycyjnych w województwie łódzkim – warunki powodzenia inwestycji i optymalizacja system wdrażania	procesowa; on-going	II kw. 2017 – IV kw. 2017
5.	III	EFRR	Ocena wpływu inwestycji transportowych finansowanych w ramach RPO WŁ 2014-2020 na sytuację społeczno-gospodarczą województwa łódzkiego	wpływu; ex post	IV kw. 2020 – III kw. 2021
6.	IV	EFRR	Oceń wpływ inwestycji podejmowanych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii z OZE, wzrost efektywności energetycznej oraz poprawa jakości powietrza w województwie łódzkim	wpływu; ex post	IV kw. 2019 – III kw. 2020
7.	V	EFRR	Ocena efektów wsparcia przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska w województwie łódzkim w ramach RPO WŁ 2014-2020, w kontekście zasady zrównoważonego rozwoju	wpływu; ex post	III kw. 2022 – IV kw. 2022
8.	VI	EFRR	Wpływ działań rewitalizacyjnych na zwiększenie partycypacji w kulturze, rozwój turystyki, oraz tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczenie ubóstwa	wpływu; ex post	II kw. 2016 – IV kw. 2016 II kw. 2020 – IV kw. 2020
9.	VII	EFRR, EFS	Wpływ inwestycji w infrastrukturę i usługi w ramach osi priorytetowej VII i IX na dostępność i jakość usług zdrowotnych i społecznych	wpływu; ex post	II kw. 2022 – IV kw. 2022
10.	VIII	EFS	Ocena wpływu interwencji RPO WŁ 2014-2020 skierowanej do osób pozostających bez pracy, w tym znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	wpływu; on-going	III kw. 2017 – IV kw. 2017 I kw. 2019 – II kw. 2019 III kw. 2021 – IV kw. 2021 III kw. 2023 – IV kw. 2023
11.	IX	EFRR, EFS	Identyfikacja czynników mających wpływ na skuteczność wsparcia udzielanego w ramach RPO WŁ 2014-2020 na przywrócenie zdolności do wysokiej jakości zatrudnienia i wyjścia z ubóstwa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poprawy dostępu do usług społecznych (w tym usług zdrowotnych)	procesowa, wpływu; on-going, ex post	III kw. 2017 – IV kw. 2017 I kw. 2019 – II kw. 2019 III kw. 2021 – IV kw. 2021 IV kw. 2023 – IV kw. 2024

			ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne realizowanych w regionie oraz powstanie nowych i trwałych miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej		
12.	X	EFS	Ocena wpływu wsparcia programów zdrowotnych na utrzymanie, przedłużenie oraz przywrócenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa łódzkiego	wpływu; ex post	II kw. 2022 – IV kw. 2022
13.	X	EFRR, EFS	Ocena efektów wsparcia RPO WŁ 2014-2020 w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz usług edukacyjno-wychowawczych w województwie łódzkim	wpływu; ex post	III kw. 2019 – IV kw. 2019 III kw. 2021 – IV kw. 2021 III kw. 2023 – IV kw. 2023
14.	XI	EFRR, EFS	Ocena wsparcia w obszarze kształcenia zawodowego w celu oszacowania jakości kształcenia i podniesienia zdolności do zatrudnienia absolwentów kształcenia zawodowego	procesowa, wpływu; on-going	II kw. 2017 – III kw. 2017 II kw. 2019 – IV kw. 2019
15.	III IV V VI VII VIII IX	EFRR, EFS	Ocena trafności celów interwencji oraz mechanizmów wsparcia przedsięwzięć wdrażanych poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne na terenie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego	procesowa; on-going	I kw. 2018 – II kw. 2018
16.	VII XI	EFRR, EFS	Wpływ RPO WŁ 2014-2020 na dostępność, stopień wykorzystania oraz jakość TIK	wpływu; on-going	I kw. 2017 – IV kw. 2017
17.	II IV VIII	EFRR, EFS	Ocena skuteczności, efektywności i adekwatności działania instrumentów finansowych w ramach RPO WŁ 2014-2020	procesowa; on-going	II kw. 2017 – IV kw. 2017
18.	Badania obligatoryjne		Badanie wpływu makroekonomicznego RPO WŁ 2014-2020 na rozwój społeczno-gospodarczy województwa, a także na realizację celów Strategii Europa 2020	wpływu; on-going, ex post	III kw. 2018 – IV kw. 2018 III kw. 2022 – IV kw. 2022
19.			Ewaluacja ex ante realizacji programu operacyjnego 2021+	wpływu, procesowa; ex ante	I kw. 2020 – I kw. 2022
20.			System wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów	procesowa; on-going	IV kw. 2015 – IV kw. 2017
21.			Ewaluacja on-going dotycząca wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WŁ 2014-2020	procesowa; on-going	I kw. 2017 – III kw. 2017
22.			Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO WŁ 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania	procesowa, wpływu; on-going	Do końca kwietnia 2019
23.			Ewaluacja podsumowująca dotycząca systemu realizacji RPO WŁ 2014-2020	procesowa; ex post	III kw. 2019 – II kw. 2020 (30 kwietnia 2020)
24.			Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WŁ 2014-2020	wpływu; ex post	III kw. 2021 – II kw. 2022

Planowany budżet na badania ewaluacyjne określone w *Planie ewaluacji RPO WŁ 2014-2020* (bez badań ad hoc) wynosi 5 550 000 PLN. Ponadto, wyodrębniony został budżet na badania ewaluacyjne ad-hoc w wysokości 20% wartości Planu, a zatem 1 110 000 PLN, pozwalający na realizację badań wynikających z niespodziewanych potrzeb informacyjnych IZ RPO WŁ 2014-2020 oraz KM RPO WŁ 2014-2020. Z powyższych założeń wynika, że budżet na realizację badań

prowadzonych w ramach RPO WŁ 2014-2020 wyniesie 6 660 000 PLN. Należy jednak podkreślić, że powyższe kwoty mają charakter orientacyjny. Badania wskazane do realizacji w niniejszym dokumencie będą współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej XII Pomoc Techniczna RPO WŁ 2014-2020.

Opisy planowanych do realizacji badań przedstawiono poniżej. W opisach poszczególnych ewaluacji uwzględniono temat, zakres i cel badania, uzasadnienie, kryteria badania, pytania ewaluacyjne (obszary problemowe), zastosowane podejście metodologiczne wraz z zakresem niezbędnych danych, orientacyjne ramy czasowe realizacji badania, jak również szacowany koszt oraz podmiot lub podmioty odpowiedzialne za jego realizację.

1. Ocena trafności wsparcia sfery B+R w województwie łódzkim w perspektywie 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa I: Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy</p> <p>PI 1a – Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji w szczególności tych, które leżą w interesie Europy</p> <p>Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji</p> <p>PI 1b – Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, eko-innowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.</p> <p>Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje</p>	
<p>Oś priorytetowa II: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</p> <p>PI 3a – Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości</p> <p>Działanie II.1 Otoczenie biznesu</p> <p>Poddziałanie II.1.2. Profesjonalizacja usług biznesowych</p> <p>PI 3c – Wpieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie produktów i usług</p> <p>Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP</p>	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going
Cel badania	
Celem badania jest weryfikacja założeń wsparcia sfery B+R w województwie łódzkim, z uwzględnieniem pierwszych doświadczeń wdrażania RPO WŁ 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
Sfera badawczo-rozwojowa stanowi warunek konieczny rozwoju gospodarczego regionu i jako taki stanowi ważny element wsparcia w ramach RPO WŁ 2014-2020. Ocena trafności planowanych celów interwencji oraz metod wdrażania pozwoli na lepsze dopasowanie mechanizmów wsparcia oraz umożliwi weryfikację poprawności założeń interwencji, przyjętych na etapie formułowania celów i zakresu realizacji RPO WŁ 2014-2020. W szczególności ewaluacja pozwoli sprawdzić, czy:	

- system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć o zakładanych cechach, w tym w szczególności wpływa na zmianę struktury prowadzonych badań, prowadzi do wzrostu aktywności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw skutkującej wdrożeniem większej ilości badań do działalności gospodarczej,
- wybrane formy wsparcia odpowiadają na specyficzne potrzeby i problemy sfery B+R w regionie,
- założenia leżące u podstaw logiki programu w sferze B+R są właściwe i zgodne z kontraktem terytorialnym, Polską Mapą Drogową Infrastruktury Badawczej i innymi dokumentami strategicznymi oraz czy rozdział pomiędzy priorytetami inwestycyjnymi pierwszej osi jest adekwatny do specyfiki sfery B+R,
- wybrane formy wsparcia sfery B+R umożliwią osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020,
- udzielone wsparcie przynosi zakładane zmiany na poziomie wspartych instytucji i przedsiębiorstw (biorąc pod uwagę ich perspektywę),
- jaki jest kontekst realizacji Programu i czy nie zmienił się na tyle, by była konieczna korekta realizowanych działań,
- system monitorowania jest kompletny, zapewnia wysoką jakość danych – zarówno z punktu widzenia możliwości śledzenia postępów realizacji interwencji, jak również jej późniejszej ewaluacji.

Realizacja badania planowana jest na 2017 i 2018 rok po przeprowadzeniu pierwszych konkursów. Na tym etapie możliwe będzie wprowadzenie ewentualnych modyfikacji do systemu realizacji RPO WŁ 2014-2020. Kluczowe dla podjęcia działań korekcyjnych będą wyniki weryfikacji teorii interwencji w oparciu o zebrany materiał empiryczny, w tym dane na temat zmian zarówno na poziomie instytucji sfery B+R, jak i przedsiębiorstw. Kluczowa będzie również analiza logiki wdrażania w powiązaniu ze składanymi wnioskami o dofinansowanie z uwagi na duże prawdopodobieństwo zaistnienia zmian w stosunku do sytuacji mającej miejsce w czasie konstruowania RPO WŁ 2014-2020 oraz sposobu adaptacji jednostek publicznych i przedsiębiorstw do warunków udzielania wsparcia (w tym stopień ich oportunisty – tj. ustalenie do jakiego stopnia podmioty rzeczywiście identyfikują się z wyznaczonymi celami RPO WŁ 2014-2020 – np. poprzez wbudowanie ich w wieloletnią strategię rozwoju przedsiębiorstwa – a do jakiego stopnia ma to charakter jedynie fasadowy – tj. podmioty realizują projekty określonego typu, tylko i wyłącznie dlatego, że w danym obszarze dostępne jest finansowanie publiczne).

Kryteria badania

Trafność

Skuteczność

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy wybrane cele i formy wsparcia odpowiadają na specyficzne potrzeby i problemy sfery B+R oraz potrzeby przedsiębiorców w regionie?
- Czy wybrane formy wsparcia sfery B+R umożliwią osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- W jakim stopniu system wyboru projektów umożliwia wybór projektów wpisujących się w założenia systemu wsparcia specjalizacji regionalnych, w tym inteligentnych specjalizacji oraz wyboru projektów przyczyniających się do rozwoju obszarów funkcjonalnych wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego?
- Czy system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć o zakładanych cechach, w tym w szczególności wpływa na zmianę struktury prowadzonych badań, prowadzi do wyboru przedsięwzięć na które zgłasza zapotrzebowanie sektor biznesu, prowadzi do wzrostu aktywności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw skutkującej wdrażaniem większej ilości badań do działalności gospodarczej, wpływa na upowszechnianie się

komercyjnej współpracy, poprawę jakości infrastruktury B+R oraz prowadzi do wzrostu liczby innowacyjnych przedsiębiorstw?

- Czy rozdział alokacji pomiędzy PI 1a a 1b koresponduje ze specyfiką i potrzebami sfery B+R?
- Jakie są prognozy dotyczące osiągnięcia zakładanych efektów?
- Czy udzielone wsparcie przynosi zakładane zmiany na poziomie wspartych instytucji i przedsiębiorstw?
- Czy kontekst realizacji Programu nie zmienił się na tyle, by była konieczna korekta realizowanych działań i zmiana założeń przyjętych na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- Czy system monitorowania zapewnia zbieranie danych niezbędnych do śledzenia postępów wdrażania interwencji i jej późniejszej ewaluacji oraz wysoką jakość danych?
- Jakie są rekomendowane działania mające na celu wzrost wykorzystania wyników prac badań i prac rozwojowych w gospodarce regionu?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Punktem wyjścia będzie szczegółowa analiza teorii interwencji z uwzględnieniem teorii zmiany, jaką interwencja ma wywołać, jak i teorii wdrażania. W kolejnym etapie możliwa będzie identyfikacja czynników wpływających na trafność i skuteczność interwencji.

Faza I

Punktem wyjścia będzie analiza logiki wsparcia sfery B+R w ramach badanych priorytetów inwestycyjnych (szczegółowa analiza teorii zmiany stojącej u podstaw poszczególnych priorytetów inwestycyjnych). Odtworzenie logiki interwencji powinno pokazywać schemat logiczny wsparcia z uwzględnieniem relacji pomiędzy realizowanymi działaniami a oczekiwanymi efektami oraz przyjęte założenia i warunki wdrażania Programu.

Powyższa – koncepcyjna – faza badania bazować będzie zarówno na analizie danych zastanych, jak również na danych zebranych w drodze badań terenowych (jakościowych).

W szczególności logika interwencji powinna uwzględniać takie dokumenty jak:

- RPO WŁ 2014-2020;
- SZOOP;
- Umowa Partnerstwa;
- Kontrakt terytorialny dla województwa łódzkiego;
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020;
- Kryteria wyboru projektów;
- Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej;
- Wyniki ewaluacji systemu wyboru projektów RPO WŁ 2014-2020;
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;
- Ewaluacja B+R RPO WŁ 2007-2013;
- Raporty z badań ewaluacyjnych dotyczących sfery B+R realizowanych w innych województwach i na poziomie centralnym;
- Wnioski o dofinansowanie;
- Karty oceny merytorycznej.

Oraz takie techniki zbierania danych jak:

Desk research

Badania terenowe: wywiady/obserwacje (wskazany udział wszystkich interesariuszy: twórcy programu, przedstawiciele instytucji wdrażającej, beneficjenci, inni interesariusze). Odtworzona logika powinna uwzględniać perspektywę możliwie szerokiego grona osób, związanych

z wdrażaniem i oceną projektów B+R.

Na podstawie wyników pierwszej fazy badania zakończonej raportem metodologicznym stworzony zostanie dokładny plan prowadzenia badania ewaluacyjnego uwzględniający podejście Mix-Mode Data Collecting.

Faza II

Po fazie koncepcyjnej badania, przyjęta logika powinna być poddana weryfikacji, z wykorzystaniem:

- wyników naboru projektów, z uwzględnieniem szczegółowych informacji o ocenie poszczególnych wniosków,
- danych monitoringowych, uwzględniających informacje o poziomie realizacji wskaźników programowych i projektowych,
- informacji pochodzących z wniosków o dofinansowanie projektów (informacje na temat innowacyjności projektów, zakładanych celów, komplementarności projektów z celami RPO WŁ),
- danych pozyskanych od beneficjentów, na temat zmian wywołanych realizacją interwencji, w tym ich opinie na temat użyteczności otrzymanego wsparcia,
- danych pozyskanych w wyniku analizy desk research na temat przedsiębiorstw sfery B+R w powiązaniu z tendencjami rozwojowymi obserwowanymi w kraju i na świecie,
- dostępnej wiedzy z zakresu teorii wdrażania, ekonomii, prawa, przedsiębiorczości oraz B+R.

Badania beneficjentów powinny być przeprowadzone z wykorzystaniem co najmniej następujących technik:

- **wywiady z beneficjentami,**
- wywiady indywidualne z przedstawicielami Centrum Obsługi Przedsiębiorcy oraz innych instytucji zaangażowanych we wdrażanie projektów B+R oraz ekspertami w dziedzinie działalności badawczo-rozwojowej,
- analiza ekspercka dokumentów związanych z wdrażaniem.

Faza III

Rekomendacje zostaną wypracowane przy wykorzystaniu wniosków z wcześniejszych faz badania w oparciu o następujące techniki:

- panel ekspertów
- zogniskowane wywiady grupowe z beneficjentami, przedstawicielami instytucji zaangażowanych we wdrażanie oraz programowanie RPO WŁ 2014-2020, ekspertami w dziedzinie B+R.

Zakres niezbędnych danych

- Szczegółowe dane dotyczące punktacji poszczególnych wniosków o dofinansowanie
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane dotyczące przedsiębiorstw sfery B+R (z regionu i kraju)

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III kw. 2017 – I kw. 2018

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

120 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z komórkami i jednostkami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów wsparcia przedsiębiorstw.

2. Efekty wsparcia sfery B+R w perspektywie 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa I: Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy</p> <p>PI 1a – Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji w szczególności tych, które leżą w interesie Europy</p> <p>Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji</p> <p>PI 1b – Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.</p> <p>Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje</p>	
FUNDUSZ: EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Celem badania jest oszacowanie i ocena efektów wsparcia kluczowych inwestycji w infrastrukturę B+R jednostek naukowych oraz wsparcia działalności B+R przedsiębiorstw.	
Uzasadnienie badania	
<p>Ewaluacja odpowiada na wymagania Komisji Europejskiej dotyczące szacowania wpływu interwencji na poziomie poszczególnych osi priorytetowych. Przedmiotem planowanego badania będzie ocena wpływu podjętych działań m.in. na zmiany w wysokości nakładów na B+R, na ilość i jakość infrastruktury B+R, wzrost inwestycji w B+R przedsiębiorstw, wzrost wykorzystania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce, na rozwój współpracy i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego. Podstawę, w tym analizę logiki interwencji, stanowić będzie ewaluacja on-going „Ocena trafności wsparcia sfery B+R w województwie łódzkim w perspektywie 2014-2020” zaplanowana na III kwartał 2017 roku, w połączeniu z którą badanie pozwoli oszacować wielkość nakładów na B+R w relacji do PKB w regionie w wyniku wdrożenia interwencji. Wsparcie działalności badawczo-rozwojowej ma strategiczne znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego i jako takie powinno być poddane szczególnie dokładnym analizom mającym na celu poprawę trafności i skuteczności tego rodzaju interwencji w przyszłości.</p>	
Kryteria badania	
<p>Użyteczność</p> <p>Skuteczność</p> <p>Efektywność</p> <p>Trwałość</p>	

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Jakie były efekty wsparcia sfery B+R (planowane i nieplanowane)?
- Czy przyjęta teoria zmiany, biorąc pod uwagę efekty wsparcia, okazała się słuszna?
- W jakim stopniu wdrażane formy wsparcia okazały się skuteczne?
- Jakie mechanizmy (konfiguracje czynników) zwiększały, a jakie zmniejszały użyteczność wsparcia?
- Jak ocenić efektywność finansową interwencji? Które formy wsparcia są najbardziej efektywne?
- W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia są trwałe?
- Czy i jakie zmiany można rekomendować dla przyszłych działań mających na celu wsparcie sfery B+R?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W badaniu wykorzystane zostaną zarówno analizy jakościowe, jak i ilościowe. Punkt wyjścia stanowić będzie analiza teorii interwencji wykonana w ramach przeprowadzonej w 2017/2018 roku ewaluacji on-going „Ocena trafności wsparcia sfery B+R w województwie łódzkim w perspektywie 2014-2020”, która zostanie poddana weryfikacji na początku cyklu prac badawczych. W drugim etapie badania odtworzona teoria poddana zostanie testowaniu przy wykorzystaniu jak najszerszych metod i technik (badania kontrfaktyczne wykorzystujące m.in. PSM i DiD). Zakres planowanych analiz zostanie zweryfikowany na podstawie analizy desk research, której zadaniem będzie między innymi ustalenie zakresu dostępnych danych.

Zakres niezbędnych danych

- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane dotyczące przedsiębiorstw sfery B+R
- Dane GUS, w tym zwłaszcza dane uzyskiwane z cyklicznych sprawozdań PNT

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kw. 2022 – IV kw. 2022

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

100 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z komórkami i jednostkami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów wsparcia przedsiębiorstw.

3. Efekty wsparcia konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MŚP w województwie łódzkim w perspektywie finansowej 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa I: Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy</p> <p>PI 1a – Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy.</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie I.1 – Rozwój infrastruktury badań i innowacji;</p> <p>PI 1b – Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie I.2 – Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje;</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie I.2.1 – Infrastruktura B+R przedsiębiorstw;</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie I.2.2 – Projekty B+R przedsiębiorstw.</p>	
<p>Oś priorytetowa II: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</p> <p>PI 3b – Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie II.2 – Internacjonalizacja przedsiębiorstw;</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie II.2.1 – Modele biznesowe MŚP</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie II.2.2 – Promocja gospodarcza regionu</p> <p>PI 3c – Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie II.3 – Zwiększenie konkurencyjności MŚP</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie II.3.1 – Innowacje w MŚP</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie II.3.2 – Instrumenty finansowe dla MŚP</p>	
<p>Oś priorytetowa X: Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie</p> <p>PI 8v – Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie X.2 – Rozwój pracowników i przedsiębiorstw</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie X.2.1 – Konkurencyjność przedsiębiorstw i ich pracowników</p>	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post

Cel badania
Celem badania jest ocena wpływu RPO WŁ 2014-2020 na poziom innowacyjności, konkurencyjności oraz internacjonalizacji MŚP w województwie łódzkim.
Uzasadnienie badania
<p>Na podstawie danych z GUS za rok 2014, MŚP w Polsce są zdecydowanie najliczniejszą grupą w strukturze wielkościowej przedsiębiorstw, stanowią 99,89 % wszystkich przedsiębiorstw operujących na polskim rynku, identyczne dane dotyczące struktury wielkościowej MŚP prezentuje region łódzki. W związku z tym MŚP mają kluczowe znaczenie zarówno dla gospodarki polskiej, jak i europejskiej, ponadto są główną siłą napędową wzrostu gospodarczego, innowacji, zatrudnienia i integracji społecznej w regionach, dlatego wymagają szczególnej uwagi. Tematyka badania ewaluacyjnego związana jest z jednym z ważniejszych obszarów interwencji EFRR i EFS m.in. ze względu na znaczną wysokość wsparcia z UE, która dla Osi Priorytetowej I i II wynosi odpowiednio 201,6 mln Euro i 274,8 mln Euro.</p> <p>Ewaluacja ex post umożliwi analizę efektów wsparcia dla interwencji zrealizowanych w ramach I, II i X Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 dotyczących konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MŚP. Wyniki badania będą stanowiły punkt odniesienia dla kolejnych badań dotyczących MŚP, jak również będą użyteczne z punktu widzenia projektowania wsparcia dla nich w przyszłości.</p>
Kryteria badania
<p>Skuteczność</p> <p>Efektywność</p>
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe
<p>Główne pytania ewaluacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czy projekty przyjęte do realizacji w ramach RPO WŁ 2014-2020 przyczyniły się do zwiększenia potencjału, konkurencyjności, internacjonalizacji MŚP z województwa łódzkiego? Jeśli tak, to w jakim stopniu? • Jakie są efekty wsparcia MŚP w ramach poszczególnych działań / poddziałań SZOOP? • Czy udzielone wsparcie umożliwiło osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników, na poziomie RPO WŁ 2014-2020 i wskaźników rezultatu długoterminowego EFS określonych w <i>Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020</i>? • W jakim stopniu innowacyjność wpływa na poprawę jakości oferowanych przez MŚP usług i produktów? • Czy system wyboru projektów premiował projekty MŚP, a szczególnie projekty związane z tworzeniem (inkubacją) nowych innowacyjnych firm, realizowanych w miastach powiatowych tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz na obszarach wiejskich o słabej dostępności do usług publicznych wskazanych w SRWŁ 2020? • Czy udzielone wsparcie przyczyniło się do poprawy poziomu innowacyjności przedsiębiorstw z regionu? • Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia przedsiębiorstw, a jakie je ograniczały (ze szczególnym uwzględnieniem TIK)? • Jak wsparcie z EFS w ramach Poddziałania X.2.1 SZOOP wpłynęło na poprawę sytuacji pracowników i przedsiębiorstw w regionie? • Czy i jakiego rodzaju bariery zidentyfikowano w związku z wdrażaniem projektów? • Czy udzielone wsparcie wpłynęło na zwiększenie wydatków MŚP na działalność badawczo-rozwojową po zakończeniu realizacji projektów? Czy uzyskana pomoc pobudziła kolejne inwestycje w zakresie B+R? • Czy utworzono / zlikwidowano miejsca pracy w MŚP w regionie łódzkim w związku z realizacją projektów? Jakiego rodzaju miejsca pracy zostały utworzone / zlikwidowane?

- Które kategorie podmiotów gospodarczych (biorąc pod uwagę takie cechy jak wielkość, poziom innowacyjności, branża, skala działania i inne) skorzystały w największym stopniu z otrzymanego wsparcia?
- Jakie są rekomendowane działania mające na celu rozwój konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MŚP w województwie łódzkim?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie zostanie oparte na schemacie kontrfaktycznym wspomaganym podejściem opartym na teorii. Punktem wyjścia będzie odtworzenie logiki interwencji opartej, co najmniej o analizę następujących dokumentów:

- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa,
- RPO WŁ 2014-2020,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WŁ 2014-2020,
- Badania i ekspertyzy w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw oraz w obszarze B+R w województwie łódzkim,
- Raporty z badania: Ocena trafności wsparcia sfery B+R w województwie łódzkim w perspektywie 2014-2020,
- Raporty z badania: Ocena wpływu środków unijnych na rozwój sektora B+R,
- Przewodnik „Wdrażanie programu *Small Business Act* na szczeblu regionalnym”,
- „Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030”,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”,
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”,
- „Strategia Rozwoju Kraju 2020”,
- „Strategia Europa 2020”,
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Linia demarkacyjna pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi w perspektywie 2014-2020.

Schemat kontrfaktyczny służyć będzie analizie i praktycznej weryfikacji logiki ewaluowanych interwencji.

W ramach badania zostanie przeprowadzone oszacowanie efektu netto poszczególnych priorytetów inwestycyjnych. Służyć temu będzie porównanie sytuacji beneficjentów z dopasowaną grupą kontrolną – przedsiębiorstwami, które nie otrzymały wsparcia (podmioty nie ubiegające się o wsparcie oraz nieskuteczni wnioskodawcy). Przeprowadzone zostaną analizy w podgrupach wyróżnionych ze względu na typ wsparcia oraz specyfikę wsparcia. Zostanie podjęta próba analizy efektów w ramach inteligentnych specjalizacji (tam, gdzie pozwoli na to wielkość analizowanych populacji).

Oszacowanie efektów będzie przeprowadzone z wykorzystaniem możliwie różnorodnego wachlarza technik, warunkowanego przede wszystkim dostępnością danych. Wśród planowanych do wykorzystania technik znajdują się: technika *propensity score matching* (PSM), metoda podwójnej różnicy (*difference in differences – DiD*), metoda nieciągłości w równaniu regresji (*regression discontinuity design – RDD*) oraz metoda zmiennych instrumentalnych (*instrumental variables – IV*). Ostateczny wybór metod / technik analitycznych będzie zależał od dostępnych informacji i danych o realizacji interwencji. Nie jest konieczne zastosowanie wszystkich wskazanych technik łącznie.

Pomiar efektów netto zostanie przeprowadzony przy współpracy MIR oraz GUS – odpowiednie dane zostaną przekazane do regionu, w celu dalszej analizy z wykorzystaniem podejścia opartego na teorii. Rolą GUS będzie dokonanie oszacowań wybranych wskaźników ekonomicznych przedsiębiorstw na podstawie sprawozdań rocznych przedsiębiorstw. Analizowane wskaźniki obejmą wymiary innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, wpływ wsparcia na zatrudnienie, współpracę w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej oraz internacjonalizację. Analizy będą prowadzone na danych jednostkowych, natomiast do regionu przekazane zostaną wartości średnie wskaźników odpowiadających szacowanemu efektom – zgodnie z wymogami tajemnicy statystycznej.

Dodatkowo, przeprowadzone zostanie badanie ilościowe beneficjentów, umożliwiające zebranie danych, których nie będzie można uzyskać z danych GUS-u, w tym oszacowanie wpływu interwencji na współpracę w zakresie działalności B+R+I. W ostatnim przypadku badanie powinno podjąć próbę analizy (w zakresie współpracy) jednostek korzystających ze wsparcia na B+R+I lub też będących odbiorcami tego wsparcia. Analiza powinna w tym względzie w szczególności pogłębić wątek współpracy sektora nauki i przedsiębiorstw.

Ponadto w ramach ewaluacji przeprowadzona zostanie analiza kontrybucji (wpływ efektów na poziomie beneficjentów na rozwój regionu).

Zakres niezbędnych danych

- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Sprawozdania z realizacji RPO WŁ 2014-2020
- Dane GUS
- Dane statystyczne dostępne w ramach m.in. baz BDL, BAEL, STRATEG, Moja polis, etc.
- Dane pozyskane od osób odpowiedzialnych za wdrażanie RPO WŁ 2014-2020

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kw. 2022 – IV kw. 2022

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

200 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z Departamentem Europejskiego Funduszu Społecznego, Departamentem ds. Przedsiębiorczości w UMWŁ, a także z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Łodzi, Centrum Obsługi Przedsiębiorcy, MIR i GUS.

4. Wsparcie terenów inwestycyjnych w województwie łódzkim - warunki powodzenia inwestycji i optymalizacja systemu wdrażania

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa II: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</p> <p>PI 3a – wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług</p> <p>Działanie II.1 - Otoczenie biznesu</p> <p>Poddziałanie II.1.1 – Tereny inwestycyjne</p> <p>FUNDUSZ: EFRR</p>	
Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going
Cel badania	
Identyfikacja czynników mających wpływ na skuteczność działania (czynniki ryzyka) i sposobów przeciwdziałania ryzykom realizacji inwestycji w ramach PI 3a.	
Uzasadnienie badania	
<p>W ramach przedmiotowego poddziałania planowane do realizacji są przedsięwzięcia prowadzące do kompleksowego uporządkowania i przygotowania terenów inwestycyjnych, na których ma być prowadzona wyłącznie działalność MŚP, pod warunkiem zobowiązania się beneficjenta do zastosowania i monitorowania wskaźników w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczby inwestycji MŚP zlokalizowanych na uzbrojonych terenach, • Pełnego stopnia wykorzystania uzbrojonych terenów inwestycyjnych, • Liczby miejsc pracy utworzonych przez MŚP w inwestycjach zlokalizowanych na uzbrojonych terenach. <p>W oparciu o analizę przeprowadzają w dokumencie „Wnioski i rekomendacje dot. procesu planowania” wykonanym na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, należy uznać, że interwencja obarczona jest wysokim ryzykiem niskiej trafności inwestycji w tereny inwestycyjne, co wiąże się z zagrożeniem dla osiągnięcia założonych rezultatów interwencji. Z punktu widzenia realizacji interwencji kluczowe będzie skoordynowanie dwóch procesów – 1) przygotowywania terenów inwestycji oraz 2) pozyskiwania inwestorów, którzy skorzystają z tych terenów. Biorąc pod uwagę ograniczone zasoby czasowe oraz możliwość wsparcia inwestycji pod warunkiem nie powielania dostępnej infrastruktury kluczowe będzie odpowiednie zaprojektowanie systemu koordynacji realizacji poddziałania. Realizacja projektów dotyczących kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego, uwarunkowana będzie zapewnieniem właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych finansowanego ze środków własnych beneficjenta lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI w ramach CT4, CT7 lub CT9.</p> <p>Dlatego też konieczne jest pogłębione badanie, które pozwoli z jednej strony zidentyfikować potencjalne zagrożenia, a z drugiej zoptymalizować sposób podejmowania decyzji o wyborze terenów, które będą objęte wsparciem. Wyniki badania będą miały bezpośrednie przełożenie na system wdrażania.</p> <p>Służyć temu będzie analiza wyników badań dotyczących procesów inwestycyjnych przedsiębiorstw (identyfikacja czynników wpływających na takie decyzje), podobnych przedsięwzięć w innych</p>	

regionach, identyfikacja najlepszych praktyk oraz sposobów rozwiązywania problemów, jakie wystąpiły na etapie realizacji podobnych inwestycji.

Przeprowadzenie badania planowane jest na 2017 rok po zakończeniu realizacji pierwszych wspartych projektów. Na tym etapie możliwe będzie wprowadzenie ewentualnych modyfikacji do systemu wdrażania. Istotne dla podjęcia działań korekcyjnych będą wyniki weryfikacji teorii zmiany w oparciu o zebrany materiał empiryczny, w tym dane na temat zmian na poziomie MŚP.

Kryteria badania

Trafność

Skuteczność

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy wybrane cele i formy wsparcia odpowiadają na specyficzne potrzeby i problemy sfery MŚP w regionie?
- Czy wybrane formy wsparcia sfery MŚP umożliwią osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- Czy system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć o zakładanych cechach, w tym w szczególności czy wybór terenów przeznaczonych do wsparcia (zwłaszcza z uwzględnieniem preferencji dla projektów realizowanych na nieużytkach, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych, terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji) skutkuje tworzeniem terenów inwestycyjnych cieszących się zainteresowaniem ze strony MŚP?
- Czy udzielone wsparcie przynosi zakładane efekty w postaci zwiększonej liczby MŚP zainteresowanych korzystaniem z infrastruktury przygotowanej w ramach wspartych przedsięwzięć?
- Czy pomimo warunków przystąpienia do realizacji inwestycji (polegające na posiadaniu uregulowanego prawa własności do terenów objętych projektem oraz zgodności inwestycji z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego) zgłasza się oczekiwana liczba beneficjentów zainteresowanych realizacją inwestycji w tereny inwestycyjne?
- Czy tworzone są nowe miejsca pracy przez MŚP w inwestycjach zlokalizowanych na uzbrojonych terenach?
- Czy system wyboru projektów premiuje przedsięwzięcia związane z przygotowaniem terenów inwestycyjnych na obszarach wskazanych w SRWŁ 2020 jako Obszary Strategicznej Interwencji, wynikające z polityki rozwoju województwa – rejony będące w strefie bezpośredniego oddziaływania sieci TEN-T?
- Czy kontekst realizacji Programu zmienił się na tyle, by była konieczna korekta realizowanych działań i zmiana założeń przyjętych na poziomie RPO WŁ 2014-2020?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W ramach badania powinien być wykorzystany partycypacyjny model ewaluacji, w którym osoby zaangażowane we wdrażanie PI 3a powinny być również aktywnymi uczestnikami samego procesu ewaluacji.

Punktem wyjścia dla oceny powinna być szczegółowa analiza teorii interwencji (zarówno teorii zmiany, jaką interwencja ma wywołać, jak i teorii wdrażania). W oparciu o ten etap możliwe będzie zidentyfikowanie czynników, które warunkują skuteczność inwestycji. Czynniki te będą mogły być punktem odniesienia na etapie oceny systemu wdrażania.

Identyfikacja czynników ryzyka realizacji inwestycji powinna bazować na analizie możliwych wariantów realizacji inwestycji, wskazując na prawdopodobieństwo wystąpienia danego ryzyka i działań służących jego minimalizacji.

Badanie powinno wykorzystywać dostępne doświadczenia z realizacji analogicznych inwestycji – tak w regionie, kraju, jak i za granicą. W szczególności pożądanym jest poszukiwanie dobrych praktyk związanych z realizacją tego typu przedsięwzięć.

W części badania koncentrującej się na analizie stanu wyjściowego i potencjale województwa do przyciągania regionów wykorzystane powinny być zarówno pierwotne, jak i wtórne źródła danych. W badaniu przeanalizowane powinny być dostępne dane i opracowania na temat atrakcyjności inwestycyjnej regionów (m.in. Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych oraz Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową). Ponadto powinna zostać przeprowadzona analiza dotycząca historii i dynamiki napływu inwestycji i kapitału zagranicznego do regionu (PALiIZ, NBP, GUS, ROT). Jednocześnie konieczne powinno być podsumowanie aktualnej na moment badania dostępności terenów inwestycyjnych w województwie (z uwzględnieniem terenów ulokowanych na obszarze Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej). Źródłem informacji w powyższych kwestiach powinny być osoby zaangażowane w proces przyciągania inwestycji zagranicznych oraz osoby związane z promocją regionu (PALiIZ, Centrum Obsługi Inwestora w Departamencie ds. Przedsiębiorczości, Jednostki UM WŁ odpowiedzialne za promocję regionu za granicą, ŁARR, ŁSSE, Centrum Obsługi Przedsiębiorcy).

W części dotyczącej popytu uwzględnione powinny być opinie osób związanych z przyciąganiem inwestycji do Polski, a więc w pierwszej kolejności osoby z PALiIZ i Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów.

Ważnym elementem ewaluacji powinien być panel ekspertów – organizowany cyklicznie w trakcie trwania badania, w którym powinni uczestniczyć praktycy – osoby mające praktyczne doświadczenie we wdrażaniu projektów polegających na rozbudowie terenów inwestycyjnych w ramach perspektywy 2007-2013 (osoby z innych regionów, na poziomie IP, w tym np. PARP).

Badanie powinno koncentrować się na ocenie systemu wdrożenia interwencji w oparciu o wiedzę z danego obszaru (w tym ewaluacji podobnych interwencji, także dla województwa łódzkiego) i opinie interesariuszy.

Zakres niezbędnych danych

- Szczegółowe dane dotyczące punktacji poszczególnych wniosków o dofinansowanie
- Karty oceny merytorycznej
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane pozyskane od instytucji powiązanych (np. urzędów gmin, starostw powiatowych)
- Dane z ewaluacji przeprowadzonych w innych regionach
- Umowa Partnerstwa

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kw. 2017 – IV kw. 2017

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

150 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z podmiotami odpowiadającymi za wdrażanie projektów wsparcia przedsiębiorstw.

5. Ocena wpływu inwestycji transportowych finansowanych w ramach RPO WŁ 2014-2020 na sytuację społeczno-gospodarczą województwa łódzkiego

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa III: Transport</p> <p>PI 7b – Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi</p> <p style="padding-left: 20px;">Działanie III.2 – Drogi</p> <p style="padding-left: 40px;">Poddziałanie III.2.1 – Drogi wojewódzkie</p> <p style="padding-left: 40px;">Poddziałanie III.2.2 – Drogi lokalne</p> <p>PI 7c – Rozwój i usprawnienie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej</p> <p style="padding-left: 20px;">Działanie III.3 - Transport multimodalny</p> <p>PI 7d – Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu</p> <p style="padding-left: 20px;">Działanie III.4 - Transport kolejowy</p>	
FUNDUSZ: EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Ocena wpływu inwestycji transportowych na sytuację społeczno-gospodarczą województwa łódzkiego.	
Uzasadnienie badania	
<p>Celem ewaluacji jest pozyskanie informacji, które pozwolą na podniesienie jakości programowania i wdrażania w perspektywie finansowej 2021+ w obszarze inwestycji transportowych. Ponadto celem przedmiotowego badania jest także ocena efektów interwencji dokonanych w ramach III osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020. Aby proces ten był możliwy, konieczna jest wiedza na temat skuteczności prowadzonych interwencji oraz czynników, które warunkują ową skuteczność. Wreszcie niezwykle istotne jest określenie obszarów, których wsparcie w najwyższym stopniu przyczynia się do realizacji celów założonych w Programie.</p> <p>Sprawny, efektywny i bezpieczny system transportu, zapewniający połączenia komunikacyjne poprawiające dostępność transportową regionu jest niezbędny do dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego województwa łódzkiego. Dobrze rozwinięta sieć transportowa w połączeniu ze sprawnie zorganizowanym systemem obsługi ładunków, który uwarunkowany jest standardem terminali przeładunkowych oraz centrów logistycznych przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności transportu multimodalnego w systemie transportowym województwa łódzkiego, co przełoży się na zwiększenie ilości towarów przyjmowanych, rozdzielanych i wydawanych w obiektach obsługi logistycznej, a docelowo wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy regionu.</p>	

Kryteria badania
Skuteczność Efektywność Użyteczność Trwałość
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe
Główne pytania ewaluacyjne: <ul style="list-style-type: none"> • Czy wybrane cele i formy wsparcia w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji infrastruktury drogowej, podejmowane z poziomu regionalnego, koncentrujące się na zapewnieniu połączenia regionalnej sieci transportowej z siecią dróg krajowych i TEN-T przyczyniły się do stworzenia spójnego systemu drogowego w wymiarze regionalnym, krajowym oraz europejskim? • Czy system wyboru projektów umożliwił wybór przedsięwzięć o zakładanych cechach, w tym w szczególności wpłynął na poprawę stanu oraz powiązania regionalnej sieci dróg województwa łódzkiego z siecią dróg krajowych, TEN-T, jak i poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w województwie łódzkim? • Czy udzielone wsparcie wpłynęło na wzrost aktywności terminali przeładunkowych oraz centrów logistycznych w regionie? • Czy wsparcie udzielone na rozwój terminali przeładunkowych dopełniło strategiczny układ drogowy województwa, co wpłynęło na zwiększenie dostępności regionu i sprzyja działalności logistycznej, a także rozwojowi działalności gospodarczej regionu? • Czy udzielone wsparcie dotyczące modernizacji, rewitalizacji, a w uzasadnionych przypadkach również budowy sieci kolejowej i infrastruktury kolejowej o znaczeniu regionalnym, jak również realizacja przedsięwzięć z zakresu zakupu taboru kolejowego lub inwestycje podnoszące jego standard przyczyniły się do poprawy stanu technicznego infrastruktury kolejowej, podniesienia jakości usług, oraz poprawy bezpieczeństwa i komfortu podróżowania, co wpłynęło na poprawę dostępności transportowej województwa w ruchu kolejowym? • Czy w wyniku przedsięwzięć finansowanych w zakresie transportu kolejowego zwiększyła się konkurencyjność transportu kolejowego i nastąpił wzrost wykorzystania transportu kolejowego względem transportu indywidualnego? • Czy wybrane formy wsparcia w zakresie III Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 umożliwiły osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020? • Czy nakłady poczynione na inwestycje transportowe ze środków RPO WŁ 2014-2020 wpłynęły na rozwój społeczno-gospodarczy województwa łódzkiego? • Jakie są rekomendowane działania mające na celu wzrost wpływu środków zaangażowanych w obszarze badania na zakładane cele w perspektywie finansowej 2021+?
Ogólny zarys metodologii badania
Zastosowane podejście metodologiczne
<p>W badaniu wykorzystane zostaną zarówno jakościowe jak i ilościowe techniki gromadzenia i analizy danych. Punktem wyjścia będzie analiza danych zastanych (analiza desk research) w wyniku której, odtworzona zostanie zarówno logika interwencji, jak i stan infrastruktury transportowej istniejącej przed rozpoczęciem inwestycji współfinansowanych ze środków RPO WŁ 2014-2020. Zebrane dane pozwolą na porównanie stanu infrastruktury oraz ocenę realizacji celów zmierzających do stworzenia spójnego systemu drogowego w wymiarze regionalnym, krajowym oraz europejskim.</p> <p>W szczególności analiza logiki interwencji powinna uwzględniać takie dokumenty jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;

- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 wraz z załącznikiem dotyczącym zasad kwalifikowalności wydatków;
- Umowa Partnerstwa;
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020;
- Kryteria wyboru projektów;
- Ewaluacja ex ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;
- Wyniki ewaluacji systemu wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;
- Program Budowy Dróg Krajowych 2011-2015;
- Kontrakt Terytorialny.

Kolejnym etapem będą badania zarówno ilościowe, jak i jakościowe uwzględniające aspekty wyborów i zachowań mieszkańców w dziedzinie mobilności lokalnej (w tym wyniki badania GUS na temat zachowań komunikacyjnych pasażerów), dostępność potencjałową i czasową regionu, analizy dotyczące transportu kolejowego, drogowego oraz branży logistycznej w odniesieniu do sytuacji społeczno-gospodarczej województwa.

Badanie dostępności przeprowadzone zostanie w oparciu o metodologię wskaźnika Międzygałęziowej Dostępności Transportowej i analizę danych pozyskanych przez MIR w ramach jego monitorowania. W przypadku braku potrzebnych danych dotyczących województwa łódzkiego przeprowadzone zostaną dodatkowe pomiary.

Analizy dotyczące sytuacji branży logistycznej oparte zostaną o badanie ilościowe przeprowadzone wśród przedsiębiorców i uzupełnione o indywidualne wywiady pogłębione (IDI) jak również o analizy przeprowadzone w oparciu o dane zastane.

Analiza wspartych projektów przeprowadzona zostanie zarówno w oparciu o dane zastane jak i dane pierwotne uzyskane w wyniku przeprowadzenia badania ilościowego (np. CAPI, CATI) oraz jakościowego (Wywiady z beneficjentami, przedstawicielami IZ RPO WŁ 2014-2020). Badanie zostanie wsparte ponadto analizą wybranych przypadków (studia przypadków) oraz oceną ekspercką.

Zakres niezbędnych danych

- Szczegółowe dane dotyczące punktacji poszczególnych wniosków o dofinansowanie
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane z GUS
- Dane na temat PKB

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kw. 2020 – III kw. 2021

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

300 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów wsparcia w ramach RPO WŁ 2014-2020.

6. Ocena wpływu inwestycji podejmowanych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii z OZE, wzrost efektywności energetycznej oraz poprawę jakości powietrza w województwie łódzkim

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa III: Transport</p> <p>PI 4e – Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące dla klimatu</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie III.1 - Niskoemisyjny transport miejski</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie III.1.2 – Niskoemisyjny transport miejski</p> <p>Oś priorytetowa: IV Gospodarka niskoemisyjna</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie IV.3 - Ochrona powietrza</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie IV.3.2 - Ochrona powietrza</p> <p>Oś priorytetowa IV: Gospodarka niskoemisyjna</p> <p>PI 4a – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie IV.1 - Odnawialne źródła energii</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie IV.1.2 - Odnawialne źródła energii</p> <p>PI 4c – Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie IV.2 - Termomodernizacja budynków</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie IV.2.2 - Termomodernizacja budynków</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie IV.2.3 - Termomodernizacja budynków w oparciu o zastosowanie instrumentów finansowych</p>	
FUNDUSZ: EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Ocena wpływu inwestycji podejmowanych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii z OZE, wzrost efektywności energetycznej, poprawę jakości powietrza, a także bezpieczeństwa energetycznego województwa łódzkiego.	
Uzasadnienie badania	
Celem ewaluacji jest pozyskanie informacji, które pozwolą na podniesienie jakości programowania i wdrażania w perspektywie finansowej 2021+ w obszarze ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, wzrostu udziału energii z OZE, wzrostu efektywności energetycznej oraz poprawy	

jakości powietrza. Ponadto celem przedmiotowego badania jest także ocena efektów interwencji dokonanych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 w badanym obszarze.

Planowane badanie dotyczy obszaru strategicznego jakim jest gospodarka niskoemisyjna. Pozwoli ocenić wpływ inwestycji wspieranych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na realizację celów określonych w Strategii Europa 2020: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii z OZE i wzrost efektywności energetycznej.

Przedsięwzięcia objęte wsparciem w ramach osi priorytetowej IV w perspektywie finansowej 2014-2020 przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego województwa łódzkiego. Ponadto celem inwestycji finansowanych w tym obszarze jest poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznymi w sektorze budownictwa mieszkaniowego, jak również poprawa jakości powietrza.

Inwestycje przewidziane do dofinansowania w ramach Działania III.1 SZOOP mają na celu przyczynić się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach.

Kryteria badania

Skuteczność

Efektywność

Użyteczność

Trwałość

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy i jeśli tak, to jaki nastąpił wzrost udziału energii z OZE w produkcji energii ogółem dzięki inwestycjom realizowanym w ramach IV osi RPO WŁ 2014-2020?
- Które z inwestycji są najbardziej efektywne w tym zakresie? Jakie czynniki mają na to wpływ?
- Które inwestycje pozwalają na osiągnięcie efektu synergii w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i pyłów?
- Z jakimi innymi działaniami (inne osie RPO WŁ 2014-2020) oraz innymi Programami, w tym finansowanymi ze środków krajowych występuje komplementarność?
- Czy wybrane przedsięwzięcia objęte wsparciem w ramach przedmiotowego obszaru (ze szczególnym uwzględnieniem OZE) przyczyniają się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego województwa łódzkiego?
- Czy wybrane przedsięwzięcia objęte wsparciem w ramach przedmiotowego obszaru przyczyniają się do poprawy efektywności energetycznej w sektorze publicznym i w sektorze budownictwa mieszkaniowego?
- Czy inwestycje związane z modernizacją źródeł ciepła, rozbudową zaopatrzenia w ciepło, oświetleniem publicznym z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych oraz w zakresie budownictwa o znacznie podwyższonych parametrach energetycznych skutkują polepszeniem jakości powietrza?
- Czy projekty uzyskujące dofinansowanie w ramach działania III.1 SZOOP przyczyniają się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach?
- Jakie są rekomendowane działania mające na celu wzrost wpływu środków zaangażowanych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz pyłów w regionie?
- Jakie są rekomendowane działania mające na celu wzrost wpływu środków zaangażowanych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na wzrost efektywności energetycznej w regionie ?
- Jakie są rekomendowane działania mające na celu wzrost wpływu środków zaangażowanych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na poprawę jakości powietrza w regionie?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Ze względu na obszerny i zróżnicowany zakres badania niezbędne będzie zastosowanie podejścia mieszanego. Badanie zostanie podzielone na bloki tematyczne i etapy tak, aby prace nad ewaluacją uzupełniały się i w końcowym etapie dały możliwie pełną i jednocześnie skondensowaną odpowiedź na postawione pytania badawcze.

W pierwszym etapie konieczne będzie odtworzenie logiki interwencji w celu zidentyfikowania poszczególnych działań, podziału środków, kryteriów wyboru projektów etc. w podziale na poszczególne cele (OZE, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, efektywność energetyczna, jakość powietrza) i określenie ich wpływu na realizację zakładanych celów.

W szczególności logika interwencji powinna uwzględniać takie dokumenty jak:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 wraz z załącznikiem dotyczącym zasad kwalifikowalności wydatków;
- Umowa Partnerstwa;
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020;
- Kryteria wyboru projektów;
- Wyniki ewaluacji systemu wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;
- Strategia Europa 2020;
- Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej;
- Programy Ochrony Powietrza i Plany Działań Krótkoterminowych dla stref województwa łódzkiego;

Ilościowa ocena wpływu poszczególnych projektów w poszczególnych typach (tzw. podejście bottom-up) zostanie oparta w dużej mierze na wskaźnikach i danych monitoringowych (m.in. wielkość emisji, zużyta energia pierwotna, udział energii z OZE), umożliwi to w pierwszym etapie porównanie efektywności kosztowej różnych projektów w różnych sektorach.

Analiza bezpieczeństwa energetycznego wymagać będzie podejścia ilościowego zmierzającego do wyliczenia wskaźników na podstawie danych z GUS, URE oraz danych monitoringowych zarówno na wejściu jak i na wyjściu.

Efektywność energetyczna w wyodrębnionych sektorach (budownictwie oraz sektorze publicznym) oszacowana zostanie w oparciu o uproszczony schemat kontrfaktyczny wymagający badania w oparciu o grupę kontrolną składającą się z nieskutecznych wnioskodawców. Takie podejście pozwoli na oszacowanie tzw. efektu jałowej straty (ile projektów zostałoby zrealizowanych bez wsparcia z RPO WŁ 2014-2020).

Opcjonalnie badanie może zostać rozszerzone o oszacowanie efektów interwencji zmierzających do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i przeprowadzone zostanie w oparciu o model zawierający dane wejściowe na temat emisji i projektu oraz dane wyjściowe, co pozwoli na obliczenie efektu. Ze względu na koncentrację pewnych działań na obszarach miejskich (transport publiczny, efektywność energetyczna w sektorze publicznym i budownictwie) w ramach ewaluacji zostanie wyodrębniony wpływ inwestycji na poziom emisji (podejście bottom-up) w aglomeracji łódzkiej i ośrodkach subregionalnych.

Niskoemisyjna i zrównoważona mobilność w miastach zostanie oszacowana na podstawie danych

monitoringowych oraz na podstawie badań ilościowych mających na celu oszacowanie wpływu realizacji projektów na zwiększenie mobilności w miastach i na wzrost wykorzystania transportu zbiorowego i niezmotoryzowanego.

Zakres niezbędnych danych

- Szczegółowe dane dotyczące punktacji poszczególnych wniosków o dofinansowanie
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane z URE
- Dane z GUS
- Dane z monitoringu środowiskowego
- Eksperti w zakresie emisji gazów cieplarnianych
- Eksperti w zakresie emisji pyłów
- Eksperti w zakresie rozwoju regionalnego

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kw. 2019 – III kw. 2020

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

300 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów wsparcia w ramach RPO WŁ 2014-2020.

7. Ocena efektów wsparcia przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska w województwie łódzkim w ramach RPO WŁ 2014-2020, w kontekście zasady zrównoważonego rozwoju

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa V: Ochrona środowiska</p> <p>PI 5.b – Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie V.1 – Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie V.1.1 – Gospodarka wodna i zarządzanie ryzykiem</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie V.1.2 – Rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego</p> <p>PI 6.a – Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie V.2 – Gospodarka odpadami</p> <p>PI 6.b – Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie V.3 – Gospodarka wodno-kanalizacyjna</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie V.3.2 – Gospodarka wodno-kanalizacyjna</p> <p>PI 6.d – Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie V.4 – Ochrona przyrody</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie V.4.1 – Ochrona przyrody</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie V.4.2 – Przeciwdziałanie degradacji środowiska</p>	
FUNDUSZ: EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Celem badania jest weryfikacja skuteczności i efektywności interwencji podjętych w obszarze ochrony środowiska w ramach RPO WŁ 2014-2020 w kontekście trzech filarów zrównoważonego rozwoju: społecznego, gospodarczego i środowiskowego	
Uzasadnienie badania	
Konstytucyjna zasada zrównoważonego rozwoju jest jednym z warunków niezbędnych do zwiększenia konkurencyjności gospodarki. Działania w zakresie ochrony środowiska współfinansowane w ramach RPO WŁ 2014-2020 mają przyczynić się do rozwoju gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej. Do najważniejszych wyzwań województwa łódzkiego w zakresie ochrony środowiska należą poprawa zdolności adaptacyjnych do zmian klimatu, racjonalizacja gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, jak również ochrona stanu i poprawa jakości środowiska przyrodniczego. W ramach V osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 połączono zakres interwencji CT 5 <i>Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem</i> oraz CT 6 <i>Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania</i>	

zasobami. Oceniając efektywność i rezultaty udzielonego wsparcia, warto zatem również zbadać czy i w jakim stopniu połączenie dwóch CT w jednej osi priorytetowej przyczyniło się do maksymalizacji oczekiwanych efektów realizacji interwencji w przedmiotowym obszarze.

Kryteria badania

Trafność

Trwałość

Skuteczność

Efektywność

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy i w jakim stopniu osiągnięto zakładane cele szczegółowe w ramach V osi priorytetowej?
  - zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe w regionie
  - ograniczone składowanie odpadów w regionie
  - zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych
  - wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie
- Czy kontekst realizacji Programu uległ zmianie i czy skutkowało to koniecznością korekty realizowanych działań?
- Jakie efekty społeczne, ekonomiczne i środowiskowe wynikają z realizacji V osi priorytetowej?
- Czy wsparcie w formie dotacji umożliwiło osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników, na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- W jaki sposób interwencja RPO WŁ 2014-2020 przyczyniła się do spełnienia norm unijnych (wymogów dyrektyw)?
- W jaki sposób interwencja RPO WŁ 2014-2020 przyczyniła się do poprawy sytuacji w gospodarce odpadami i gospodarce wodnej, w szczególności w gospodarce wodno-ściekowej?
- W jaki sposób interwencja RPO WŁ 2014-2020 przyczyniła się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych Umowy Partnerstwa?
  - poprawa zdolności adaptacji do zmian klimatu oraz rozwój systemów zarządzania zagrożeniami (priorytety: zmniejszenie wrażliwości obszarów i sektorów wrażliwych na zmiany klimatu, rozwój systemów zarządzania zagrożeniami)
  - zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie (priorytety: zachowanie efektywności wykorzystania zasobów, zmniejszenie presji na środowisko naturalne)
- Czy i w jakim stopniu połączenie dwóch CT w jednej osi priorytetowej przyczyniło się do maksymalizacji oczekiwanych efektów realizacji interwencji w przedmiotowym obszarze?
- Jakie są rekomendacje w kontekście celu badania?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Ze względu na trudności z pomiarem oddziaływań zróżnicowanych interwencji (działania z zakresu: małej retencji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i różnorodności biologicznej) zakłada się zastosowanie podejścia mieszanego, tj. badań ilościowych i jakościowych, uwzględniających specyfikę poszczególnych interwencji.

Logika interwencji powinna uwzględniać w szczególności takie dokumenty jak:

- RPO WŁ 2014-2020,
- SZOOP,
- Umowa Partnerstwa,

- Strategia Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020,
- Wytoczne i zasady w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR i EFS lata 2014-2020,
- Kryteria wyboru projektów,
- KPOŚK,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego (aktualnie obowiązujący),
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego (aktualnie obowiązujący),
- MasterPlan dla obszaru dorzecza Wisły,
- MasterPlan dla obszaru dorzecza Odry,
- Master Plan dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- Wyniki ewaluacji dotyczącej wpływu inwestycji podejmowanych w ramach III i IV osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii z OZE, wzrost efektywności energetycznej oraz poprawę jakości powietrza w województwie łódzkim,
- Wyniki ewaluacji dotyczącej oceny trafności celów interwencji oraz mechanizmów wsparcia przedsięwzięć wdrażanych poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT).

Efekty przyrodnicze będą mierzone głównie w sposób ilościowy (np. wpływ na ilość i jakość wód, jakość gleb, jakość powietrza). Wpływ na ochroną różnorodności biologicznej będzie natomiast raczej przedmiotem ocen jakościowych (oceny eksperckie) i studiów przypadku.

W przypadku efektów ekonomicznych ewaluacja zostanie skoncentrowana przede wszystkim na ocenie wpływu na zatrudnienie (głównie rozpatrywane będą efekty pośrednie w postaci miejsc pracy).

Natomiast efekty społeczne (np. jakość życia, walory rekreacyjne, ochrona przed zagrożeniami) będą przedstawiane jakościowo, w dużej mierze na podstawie studiów przypadków.

Zakres niezbędnych danych

- Szczegółowe dane o punktacji poszczególnych wniosków o dofinansowanie
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III kw. 2022 – IV kw. 2022

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

250 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z komórkami organizacyjnymi UMWŁ oraz podmiotami powiązanymi z obszarem badania ewaluacyjnego (badanie zewnętrzne)

8. Wpływ działań rewitalizacyjnych na zwiększenie partycypacji w kulturze, rozwój turystyki oraz tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczenie ubóstwa

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa VI: Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu</p> <p>PI 6c – Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.</p> <p>Działanie VI.1 – Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury</p> <p>Poddziałanie VI.1.2 – Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury</p> <p>PI 8b – Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój.</p> <p>Działanie VI.2 – Rozwój gospodarki turystycznej</p> <p>PI 9b – Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.</p> <p>Działanie VI.3 – Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego</p> <p>Poddziałanie VI.3.2 – Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego</p>	
FUNDUSZ: EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Ocena wpływu działań rewitalizacyjnych na partycypację mieszkańców województwa łódzkiego/turystów w kulturze, ograniczenie ubóstwa oraz rozwój potencjału gospodarczego i gospodarki turystycznej w województwie łódzkim (powstawanie nowych miejsc pracy).	
Uzasadnienie badania	
<p>W ramach obszaru dotyczącego rewitalizacji przewidziane są działania mające na celu zwiększenie partycypacji w kulturze mieszkańców województwa łódzkiego oraz turystów poprzez wyeksponowanie cennych wartości obiektów kulturowych i ich zbiorów. Ponadto przewidywane jest stworzenie warunków do rozwoju gospodarki turystycznej dzięki inwestycjom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w infrastrukturę turystyczną, • przyczyniającym się do tworzenia i rozwoju produktów regionalnych, • inwestycjom zmierzającym do przywrócenia lub nadania funkcji społecznych i gospodarczych na terenach zdegradowanych. <p>Jednocześnie, w ramach Osi Priorytetowej VI zaplanowane są działania rewitalizacyjne przyczyniające się do powstawania nowych miejsc pracy i do ograniczania ubóstwa.</p> <p>Z uwagi na podejście do rewitalizacji jako do elementu mającego łączyć działania infrastrukturalne, gospodarcze i społeczne konieczne jest pogłębione badanie, które pozwoli odpowiedzieć zarówno na pytanie o zmiany w obszarze turystyki i kultury, jak i na bardziej generalne pytanie: jakie są efekty społeczne i gospodarcze zachodzących zmian. Przewiduje się przeprowadzenie 2 badań ewaluacyjnych, co pozwoli uzyskać informację na temat zmian w korzystaniu z konkretnych atrakcji</p>	

turystycznych i kulturalnych, liczbie turystów, liczby miejsc pracy, zmian społecznych zachodzących na terenach zdegradowanych. Tak skonstruowane badania umożliwią z jednej strony ocenić skuteczność inwestowanych środków, a z drugiej zoptymalizować sposób podejmowania decyzji o udzieleniu wsparcia celem skuteczniejszego realizowania zaplanowanych działań. Wyniki badania będą miały bezpośrednie przełożenie na system wdrażania. Ponadto należy przebadać jakie efekty da realizacja projektów mających na celu wspieranie wzrostu zatrudnienia w przedsiębiorstwach działających w branży turystycznej oraz działania, których celem jest nadanie lub przywrócenie funkcji gospodarczych na terenach zdegradowanych. W ramach VI osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 połączono zakres interwencji CT6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami, CT8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników, oraz CT9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Oceniając efektywność i rezultaty udzielonego wsparcia, warto zatem również zbadać czy i w jakim stopniu połączenie trzech CT w jednej osi priorytetowej przyczyniło się do maksymalizacji oczekiwanych efektów realizacji interwencji w przedmiotowym obszarze.

Kryteria badania

Trafność
Skuteczność
Efektywność
Użyteczność
Trwałość

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy w związku z przeprowadzonymi pracami konserwatorskimi, renowacyjnymi w zabytkach nieruchomych zwiększyła się liczba odwiedzin w miejscach stanowiących atrakcje turystyczne regionu (w tym o ile przybyło osób, które dotychczas nie korzystały z tego typu oferty)?
- W jakim stopniu wsparte przedsięwzięcia przyczyniły się do wzrostu ruchu turystycznego i wzrostu uczestnictwa w kulturze?
- Jak realizowane działania rewitalizacyjne wpływają na postrzeganie przez turystów województwa łódzkiego?
- Czy wybrane formy wsparcia infrastruktury kulturalnej/turystycznej wpłynęło na zwiększenie liczby podmiotów wykazujących całoroczną aktywność gospodarczą?
- Czy w związku z udzielanym wsparciem zwiększyła się liczba produktów regionalnych wytwarzanych w województwie łódzkim?
- Czy nastąpił trwały wzrost zatrudnienia w branży turystycznej (powstały nowe miejsca pracy)?
- Czy zwiększyła się liczba obiektów przystosowanych do pełnienia funkcji turystycznych w województwie łódzkim?
- Czy dzięki interwencji powstały bardziej kompleksowe produkty turystyczno-kulturalne?
- Czy dzięki interwencji zmienia się wzorzec turystyki i korzystania z obiektów kultury, tj. czy wydłuża się czas pobytu turystów, czy zwiększa się poziom dochodów w turystyce i instytucjach kultury?
- Czy przy realizowaniu inwestycji infrastrukturalnych zagwarantowano osiągnięcie korzyści społecznych (np. czy prowadzono programy zatrudnienia, podnoszenia kompetencji osób bezrobotnych, itp.)?
- Czy zwiększyła się dostępność do usług społeczno-kulturalnych dla osób zamieszkujących

obszary zdegradowane?

- Czy podniósł się poziom bezpieczeństwa na terenach zrewitalizowanych?
- Czy kontekst realizacji Programu nie zmienił się na tyle, by była konieczna korekta realizowanych działań i zmiana założeń przyjętych na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- Jakie są rekomendowane działania mające na celu wzrost wpływu środków zaangażowanych w ramach VI osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 na partycypację mieszkańców województwa łódzkiego/turystów w kulturze, rozwój potencjału gospodarczego i gospodarki turystycznej w województwie łódzkim?
- Czy wybrane formy wsparcia umożliwią osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- Czy zwiększyła się dostępność do usług społeczno-kulturalnych dla osób z niepełnosprawnościami?
- Czy połączenie trzech CT w jednej osi priorytetowej przyczyniło się do maksymalizacji oczekiwanych efektów realizacji interwencji w przedmiotowym obszarze?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Odpowiedź na tak postawione pytania badawcze wymaga zastosowanie złożonego podejścia metodologicznego. Ocena wpływu interwencji na rozwój turystyki i poziom uczestnictwa w kulturze przeprowadzona zostanie w oparciu o dwa pomiary – pierwszy w 2016 roku, drugi w roku 2019. Tak skonstruowany schemat badawczy zapewni pozyskanie danych wejściowych dotyczących m.in. liczby turystów, ich profilu, długości i sposobu spędzania czasu, liczby uczestników w poszczególnych formach kultury, liczby miejsc pracy powiązanych bezpośrednio z atrakcjami turystycznymi i kulturalnymi i działającymi w otoczeniu itp. Dane te zostaną zestawione z wynikami pomiaru, który zostanie przeprowadzony 2019. Z uwagi na trudność w oszacowaniu efektów netto projektu badania zostaną uzupełnione o metaanalizę badań i danych pochodzących z Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Łódzkiego oraz ewentualnych badań ROT. Całość zostanie poprzedzona analizą desk research mającą na celu pozyskanie możliwie szerokiej informacji na temat sytuacji społeczno-gospodarczej regionu ze szczególnym uwzględnieniem terenów, na których zlokalizowane są wsparte inwestycje. Badania ilościowe uzupełnione zostaną o studia przypadków oraz inne techniki zbierania danych jakościowych tak, aby uzyskać możliwie pełny i wyczerpujący obraz wpływu działań rewitalizacyjnych na zwiększenie partycypacji w kulturze, rozwój turystyki oraz tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczenie ubóstwa. Głębsza i rozciągnięta w czasie analiza mechanizmów zmiany na rewitalizowanych obszarach powinna dostarczyć pogłębionej, rzetelnej wiedzy na temat zachodzącej zmiany.

Zakres niezbędnych danych

- Szczegółowe dane o punktacji poszczególnych wniosków o dofinansowanie
- Karty oceny merytorycznej
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane pozyskane od instytucji powiązanych (gminy, powiaty, ośrodki pomocy społecznej) w zakresie liczby turystów, liczby miejsc pracy związanych bezpośrednio i pośrednio ze wspartymi przedsięwzięciami, itp.
- Dane ewaluacji przeprowadzonych w innych regionach (oraz przez inne instytucje np. Regionalną Organizację Turystyczną)
- Programy rewitalizacyjne właściwe dla realizacji poszczególnych projektów
- SRWŁ 2020
- Strategia Europa 2020
- Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego
- Umowa Partnerstwa

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kw. 2016 – IV kw. 2016

II kw. 2020 – IV kw. 2020

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

300 tys. zł (150 tys. zł + 150 tys. zł)

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów wsparcia przedsiębiorstw.

9. Wpływ inwestycji w infrastrukturę i usługi w ramach osi priorytetowej VII i IX na dostępność i jakość usług zdrowotnych i społecznych

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa VII: Infrastruktura dla usług społecznych</p> <p>PI 9a – Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie VII.2 – Infrastruktura ochrony zdrowia</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie VII.3 – Infrastruktura opieki społecznej</p>	
<p>Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne</p> <p>PI 9iv – Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie IX.2 – Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie IX.2.1 – Usługi społeczne i zdrowotne</p>	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Ocena wpływu inwestycji w infrastrukturę i usługi zdrowotne i społeczne na poprawę ich dostępności i jakości.	
Uzasadnienie badania	
<p>Trwałe zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych i społecznych jest głównym celem działań podejmowanych w ramach osi priorytetowych VII i IX. W zakresie usług zdrowotnych zidentyfikowano 2 najistotniejsze obszary wymagające wsparcia, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadczenia w ramach opieki długoterminowej, paliatywnej, hospicyjnej i geriatry oraz w zakresie chorób układu krążenia, nowotworów, układu kostno-stawowego i mięśniowego, układu oddechowego i psychicznego, • świadczenia realizowane w ramach POZ (wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci rozwiązywane w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej). <p>Pierwszy problem wynika z postępującego procesu starzenia się społeczeństwa oraz zwiększania się liczby osób przewlekle chorych. Jednocześnie choroby stanowią istotną przyczynę dezaktywacji zawodowej. Drugi obszar ma na celu rozwój opieki koordynowanej w celu zapewnienia kompleksowej opieki zdrowotnej poprzez wzmocnienie roli lekarza POZ jako kierującego i tworzenie większych struktur świadczeniodawców integrujących podstawową opiekę zdrowotną i ambulatoryjną opiekę specjalistyczną z leczeniem szpitalnym. W ramach opieki społecznej zidentyfikowano 3 obszary wymagające wsparcia, tj.:</p>	

- dostępność do usług w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych i starszych,
- wsparcie rodziny i pieczy zastępczej, a także usług opieki środowiskowej dla osób zależnych lub niesamodzielnych,
- wsparcie w zakresie adaptacji lokali na cele mieszkalnictwa chronionego i socjalnego.

Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości, niedrogich usług społecznych jest niezbędne z punktu widzenia rozwoju województwa łódzkiego oraz zmian demograficznych, przyczyniających się do wzrostu zapotrzebowania na te usługi w regionie. Ponadto dofinansowanie projektów z zakresu infrastruktury zdrowotnej wynika ze zidentyfikowanych deficytów i potrzeb uwzględniających sytuację demograficzną i epidemiologiczną województwa łódzkiego oraz problemów z dostępnością infrastruktury ochrony zdrowia, potwierdzoną w mapach potrzeb zdrowotnych. Inwestycje finansowane w ramach EFS mają dać rezultat w postaci wzrostu liczby trwałych miejsc świadczenia usług społecznych i zdrowotnych oraz tworzenia warunków do deinstytucjonalizacji funkcjonujących form wsparcia.

Interwencja obejmuje wsparcie obiektów służących do świadczenia usług społecznych wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do osiągnięcia celów realizowanej inwestycji, w tym wsparcie instytucji pomocy i integracji społecznej, podmiotów świadczących usługi dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz wsparcie rodziny i pieczy zastępczej, a także usług opieki środowiskowej. Jednocześnie przedsięwzięcia muszą być powiązane z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług.

Celem niniejszego badania będzie sprawdzenie czy remont, przebudowa infrastruktury zdrowotnej i społecznej oraz zakup sprzętu IT, oprogramowania oraz urządzeń i wyposażenia wpłynął na zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych i społecznych. Badanie, w zakresie usług zdrowotnych, będzie obejmowało podmioty udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Kryteria badania

Skuteczność

Efektywność

Użyteczność

Trwałość

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy poczynione inwestycje w infrastrukturę wpłynęły na wzrost aktywności zawodowej wśród ostatecznych odbiorców wsparcia?
- Czy w związku z dokonanymi inwestycjami w obszarach dotyczących służby zdrowia zwiększyła się dostępność (cenowa, terytorialna, określona kryteriami wejścia) i jakość usług świadczonych na rzecz mieszkańców województwa łódzkiego (ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych)?
- Czy w wyniku poczynionych inwestycji trwale zwiększyła się liczba świadczonych usług zdrowotnych i społecznych?
- Czy nastąpił rozwój opieki koordynowanej poprzez wzmocnienie roli lekarza POZ jako kierującego?
- Czy w związku z udzielonym wsparciem zwiększyła się liczba świadczeniodawców integrujących podstawową opiekę zdrowotną i ambulatoryjną opiekę specjalistyczną z leczeniem szpitalnym?
- Czy inwestycje w infrastrukturę zapewniającą opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi przelożyły się na zwiększenie dostępności tych usług oraz czy są one na wyższym poziomie?

- Czy w wyniku poczynionych inwestycji zwiększyła się liczba mieszkań chronionych i socjalnych?
- Czy poczyniona inwestycja przyczyniła się do zwiększenia dostępności usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz usług opieki środowiskowej dla osób zależnych i niesamodzielnych?
- Czy w wyniku poczynionych inwestycji zwiększyła się dostępność do usług zdrowotnych i społecznych w formie zdeinstytucjonalizowanej? (ile usług, dzięki interwencji została przekształcona w formę zdeinstytucjonalizowaną a ile zostało utworzonych?)
- Czy sposób koordynacji działań finansowanych z EFS i EFRR jest skuteczny i wystarczający?
- Czy wybrane formy wsparcia umożliwią osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- Czy w wyniku realizacji projektów, przede wszystkim w formie zdeinstytucjonalizowanych usług opiekuńczych, poprawiła się jakość życia osób niesamodzielnych i zwiększył się krąg osób objętych wsparciem?
- Jakie są rekomendowane działania mające na celu poprawę dostępności i jakości usług zdrowotnych i społecznych w województwie łódzkim?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W badaniu wykorzystane zostaną zarówno jakościowe jak i ilościowe techniki gromadzenia i analizy danych. Punktem wyjścia będzie analiza desk research opierająca się co najmniej o następujące dokumenty:

- RPO WŁ 2014-2020,
- SZOOP,
- Umowa Partnerstwa,
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR i EFS lata 2014-2020,
- Zasady kwalifikowalności wydatków w ramach RPO WŁ 2014-2020,
- SRWŁ 2020,
- Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 Krajowe Strategiczne Ramy,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji,
- Wojewódzka Strategia w zakresie polityki społecznej na lata 2007-2020,
- Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim 2020,
- Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy na lata 2014-2020,
- Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych 2014-2020,
- Ewaluacja RPO WŁ 2007-2013 pn. „Ocena wpływu funduszy unijnych na poprawę jakości i dostępności usług społecznych oraz zdrowotnych, w tym wysokospecjalistycznych, dla mieszkańców województwa łódzkiego”.

Kolejnym krokiem będzie przeprowadzenie analizy dostępności do usług społecznych. Z punktu widzenia odpowiedzi na pytania ewaluacyjne ważne będzie ustalenie danych wejściowych dlatego analizy na tym etapie zostaną wsparte o ewaluację RPO WŁ 2007-2013 przeprowadzoną w 2016 roku w trakcie której przebadano dostępność do usług zdrowotnych oraz pomocy społecznej. Analiza zmian dostępności przestrzennej jak również zasięgu jednostek z terenu województwa łódzkiego świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej oraz udzielających świadczenia zdrowotne pozwolą precyzyjnie oszacować zmiany jakie nastąpiły w wyniku realizacji projektów VII i IX osi.

Badanie uzupełnione zostanie o dane ilościowe pozyskane w wyniku przeprowadzenia badania ankietowego wśród mieszkańców województwa, a także dane pozyskane z NFZ na temat

udzielanych świadczeń, jednostek prywatnych (badanie ilościowe, np. CAWI) dane ankietowe od beneficjentów oraz dane pozyskane w wyniku badania ilościowego od odbiorców usług zdrowotnych i usług z zakresu pomocy społecznej oraz dane pozyskane w wyniku badania na grupie lekarzy POZ.

Analiza jakościowa, będąca niezbędnym elementem planowanego badania obejmie wszystkich interesariuszy oraz grupę ekspertów dziedzinowych.

Jednym z niezbędnych produktów ewaluacji będzie mapa dostępności do usług społecznych w tym zdrowotnych z uwzględnieniem dostępności do usług specjalistycznych.

Zakres niezbędnych danych

- Szczegółowe dane o punktacji poszczególnych wniosków o dofinansowanie
- Karty oceny merytorycznej
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane pozyskane od instytucji powiązanych (gminy, powiaty, ośrodki pomocy społecznej)
- Dane ewaluacji przeprowadzonych w innych regionach (oraz przez inne instytucje)
- Dane pozyskane z Regionalnego Centrum Polityki Społecznej
- RPO WŁ 2014-2020
- SZOOP
- Umowa Partnerstwa
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR i EFS lata 2014-2020
- Zasady kwalifikowalności wydatków w ramach RPO WŁ 2014-2020
- SRWŁ 2020
- Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 Krajowe Strategiczne Ramy
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji
- Wojewódzka Strategia w zakresie polityki społecznej na lata 2007-2020
- Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim 2020
- Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy na lata 2014-2020
- Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych 2014-2020

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kw. 2022 – IV kw. 2022

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

200 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiadającymi za wdrażanie projektów wsparcia przedsiębiorstw.

10. Ocena wpływu interwencji RPO WŁ 2014-2020 skierowanej do osób pozostających bez pracy, w tym znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa VIII: Zatrudnienie</p> <p>PI 8i – Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników</p> <p style="padding-left: 20px;">Działanie VIII.1 – Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia przez powiatowe urzędy pracy</p> <p style="padding-left: 20px;">Działanie VIII.2 – Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia</p> <p>PI 8iii – Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw</p> <p style="padding-left: 20px;">Działanie VIII.3 – Wsparcie przedsiębiorczości</p> <p style="padding-left: 40px;">Poddziałanie VIII.3.1 – Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezwrotnych</p> <p style="padding-left: 40px;">Poddziałanie VIII.3.2 – Wsparcie przedsiębiorczości w formach zwrotnych</p> <p>FUNDUSZ: EFS</p>	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going
Cel badania	
Celem badania jest ocena wpływu interwencji na sytuację osób pozostających bez pracy objętych wsparciem w ramach VIII osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020	
Uzasadnienie badania	
<p>Jednym z kluczowych obszarów interwencji EFS jest zwiększenie szans na zatrudnienie osób pozostających bez pracy. Do najważniejszych wyzwań w województwie łódzkim w zakresie zatrudnienia w najbliższych latach zaliczyć należy podniesienie poziomu aktywności zawodowej, w tym wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników. Realizacja badania wynika z obowiązku monitorowania losów osób, które uzyskały wsparcie, po zakończeniu udziału w projekcie (art. 5 i Aneks 1 do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006). Umożliwi ono uzyskanie wiedzy na temat skuteczności podejmowanych działań, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych grup docelowych i rodzaju podejmowanych interwencji. Badanie dotyczyć będzie osób pozostających bez pracy, w tym osób zarejestrowanych w PUP jako bezrobotne, osób bezrobotnych, poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osób w wieku po 50. roku życia, • osób długotrwale bezrobotnych, • kobiet, • osób z niepełnosprawnościami, • osób o niskich kwalifikacjach. <p>W przypadku osób zarejestrowanych w PUP jako bezrobotne, wsparcie aktywizacyjne skierowane będzie do osób bezrobotnych, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w grupie pierwszej (tzw. bezrobotni aktywni) lub drugiej (tzw. wymagający</p>	

wsparcia) oddalenia od rynku pracy.

Ocenie poddane zostaną również rezultaty wsparcia udzielonego na rozwój przedsiębiorczości, adresowanego do osób pozostających bez pracy zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, w tym osób we wskazanych wyżej grupach docelowych.

Badanie umożliwi m.in. lepsze dopasowanie wsparcia do zidentyfikowanych potrzeb, a tym samym poprawę jego skuteczności.

Kryteria badania

Trafność

Skuteczność

Efektywność

Użyteczność

Trwałość

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy logika interwencji jest trafna i spójna?
- Czy wsparcie w formie dotacji umożliwiło osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników, na poziomie RPO WŁ 2014-2020? – weryfikacja w trakcie pierwszego pomiaru w okresie: III kw. 2017 - IV kw. 2017
- Jaka jest skala zmian sytuacji zawodowej uczestników projektów, rozumiana jako podjęcie zatrudnienia (w tym zatrudnienie na własny rachunek), poziom wynagrodzenia, charakterystyka wykonywanej pracy?
- Jaka jest jakość utworzonych miejsc pracy (pod kątem rodzajów umów, wymiaru czasu pracy, poziomu wynagrodzenia, inwestycji w rozwój pracowników itd.)?
- Jak zmienia się skłonność do migracji pod wpływem uczestnictwa w projekcie?
- Ilu spośród uczestników projektów wyjechało z terenu województwa?
- Jakie czynniki wpływają na osiągane efekty, z uwzględnieniem charakterystyki uczestników projektów oraz specyfiki wykorzystywanych instrumentów wsparcia?
- Jaka byłaby skala zmian sytuacji zawodowej uczestników projektów bez udziału w projekcie?
- Jaka jest trwałość zmian sytuacji zawodowej uczestników projektów?
- Czy i w jakim stopniu osiągnięto efekty wyrażone wskaźnikami rezultatu długoterminowego EFS określonymi w *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*?
- Jaka jest efektywność kosztowa osiągniętych efektów?
- Jakie są rekomendacje w kontekście celu badania?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Metodologia badania została określona w dużym stopniu przez MIR (*Załącznik nr 6 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*). Bazuje ona na doświadczeniach z badania realizowanego w okresie 2007-2013 w ramach PO KL. W w/w wytycznych określono podejście minimalne, niezbędne do oszacowania wskaźników rezultatów, obejmujące m.in. założenia doboru próby, harmonogram pomiaru oraz minimalny zakres pytań kwestionariuszowych. Metodologia zaproponowana przez MIR pozwala na monitorowanie rezultatów, jednak nie jest wystarczająca dla oszacowania wkładu interwencji w osiągnięciu zaplanowanych efektów. Dlatego też, aby spełnić wymóg przeprowadzenia ewaluacji wpływu, konieczne jest rozbudowanie metodologii badania.

Pomiar wskaźników może być też dokonany na podstawie danych SL 2014 oraz ZUS, co nie wymagałoby prowadzenia kosztownych badań ankietowych. Kwestia ta jest przedmiotem ustaleń MIR z ZUS.

Ocena wpływu interwencji wymaga oceny efektu netto. Problemem jest jednak brak dostępu do

danych jednostkowych dla próby kontrolnej, czyli danych osób bezrobotnych, zarejestrowanych w urzędach pracy, które nie brały udziału w projektach finansowanych z EFS. Jednak ze względu na przyjętą interpretację zapisów Ustawy o ochronie danych osobowych, PUP-y nie udostępniają danych osobowych uczestników projektów. W tej sytuacji możliwe są alternatywne rozwiązania:

- prowadzenie obliczeń na zanonimizowanych danych zastanych, dostępnych na poziomie WUP (SYRIUSZ lub VIATOR) – problemem może być mała użyteczność danych z punktu widzenia potrzeb ewaluacji (w przypadku zintegrowania systemu SYRIUSZ z SL 2014 źródłem danych może być system SL 2014);
- rozbudowanie kwestionariusza o pytania o sytuację kontrfaktyczną;
- przeprowadzenie badania ogólnopolskiego przez MPiPS, które dostarczy zanonimizowanych danych jednostkowych do próby kontrolnej (takie badanie zostało wpisane do planu ewaluacji POWER);
- wprowadzenie zmian w przepisach Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz Ustawy o pomocy społecznej, umożliwiających realizację badań na próbie kontrolnej.

W przypadku, gdy MIR osiągnie porozumienie z ZUS, podstawą dla szacowania efektu netto mogłyby być dane pozyskane z ZUS.

Schemat eksperymentalny

W celu bardziej precyzyjnego oszacowania wpływu interwencji na losy uczestników projektów przewiduje się uwzględnienie schematu eksperymentalnego. Zastosowanie schematu eksperymentalnego pozwoli na oszacowanie rzeczywistego wpływu różnych instrumentów na losy uczestników projektów. Przykładowym obszarem mogą być staże dla uczestników projektów. Dla części osób mogą być oferowane staże finansowane ze środków publicznych, a dla kolejnej grupy mogą to być staże finansowane przez pracodawców.

Logika interwencji powinna uwzględniać w szczególności takie dokumenty jak:

- RPO WŁ 2014-2020,
- SZOOP,
- Umowa Partnerstwa,
- Strategia Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020,
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Kryteria wyboru projektów,
- Wyniki ewaluacji systemu wyboru projektów,
- Wyniki ewaluacji dotyczącej oceny trafności celów interwencji oraz mechanizmów wsparcia przedsięwzięć wdrażanych poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne na terenie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego,
- Wyniki ewaluacji dotyczącej oceny skuteczności, efektywności i adekwatności działania instrumentów finansowych w ramach RPO WŁ 2014-2020.

Zakres niezbędnych danych

- SL 2014 – dane uczestników projektów,
- Niezbędne jest zagwarantowanie zgody uczestników projektów na udział w przyszłych badaniach (może to być jeden z elementów dokumentacji projektowej),
- W zależności od przyjętego modelu badania efektu netto, inny będzie zakres danych

niezbędnych do pozyskania. Najmniej trudności związanych będzie z pozyskaniem danych na podstawie kwestionariusza. Bardziej złożone jest pozyskanie danych dla próby kontrolnej w przypadku przyjęcia innych rozwiązań. Wymaga to jednak rozstrzygnięcia sposobu pomiaru efektu netto. Dopiero na tej podstawie mogą być prowadzone odpowiednie analizy.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*, obowiązkowe jest dwukrotne przeprowadzenie pomiaru w celu oszacowania wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego EFS pn. *Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego*, oraz czterokrotne przeprowadzenie pomiaru wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego EFS pn. *Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu (C)*. Poniżej przedstawiono optymalne, według JE RPO WŁ 2014-2020, daty rozpoczęcia i zakończenia pomiarów:

1. III kw. 2017 – IV kw. 2017 (trafność, analiza logiki interwencji oraz pomiar wskaźnika pn. *Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu*);
2. I kw. 2019 – II kw. 2019 (badanie uwzględni oszacowanie obu ww. wskaźników rezultatu długoterminowego EFS);
3. III kw. 2021 – IV kw. 2021 badanie uwzględni oszacowanie wskaźnika pn. *Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu*);
4. III kw. 2023 – IV kw. 2023 (podsumowanie oraz oszacowanie obu ww. wskaźników rezultatu długoterminowego EFS).

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Szacunkowo koszt pomiaru uzależniony jest od:

1. Wielkości próby
2. Liczby pomiarów
3. Sposobu podejścia do badania kontrfaktycznego
4. Uwzględnienia schematu eksperymentalnego

Łączny koszt badania ok. 500 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy w szczególności z komórkami organizacyjnymi UMWŁ oraz podmiotami powiązаныmi z obszarem badania ewaluacyjnego, w tym z IP (WUP), z Regionalnym Obserwatorium Rynku Pracy w ramach WUP, a także z MIR w zakresie źródeł danych do badań kontrfaktycznych (badanie zewnętrzne).

11. Identyfikacja czynników mających wpływ na skuteczność wsparcia udzielanego w ramach RPO WŁ 2014-2020 na przywrócenie zdolności do wysokiej jakości zatrudnienia i wyjścia z ubóstwa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poprawę dostępu do usług społecznych (w tym usług zdrowotnych) ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne realizowanych w regionie oraz powstanie nowych i trwałych miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej

Ogólny opis badania
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz
Oś priorytetowa III: Transport PI 4e – Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące dla klimatu Działanie III.1 - Niskoemisyjny transport miejski Poddziałanie III.1.2 – Niskoemisyjny transport miejski PI 7b – Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi Działanie III.2 – Drogi Poddziałanie III.2.1 – Drogi wojewódzkie Poddziałanie III.2.2 – Drogi lokalne
Oś priorytetowa VI: Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu PI 9b – Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich Działanie VI.3 – Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego Poddziałanie VI.3.2 - Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego
Oś priorytetowa VIII: Zatrudnienie PI 8i – Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności zawodowej Działanie VIII.1 – Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia przez powiatowe urzędy pracy Działanie VIII.2 – Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia
Oś priorytetowa IX: Włączenie społeczne PI 9i – Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększania szans na zatrudnienie Działanie IX.1 – Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

<p>Poddziałanie IX.1.1 – Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p>PI 9iv – Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym</p> <p>Działanie IX.2 – Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p>Poddziałanie IX.2.1 – Usługi społeczne i zdrowotne</p> <p>PI 9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia</p> <p>Działanie IX.3 - Rozwój ekonomii społecznej</p> <p>Poddziałanie IX.3.1 – Miejsca pracy w sektorze ekonomii społecznej</p> <p>Poddziałanie IX.3.2 – Koordynacja ekonomii społecznej</p>	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa, wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going, ex post
Cel badania	
<p>Celem ewaluacji jest pozyskanie informacji, które pozwolą na podniesienie jakości realizowanych działań. Celem badania jest identyfikacja czynników mających wpływ na skuteczność, użyteczność i efektywność wsparcia udzielanego w ramach RPO WŁ 2014-2020, na przywrócenie zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poprawę dostępu do usług społecznych (w tym usług zdrowotnych) ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne realizowanych w regionie oraz powstanie nowych i trwałych miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej.</p>	
Uzasadnienie badania	
<p>Celem ewaluacji jest pozyskanie informacji, które pozwolą na podniesienie jakości realizowanych działań. Aby proces ten był możliwy konieczna jest wiedza na temat skuteczności prowadzonych interwencji oraz czynników, które warunkują ich skuteczność oraz efektywność.</p> <p>Wzrastający poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego stanowią poważne problemy w województwie łódzkim. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym doświadczają wielu negatywnych zjawisk psychospołecznych, finansowo-materialnych, kulturowych i wychowawczych. W celu ograniczenia ww. negatywnych skutków inwestycje finansowane w ramach osi priorytetowej IX RPO WŁ 2014-2020 ukierunkowane są na reintegrację grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez szeroko rozumianą aktywizację społeczno-zawodową.</p> <p>Nadto inwestycje realizowane w ramach działania III.1 SZOOP wpłyną na integrację wewnętrzną i dostępność komunikacyjną miast i ich obszarów funkcjonalnych, co przyczyni się do zwiększenia mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców oraz poprawy dostępu do rynku pracy, edukacji i usług społecznych, także dla mieszkańców obszarów wiejskich.</p> <p>Z uwagi na doniosłość inwestycji realizowanych w obszarze włączenia społecznego zasadne jest przeprowadzenie badania, z którego wnioski podniosą skuteczność realizowanych działań.</p>	
Kryteria badania	
<p>Trafność</p> <p>Skuteczność</p> <p>Efektywność</p>	

Użyteczność

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy wybrane formy wsparcia odpowiadają na specyficzne potrzeby i problemy obszaru związanego z walką z ubóstwem i włączeniem społecznym w regionie?
- W jaki sposób przewidziane w ramach RPO WŁ 2014-2020 działania przyczynią się do ograniczenia ubóstwa, w tym ubóstwa pracujących?
- Czy wybrane formy wsparcia w obszarze włączenia społecznego umożliwiają osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników, ze szczególnym uwzględnieniem wskaźników rezultatu długoterminowego EFS określonych w *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020* na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- Które inwestycje pozwalają na osiągnięcie efektu synergii w zakresie wzrostu liczby osób, u których zostanie przywrócona zdolność do wypełniania ról społeczno-zawodowych, wzrostu liczby trwałych miejsc świadczenia usług społecznych lub zdrowotnych, stworzenia warunków do deinstytucjonalizacji, funkcjonujących form wsparcia m. in. pomocy dziecku i rodzinie oraz rozwoju przedsiębiorczości społecznej, co w konsekwencji przyczyni się do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego i ubóstwa?
- Czy przedsięwzięcia wspierane w ramach obszaru włączenia społecznego wpływają na zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy oraz jaki jest udział organizacji pozarządowych we wdrażaniu działań dotyczących włączenia społecznego i jaka jest ich efektywność?
- Czy system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć najbardziej efektywnych w zakresie ograniczenia zjawiska wykluczenia i walki z ubóstwem?
- Jakie są rekomendowane działania mające na celu poprawę dostępu do usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne realizowanych w regionie?
- Czy projekty uzyskujące dofinansowanie w tym obszarze przyczynią się do zmniejszenia liczby zjawisk związanych z problemami społecznymi (bezrobocie, ubóstwo, wykluczenie społeczne) na zdegradowanych obszarach miejskich i wiejskich?
- Czy projekty realizowane w obszarze ekonomii społecznej wpłynęły na zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym grup społecznych najbardziej na nie narażonych?
- Czy zwiększyła się skala i jakość współpracy między instytucjami pomocy społecznej i rynku pracy oraz trzecim sektorem mającej na celu wsparcie osób najbardziej oddalonych od rynku pracy?
Jakie są rekomendowane działania mające na celu poprawę dostępu do usług zdrowotnych odpowiadających na zdiagnozowane w regionie potrzeby?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Planowane badanie z uwagi na szeroki zakres przedmiotowy wymagać będzie zaprojektowania złożonej metodologii. Analizy oparte zostaną o mixed method approach, a punktem wyjścia będzie odtworzenie teorii zmiany. Badanie zostanie podzielone na etapy, z których pierwszy skupiać się będzie na analizie następujących dokumentów:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 wraz z załącznikiem dotyczącym zasad kwalifikowalności wydatków;
- Umowa Partnerstwa;
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu

Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020;

- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- Kryteria wyboru projektów;
- Wyniki ewaluacji systemu wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu;
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej;
- Wieloletni plan działań na rzecz rozwoju i upowszechnienia ekonomii społecznej w woj. łódzkim na lata 2013-2020;
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- *Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020* – Krajowe Ramy Strategiczne;
- Strategia Europa 2020;
- Kontrakt Terytorialny;
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020;
- Ewaluacja ex ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Analiza powyższych dokumentów pozwoli na odtworzenie logiki interwencji programu w badanym zakresie, a ponadto stanowić będzie punkt wyjścia do odpowiedzi na pytanie w jaki sposób i w jakiej skali zmiana generowana przez program przyczyni się do zmian na wyższym poziomie. Analizy te zostaną wsparte danymi pozyskanymi w wyniku przeprowadzenia wywiadów pogłębionych z beneficjentami, z osobami zaangażowanymi w programowanie oraz wdrażanie RPO WŁ 2014-2020, a także przedstawicielami pozostałych grup interesariuszy.

Na tym etapie należy również wykorzystać dostępne doświadczenia z realizacji podobnych interwencji realizowanych nie tylko na terenie województwa łódzkiego ale również w kraju lub za granicą. W szczególności pożądanym jest poszukiwanie dobrych praktyk realizacji podobnych celów.

Odpowiedz na postawione pytania wymagać będzie uzupełnienia o dane ilościowe, które zostaną zebrane w drugim etapie badania. Szczególnie istotna może się tu okazać przestrzenna analiza rozkładu projektów oraz struktura uczestników. Analiza przestrzenna projektów częściowo oprzeć się może na danych pozyskanych w wyniku ewaluacji RPO WŁ 2007-2013 w których zidentyfikowano obszary infrastruktury społecznej (głównie zdrowotnej) wymagające wsparcia. Porównanie stanu na wyjściu i sytuacji z wdrażania pomoże ocenić na ile podejmowane działania przyczynią się do realizacji programu. Ponadto przeprowadzone zostaną badania ankietowe wśród beneficjentów Programu zgodne z metodologią oraz techniką pomiaru (wywiad bezpośredni CAPI lub PAPI) wskazaną w załączniku nr 6 do „Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020” pn. „*Sposób pomiaru wskaźników rezultatu długoterminowego EFS, dla których źródłem danych jest badanie ewaluacyjne*”.

Elementem ewaluacji obecnym na obydwu etapach badania będzie panel ekspertów składający się zarówno ze specjalistów ze środowisk naukowych zajmujących się problematyką społeczną jak i z osób posiadających praktyczne doświadczenie we wdrażaniu polityk ukierunkowanych na włączenie społeczne.

Końcowym, trzecim etapem, będzie organizacja zogniskowanych wywiadów grupowych, uczestnikami, których będą przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy. Celem tych badań będzie zebranie wiedzy i opinii na temat przebiegu wdrażania oraz identyfikacja czynników mających wpływ na skuteczność wsparcia.

Zakres niezbędnych danych
<ul style="list-style-type: none"> • Szczegółowe dane o punktacji poszczególnych wniosków o dofinansowanie • Dane monitoringowe • Dane z wniosków o dofinansowanie • Dane pozyskane od beneficjentów
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
<p>III kw. 2017 - IV kw. 2017</p> <p>I kw. 2019 – II kw. 2019 – pomiar dwóch wskaźników rezultatu długoterminowego EFS pn. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących sześć miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) oraz <i>Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej trzydzieści miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych (w tym dla osób z niepełnosprawnością)</i></p> <p>III kw. 2021 – IV kw. 2021</p> <p>IV kw. 2023 – IV kw. 2024 – ostateczny termin uzależniony będzie od momentu zakończenia udziału osób w RPO WŁ 2014-2020 – pomiar dwóch wskaźników rezultatu długoterminowego EFS pn. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących sześć miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) oraz <i>Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej trzydzieści miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych (w tym dla osób z niepełnosprawnością)</i>; ostatni etap badania sfinansowany zostanie ze środków perspektywy 2021+</p>
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
450 tys. zł
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z komórkami odpowiadającymi za wdrażanie projektów wsparcia w ramach RPO WŁ 2014-2020.

12. Ocena wpływu wsparcia programów zdrowotnych na utrzymanie, przedłużenie oraz przywrócenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa łódzkiego

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa X: Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie</p> <p>PI 8vi – Aktywne i zdrowe starzenie się</p> <p>Działanie X.3 – Ochrona, utrzymanie i przywrócenie zdrowia.</p> <p>Poddziałanie X.3.1 – Programy z uwzględnieniem rehabilitacji leczniczej ułatwiające powroty do pracy oraz umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej.</p> <p>Poddziałanie X.3.2 – Programy profilaktyczne dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu.</p> <p>Poddziałanie X.3.3 – Działania uzupełniające populacyjne programy profilaktyczne w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy.</p>	
FUNDUSZ: EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Celem badania jest ocena wpływu wsparcia programów zdrowotnych na utrzymanie, przedłużenie oraz przywrócenie aktywności zawodowej osób z województwa łódzkiego w szczególności tych w wieku 50+.	
Uzasadnienie badania	
<p>Rosnące zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, jak również postępujący proces starzenia się społeczeństwa wskazuje na konieczność rozwoju usług zdrowotnych. Działania nakierowane na przedłużanie aktywności zawodowej mieszkańców województwa łódzkiego są niezbędne i powinny być wdrażane jak najszybciej związane jest to z negatywnymi zmianami demograficznymi, które dotyczą regionu. Zmniejszającej się liczbie ludności towarzyszy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, a w województwie łódzkim odnotowano najwyższy wskaźnik odsetka tych osób na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Zjawisko to wraz z niskim poziomem dzietności, negatywnymi trendami migracyjnymi oraz niskim poziomem aktywności zawodowej seniorów, należy do czynników mających największe konsekwencje dla polityki regionalnej (w odniesieniu do demografii).Zgodnie</p> <p>z prognozami procesy te będą postępować, a dostosowanie się do nich stanowi jedno z głównych wyzwań, któremu region będzie musiał stawić czoła w nadchodzących latach. Według szacunków Urzędu Statystycznego w Łodzi od roku 2015 do roku 2030 z rynku pracy w województwie łódzkim zniknie prawie 110 tys. osób, a proces starzenia się ludności będzie przybierał cały czas na sile. W związku z powyższym niezbędna jest potrzeba przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym i zawodowym tak aby utrzymać i przedłużyć aktywność zawodową mieszkańców regionu, w tym szczególnie osób powyżej 50 roku życia.</p>	
Przeprowadzenie badania ewaluacyjnego planowane jest na koniec perspektywy finansowej 2014-2020 tj. na rok 2022. W tym okresie czasu możliwa będzie ocena wpływu wsparcia programów zdrowotnych na utrzymanie, przedłużenie oraz przywrócenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa łódzkiego w ramach Działania X.3 SZOOP. Z poprzedniej perspektywy	

finansowej doświadczenia związane z ww. zakresem dostępne są na poziomie krajowym w ramach PO KL natomiast brak jest ich na poziomie regionalnym. Ponadto wyniki badania będą również użyteczne z punktu widzenia projektowania wsparcia w przyszłości.

Kryteria badania

Skuteczność

Efektywność

Trwałość

Użyteczność

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- W jakim stopniu programy zdrowotne przyniosły oczekiwany rezultat?
- Które z programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych związanych z utrzymaniem i przedłużeniem aktywności zawodowej okazały się najbardziej skuteczne i dlaczego?
- Czy pomoc finansowa z Europejskiego Funduszu Społecznego przeznaczona na Działanie X.3 SZOOP była odpowiednia i adekwatna do zaistniałych potrzeb?
- Czy istnieje konieczność kontynuowania tego typu działań w przyszłości? W kolejnym okresie programowania?
- Na jak długo udzielona pomoc w ramach Działanie X.3 SZOOP pomoże zachować aktywność zawodową wśród uczestników programów zdrowotnych? Czy udzielona pomoc jest krótkotrwała czy długotrwała?
- Czy przeprowadzone / prowadzone w województwie łódzkim programy profilaktyki zdrowotnej odpowiadają na specyficzne, wskazane na Mapie potrzeb zdrowotnych, potrzeby mieszkańców regionu wynikające z sytuacji epidemiologicznej?
- Czy podobne efekty związane z utrzymaniem i przedłużeniem aktywności zawodowej mieszkańców regionu można by było osiągnąć bez pomocy finansowej z EFS?
- Jak udzielona pomoc jest oceniana przez uczestników projektu i jak wpłynęła na postrzeganie ochrony oraz profilaktyki zdrowia?
- Jakie są proponowane rekomendacje odnośnie badania ewaluacyjnego pn. „Ocena wpływu wsparcia programów zdrowotnych na utrzymanie, przedłużenie oraz przywrócenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa łódzkiego”?
- Czy udzielone wsparcie umożliwiło osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników, na poziomie RPO WŁ 2014-2020?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Postawione pytania badawcze wymagać będą złożonego podejścia metodologicznego. Badanie zostanie oparte na schemacie kontrfaktycznym oraz wspomagane będzie podejściem opartym na teorii.

W trakcie prac nad odtworzeniem logiki interwencji wykorzystane zostaną w szczególności następujące dokumenty:

- Raport końcowy z badania ewaluacyjnego pn. „Ocena potrzeb realizacji projektów dotyczących profilaktyki w zakresie chorób cywilizacyjnych i zawodowych w kontekście wydłużenia wieku aktywności zawodowej”;
- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa;
- RPO WŁ 2014-2020;
- SZOOP;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;
- Strategia Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;

- Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 Krajowe Strategiczne Ramy;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- Strategia Rozwoju Kraju 2020;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020;
- Strategia Sprawne Państwo 2020;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie;
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”;
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa” na lata 2012-2020.

Schemat kontrfaktyczny służyć będzie analizie i praktycznej weryfikacji logiki ewaluowanych interwencji. Kluczowym elementem badania będzie wybór odpowiednich programów, a następnie dobór grupy kontrolnej. W badaniu ważnym elementem będą również dane, których źródłem mogłyby być ZUS – ich pozyskanie na potrzeby analiz kontrfaktycznych zapewniłoby wysoką jakość prowadzonych analiz jednak dostęp do tych danych jest niepewny. Z uwagi na warunkowość pozyskania danych z ZUS zaplanowana zostanie procedura zbierania danych monitoringowych od beneficjentów programów zdrowotnych, aby zapewnić możliwość uzyskania odpowiedzi na pytanie dotyczące efektów wdrożonej interwencji.

Oszacowanie efektów netto może okazać się niezwykle trudne jednak w przypadku zapewnienia odpowiedniej jakości danych planuje się wykorzystać jedną z następujących technik: *propensity score matching* (PSM), metoda podwójnej różnicy (*difference in differences* - DiD), metoda nieciągłości w równaniu regresji (*regression discontinuity design* - RDD) oraz metoda zmiennych instrumentalnych (*instrumental variables* - IV). Ostateczny wybór metod/ technik analitycznych będzie zależał od dostępnych informacji i danych o realizacji interwencji.

Analizy ilościowe zostaną wsparte dodatkowymi metodami badawczymi, wykorzystującymi przede wszystkim badania jakościowe. Pomogą one ustalić, które z założeń teoretycznych, stojących za teorią interwencji, miały wpływ na oszacowane efekty (które były barierą, a które wpływały na ich wystąpienie).

Zakres niezbędnych danych

- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane pozyskane w ramach badań jakościowych
- Dane programowe i strategiczne (unijne, krajowe, regionalne)
- Dane ZUS i GUS
- Dane z MPiPS dotyczące PO KL, Poddziałanie 2.3.1 - Opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kw. 2022 – IV kw. 2022

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

220 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego odpowiadającymi za wdrażanie programów związanych z utrzymaniem i przedłużeniem aktywności zawodowej mieszkańców regionu.

13. Ocena efektów wsparcia RPO WŁ 2014-2020 w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz usług edukacyjno-wychowawczych w województwie łódzkim

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa VII: Infrastruktura dla usług społecznych</p> <p>PI 9a – Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie VII.3 – Infrastruktura opieki społecznej</p> <p>PI 10a – Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie VII.4 – Edukacja</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie VII.4.2 – Edukacja przedszkolna</p>	
<p>Oś priorytetowa X: Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie</p> <p>PI 8iv – Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie X.1 – Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3.</p>	
<p>Oś priorytetowa XI: Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności</p> <p>PI 10i – Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie XI.1 – Wysoka jakość edukacji</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie XI.1.1 – Edukacja przedszkolna</p>	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Celem badania jest ocena efektów wsparcia RPO WŁ 2014-2020 w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz usług edukacyjno-wychowawczych w województwie łódzkim.	
Uzasadnienie badania	
Jednym ze strategicznych kierunków działań zapisanych w Strategii Województwa Łódzkiego 2020 jest między innymi ułatwienie dostępu do usług opiekuńczych dla dzieci w wieku do lat 3, a także usług edukacyjno-wychowawczych. Tego typu usługi przyczyniają się nie tylko do wzrostu urodzeń w regionie, ale także ograniczają skalę migracji osób do innych województw i przede wszystkim	

wpływają pozytywnie na aktywizację zawodową osób opiekujących się dziećmi, co przyczynia się do godzenia życia zawodowego z rodzinnym.

Utrata czy wręcz brak opieki nad dziećmi do lat 3 jak i usług edukacyjno-wychowawczych dla rodzin wychowujących dzieci odbija się niekorzystnie przede wszystkim na sytuacji zawodowej kobiet, które zmuszone są zrezygnować z pracy lub ograniczyć jej wymiar. Ponadto należy zaznaczyć, że stopień upowszechnienia edukacji przedszkolnej na terenach wiejskich i w powiatach oraz podregionach jest nierównomierny w województwie łódzkim, co dodatkowo wpływa niekorzystnie na zaistniałą sytuację.

W związku z powyższym aby przeciwdziałać tego typu problemom RPO WŁ 2014-2020 będzie wspierał działania, które przyczynią się do realizacji niżej wymienionych typów projektów:

W ramach Działania X.1 będzie to utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie:

1. instytucjonalnej:
  - żłobków,
  - klubów dziecięcych,
  - oddziałów żłobkowych,
  - opiekuna dziennego,
2. pozainstytucjonalnej:
  - niani.

Aktywizowanie zawodowe osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 m.in. w formie:

- doradztwa zawodowego,
- doradztwa indywidualnego,
- pośrednictwa pracy,
- szkoleń.

W ramach Działania VII.3 przewidziane jest wsparcie projektów związanych z tworzeniem i rozwojem infrastruktury opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 poprzez dostosowanie, modernizację czy adaptację istniejących budynków wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

W ramach Poddziałania VII.4.2 typy projektów będą przyczyniały się do adaptacji, modernizacji istniejących obiektów na potrzeby działalności edukacji przedszkolnej wraz z wyposażeniem, doposażeniem w niezbędny sprzęt, pomoce dydaktyczne itp.

W ramach Poddziałania XI.1.1 planuje się.:

- a) wsparcie istniejących placówek wychowania przedszkolnego (przedszkola, oddziały przedszkolne, inne formy wychowania przedszkolnego) w zakresie generowania i funkcjonowania nowych miejsc przedszkolnych oraz poprawy jakości i oferty zajęć edukacyjnych – na obszarach o zdiagnozowanych deficytach w zakresie dostępności miejsc wychowania przedszkolnego;
- b) tworzenie placówek wychowania przedszkolnego na bazie istniejącej infrastruktury i/lub adaptacja istniejącej infrastruktury przedszkolnej w celu dostosowania do potrzeb i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym, na terenach województwa o najwyższym zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej.
- c) rozszerzanie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o organizację i prowadzenie dodatkowych zajęć wspierających na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci, w szczególności o specjalnych potrzebach edukacyjnych ,
- d) doskonalenie zawodowe nauczycieli zatrudnionych w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w zakresie umiejętności i kompetencji niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Kryteria badania
Trwałość Skuteczność Użyteczność Efektywność
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe
<p>Główne pytania ewaluacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak wygląda dostępność do usług wsparcia opieki nad dzieckiem do lat 3 i usług edukacyjno-wychowawczych w województwie łódzkim? Czy jest wystarczająca, odpowiednia do potrzeb? • W jakim stopniu wsparcie odpowiadało przeprowadzonej diagnozie potrzeb? • Jaki jest wkład RPO WŁ 2014-2020 na poprawę dostępności usług opiekuńczych i edukacyjno-wychowawczych dla dzieci w województwie? • Czy udzielone wsparcie przyniosło zmiany na poziomie wzrostu poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudniania osób sprawujących opiekę nad dziećmi w województwie łódzkim? Czy wzrosła dyspozycyjność rodziców małych dzieci? • Jaka jest trwałość zmian w sytuacji uczestników projektów? • Czy wzrost liczby usług opiekuńczych i edukacyjno-wychowawczych dla dzieci w wyniku realizacji projektów wpłynął na decyzję bądź przyczynił się do podjęcia decyzji o zamieszkaniu na terenie województwa łódzkiego młodych osób posiadających lub planujących posiadanie dzieci? • Czy wzrost liczby usług opiekuńczych i edukacyjno-wychowawczych dla dzieci w wyniku realizacji projektów wpłynął na decyzję bądź przyczynił się do podjęcia decyzji o pozostaniu w miejscu zamieszkania na terenie województwa łódzkiego młodych osób posiadających lub planujących posiadanie dzieci? • Czy i jakie bariery zidentyfikowano w związku z wdrażaniem projektów? • Jaka jest trwałość nowoutworzonych miejsc wychowania przedszkolnego, żłobków, klubów dziecięcych, oddziałów żłobkowych itp.? • Czy i w jakim stopniu realizacja projektów związanych z dostępnością usług opiekuńczych i edukacyjno-wychowawczych dla dzieci przyczyniła się do poprawy / pogorszenia sytuacji na terenach wiejskich w województwie łódzkim? • W jakim stopniu liczba miejsc usług opiekuńczych i edukacyjno-wychowawczych dla dzieci jest dostosowana do przewidywanych trendów demograficznych? • Jaka jest jakość wspartych usług opiekuńczych i edukacyjno-wychowawczych dla dzieci? • Jak doskonalenie zawodowe nauczycieli, poprzez zdobycie umiejętności i kompetencji, wpłynęło na jakość oraz efektywność kształcenia dzieci w wieku przedszkolnym (w tym dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi)? • Czy udzielone wsparcie umożliwiło osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników, na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
Ogólny zarys metodologii badania
Zastosowane podejście metodologiczne
<p>Ocena efektów wsparcia wymagać będzie kompleksowego podejścia do inwestycji w ułatwienie dostępu do usług opiekuńczych dla dzieci do lat 3, a także usług edukacyjno-wychowawczych w regionie. Analizie będą musiały być poddane środki wydatkowane z RPO WŁ 2014-2020 jak i fundusze przeznaczane na ten cel w województwie ogółem.</p> <p>Z uwagi na konieczność dostarczenia danych monitoringowych dotyczących trwałości nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego, żłobków, klubów dziecięcych, oddziałów żłobkowych itp. w trakcie badania konieczne będą, co najmniej 3 pomiary (ilościowe). W związku</p>

z tym badanie zostanie podzielone na trzy etapy.

Pierwszy etap badań rozpocznie analiza danych zastanych, która zostanie oparta między innymi o następujące dokumenty:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020;
- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa;
- RPO WŁ 2014-2020;
- SZOOP;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Na tym etapie badania powstanie dokładny raport metodologiczny określający szczegółowo metodykę badania uwzględniającą wszystkie etapy i planowane pomiary. Zawierać on będzie także badanie ilościowe przeprowadzone wśród beneficjentów **PI 8iv** w celu oszacowania wskaźnika „Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS”.

Drugi etap badania koncentrować się będzie na pomiarze i analizie wskaźnika „Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS”.

W ostatnim – trzecim etapie, obok analiz wskaźnika, dokonane zostaną inne pomiary i analizy mające na celu odpowiedź na postawione pytania badawcze. Wykonana zostanie również analiza sytuacji gospodarstw domowych, korzystających z opieki nad dzieckiem do lat trzech oraz korzystających z usług opiekuńczo-wychowawczych. Badania ilościowe powinny odpowiedzieć na pytania o efekty wsparcia, a przeprowadzone analizy danych dotyczące przestrzennego rozmieszczenia instytucji opiekuńczo-wychowawczych w zestawieniu z sytuacją sprzed interwencji wspierać będą oszacowanie dostępności do tych usług. We wszystkich analizach przestrzennych zostanie uwzględniony poziom gmin.

Jednym z produktów ewaluacji będzie przestrzenna analiza dostępności do usług opiekuńczych i edukacyjno-wychowawczych. W badaniu uwzględniona zostanie również analiza efektywności kosztowej poszczególnych form opieki nad dzieckiem do lat trzech (analiza kosztów i korzyści). Analizy uzupełnione zostaną o badania jakościowe, w tym wywiady z przedstawicielami instytucji wdrażających oraz beneficjentami RPO WŁ 2014-2020.

Zakres niezbędnych danych

- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane z Kuratorium Oświaty w Łodzi
- System Informacji Oświatowej
- Dane GUS
- Dane o sytuacji zawodowej opiekunów dzieci

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III kw. 2019 – IV kw. 2019

III kw. 2021 – IV kw. 2021

III kw. 2023 – IV kw. 2023

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
200 tys. zł
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z Regionalnym Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi oraz podmiotami powiązаныmi z obszarem badania ewaluacyjnego.

14. Ocena wsparcia w obszarze kształcenia zawodowego w celu oszacowania jakości kształcenia i podniesienia zdolności do zatrudnienia absolwentów kształcenia zawodowego

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa XI: Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności</p> <p>PI 10iv – Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości</p> <p>Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe</p> <p>PI 10iii – Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i poza formalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji</p> <p>Działanie XI.2 Kształcenie osób dorosłych</p> <p>Oś priorytetowa VII: Infrastruktura dla usług społecznych</p> <p>PI 10a – Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej</p> <p>Działanie VII.4 Edukacja</p> <p>Poddziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne</p>	
Fundusz: EFS, EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa, wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going
Cel badania	
Celem badania jest ocena trafności oraz efektów wsparcia w obszarze kształcenia zawodowego.	
Uzasadnienie badania	
<p>Województwo łódzkie charakteryzuje niski udział szkolnictwa zawodowego w szkolnictwie ogółem, niska jakość kształcenia zawodowego, w tym zwłaszcza praktycznego oraz systematyczny spadek liczby szkół zawodowych w regionie. Województwo łódzkie cechuje również niski udział dorosłych w kształceniu ustawicznym (3,4% osób w wieku 24-64 lata). Jednym z celów nowej perspektywy finansowej jest zdecydowana poprawa jakości kształcenia zawodowego i dostosowanie go do potrzeb rynku pracy. Priorytetem będzie właściwe rozpoznanie potrzeb szkół i pracodawców jak również włączenie otoczenia w celu rozwoju partnerstw wiedzy (szkoły, pracodawcy, uczelnie). Poprawa jakości kształcenia zawodowego wpłynąć może na lepszą sytuację młodzieży na rynku pracy oraz osób dorosłych o niskich lub niedopasowanych kwalifikacjach. Lepsze powiązanie szkolnictwa zawodowego z rynkiem pracy może mieć istotny wpływ zarówno na poprawę sytuacji gospodarczej całego regionu, w tym branż wymagających wysokiej jakości kompetencji, jak i na spadek bezrobocia strukturalnego.</p> <p>Kompleksowe wsparcie szkół zawodowych kierowane będzie przede wszystkim do szkół o największych potrzebach, potencjale i dopasowaniu do potrzeb regionalnej gospodarki. Priorytetem dla wsparcia kształcenia zawodowego będą działania skierowane na poprawę efektów kształcenia w szkołach zawodowych oraz wzmocnienie roli kompetencji i kwalifikacji zawodowych, a także umiejętności praktycznych istotnych z punktu widzenia sprawnego wejścia absolwentów na rynek pracy i adaptacji do zmieniających się na nim warunków.</p> <p>Koncepcja jakości i dopasowanie oferty do potrzeb rynku pracy powinny bazować na ustalonych na</p>	

poziomie europejskim założeniach, w tym szczególnie Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET). Badanie to pozwoli poddać pogłębionej analizie jakość procesu edukacji zawodowej w województwie, adekwatność interwencji z punktu widzenia poprawiania jakości kształcenia zawodowego i osiągnięte w tym zakresie efekty.

Kryteria badania

Trafność
Użyteczność
Skuteczność
Efektywność

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania badawcze:

- Jakie są najważniejsze trudności z dopasowaniem kształcenia zawodowego i ustawicznego do potrzeb rynku pracy?
- Jaka jest logika interwencji wsparcia w zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego?
- W jakim stopniu wsparcie oferowane w ramach PI 10 iv, 10iii oraz 10a jest trafne, w tym na ile odpowiada przeprowadzonej diagnozie potrzeb szkół?
- Czy w wyniku kształcenia ustawicznego dorosłych poprawiła się ich sytuacja na rynku pracy?
- W jakim stopniu wsparcie kierowane jest do szkół kształcących w kierunkach zgodnych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami?
- Jaka jest komplementarność między działaniami podejmowanymi na poziomie krajowym i regionalnym w zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego?
- Jakie są pierwsze efekty wsparcia?
- Jakie są najważniejsze trudności w poprawianiu jakości kształcenia zawodowego?
- Czy podejmowane działania są skuteczne i efektywne?
- Czy wybrane formy wsparcia umożliwiają osiągnięcie postawionych celów, jak również wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020 i wskaźników rezultatu długoterminowego EFS określonych w *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*?
- Jaka jest komplementarność pomiędzy PI 10 iii i 10a (wsparcie infrastrukturalne)?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Podstawą metodologii badania będzie europejska rama odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET). Zalecenia te zostały dostosowane do warunków polskich przez KOWEziU w publikacji pt. *Standardy jakości kształcenia zawodowego*, w której przedstawiono szczegółowo sposób oceniania jakości kształcenia zawodowego. Zaproponowana tam metodologia jest w praktyce instrumentem ułatwiającym krajom członkowskim ocenę i doskonalenie jakości.

Badanie prowadzone będzie na poziomie szkół i placówek, oferujących kształcenie zawodowe, a skoncentrowane zostanie na jakościowej analizie jakości kształcenia w tych placówkach, ocenie postępów oraz wpływie interwencji na zachodzące zmiany.

Dlatego też zakłada się, że projektowane badanie będzie miało charakter ewaluacji bazującej na teorii. W pierwszej fazie badania analizie poddana zostanie logika interwencji z punktu widzenia jakości kształcenia zawodowego. W kolejnych krokach logika ta będzie weryfikowana. Zakłada się, że konieczny będzie co najmniej dwukrotny pomiar w badanych szkołach: w pierwszym roku wdrażania programów oraz po około roku lub dwóch latach – pozwoli to uchwycić zmiany, a równocześnie określić związek przyczynowo – skutkowy pomiędzy nimi.

Badanie powinno mieć charakter przede wszystkim jakościowy, choć uzupełniony o ilościowe badanie obejmujące co najmniej osoby uczestniczące w pozaszkolnych formach kształcenia. Ponadto badanie zawierać będzie komponent ilościowy dotyczący kształcenia ustawicznego

oceniający obok jakości, dopasowanie wsparcia do potrzeb osób dorosłych znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.

Zakres niezbędnych danych

- Dane SL 2014 dotyczące wspieranych szkół, uczniów i osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia
- Dane dotyczące efektów nauczania w badanych szkołach
- Dane dotyczące kształcenia ustawicznego
- Dane pozyskane z MIR dotyczące wartości wskaźnika pn. *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie uczestniczących w kształceniu lub pracujących po sześciu miesiącach po ukończeniu nauki*

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Proponuje się co najmniej dwukrotne przeprowadzenie pomiaru:

II kw. 2017 – III kw. 2017

II kw. 2019 – IV kw. 2019

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Szacunkowy koszt badania: 350 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z KOUM oraz MIR

15. Ocena trafności celów interwencji oraz mechanizmów wsparcia przedsięwzięć wdrażanych poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne na terenie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego

Ogólny opis badania
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz
Oś priorytetowa III: Transport PI 4e – Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Działanie III.1 – Niskoemisyjny transport miejski; Poddziałanie III.1.1 – Niskoemisyjny transport miejski – ZIT;
Oś priorytetowa IV: Gospodarka niskoemisyjna PI 4a – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Działanie IV.1 – Odnawialne źródła energii; Poddziałanie IV.1.1 – Odnawialne źródła energii – ZIT; PI 4c – Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym. Działanie IV.2 – Termomodernizacja budynków; Poddziałanie IV.2.1 – Termomodernizacja budynków – ZIT; PI 4e – Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Działanie IV.3 – Ochrona powietrza; Poddziałanie IV.3.1 – Ochrona powietrza – ZIT;
Oś priorytetowa V: Ochrona środowiska PI 6b – Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie. Działanie V.3 - Gospodarka wodno-kanalizacyjna; Poddziałanie V.3.1 - Gospodarka wodno-kanalizacyjna – ZIT;
Oś priorytetowa VI: Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu PI 6c – Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Działanie VI.1 – Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury; Poddziałanie VI.1.1 - Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury – ZIT; PI 9b – Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. Działanie VI.3 – Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego; Poddziałanie VI.3.1 - Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego – ZIT;

Oś priorytetowa VII: Infrastruktura dla usług społecznych

PI 2c – Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Działanie VII.1 – Technologie informacyjno-komunikacyjne;

Poddziałanie VII.1.1 - Technologie informacyjno-komunikacyjne – ZIT;

Oś priorytetowa VIII: Zatrudnienie

PI 8iii – Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Działanie VIII.3 – Wsparcie przedsiębiorczości;

Poddziałanie VIII.3.3 – Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezwrotnych – ZIT;

Oś priorytetowa IX: Włączenie społeczne

PI 9i – Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Działanie IX.1 – Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;

Poddziałanie IX.1.2 – Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – ZIT;

PI 9iv – Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

Działanie IX.2 – Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;

Poddziałanie IX.2.2 – Usługi społeczne i zdrowotne – ZIT.

FUNDUSZ: EFRR, EFS

Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going

Cel badania

Celem badania jest ocena trafności celów interwencji oraz mechanizmów wsparcia przedsięwzięć wdrażanych poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne na terenie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, a także pierwszych efektów wsparcia projektów w ramach RPO WŁ 2014-2020.

Uzasadnienie badania

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) są instrumentem rozwoju terytorialnego, o którym mowa w art. 36, Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz w art. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. Jest to nowe narzędzie, za pomocą którego realizowane będą strategie terytorialne, przede wszystkim dotyczące zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Przy pomocy tego instrumentu, partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego miejskich obszarów funkcjonalnych mogą realizować zintegrowane przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. ZIT będą realizowane przede wszystkim na terenie miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie. Istotą zastosowania ZIT jest wsparcie projektów ważnych z punktu widzenia rozwoju ośrodków miejskich, mających znaczenie dla całego obszaru funkcjonalnego.

Celem realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, które z założenia mają przyczynić się do zwiększenia efektywności realizacji polityki spójności jest:

- sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji na obszarach funkcjonalnych największych polskich miast,
- promowanie partnerskiego modelu współpracy różnych jednostek administracyjnych na miejskich obszarach funkcjonalnych,
- realizacja zintegrowanych projektów odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy miast i ich obszarów funkcjonalnych,
- zwiększenie wpływu miast i powiązanych z nimi obszarów funkcjonalnych na kształt i sposób realizacji działań wspieranych na ich obszarze w ramach polityki spójności.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne finansowane są przede wszystkim ze środków Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) zarówno z alokacji EFRR, jak i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). W przypadku województwa łódzkiego są to odpowiednio 193 151 388 euro z EFRR i 32 848 612 euro z EFS, co daje łączną kwotę 226 mln euro i równe jest 10,02 % wszystkich środków z RPO WŁ 2014-2020.

Ponieważ zaplanowany mechanizm koordynacji jest nowy, jak również poziom dofinansowania na ZIT-y jest znaczny istnieje w związku z tym potrzeba oceny skuteczności, trafności i efektywności prowadzonych interwencji, co może być podstawą dla wprowadzenia ewentualnych korekt.

Kryteria badania

Skuteczność

Trafność

Efektywność

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy logika interwencji jest trafna i spójna?
- Czy system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć najbardziej efektywnych dla ZIT?
- Jakie są bariery i zagrożenia związane z formą pozakonkursową dla projektów współfinansowanych z EFRR wskazanych w Strategii ZIT oraz konkursową dla projektów współfinansowanych z EFS?
- Czy realizacja projektów w ramach ZIT dotyczących Osi Priorytetowej III-IX jest adekwatna? Czy nie należałoby zwiększyć/zmniejszyć zakresu o dodatkowe Działania/Poddziałania w ramach innych Osi Priorytetowych?
- W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia można uznać za trwałe i w jakim stopniu wpisują się one w Strategię Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+?
- Czy projekty wyłonione do wsparcia realizują wspólną wizję i cele rozwojowe dla wszystkich jednostek terytorialnych z obszaru realizacji ZIT?
- Czy w związku z zastosowaniem nowego narzędzia jakim są ZIT nastąpił efekt synergii? Czy podobne efekty można by osiągnąć bez zastosowania ZIT w ŁOM?
- Jakie są pierwsze efekty wsparcia przedsięwzięć wdrażanych poprzez ZIT-y i czy udzielone wsparcie przynosi zakładane efekty?
- Czy wybrane formy wsparcia w ramach ZIT umożliwią osiągnięcie postawionych celów strategicznych rozwoju ŁOM oraz Priorytetów rozwoju ŁOM, jak również wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020 i wskaźników rezultatu długoterminowego EFS określonych w *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020?*

- Jak należy ocenić użyteczność wsparcia projektów w ramach ZIT?
- Jakie są rekomendowane działania wynikające z badania ewaluacyjnego?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie będzie miało charakter partycypacyjny.

Ogólna metodyka badania przewiduje wykorzystanie szerokiego wachlarza metod i technik zbierania i analizy danych. Ramy teoretyczne stanowić będzie podejście oparte na teorii, służące odtworzeniu logiki działania mechanizmu wsparcia w celu oceny jego efektywności.

W szczególności logika interwencji powinna zostać odtworzona na podstawie następujących dokumentów:

- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa;
- RPO WŁ 2014-2020;
- SZOOP;
- Wytyczne i zasady w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR i EFS na lata 2014-2020;
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- Kryteria wyborów projektów;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;
- Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+;
- Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce;
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

Na potrzeby ustalania poprawności działania mechanizmu przyczynowego interwencji (teorii działania), wykorzystana powinna zostać analiza kontrybucji.

Główne elementy badania:

- podejście oparte na teorii (odtworzenie teorii interwencji, wykorzystanie metod mieszanych – technik sondażowych oraz metod jakościowych);
- analiza kontrybucji.

Zakres niezbędnych danych

- Dane z SL 2014
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Karty oceny merytorycznej

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I kw. 2018 – II kw. 2018

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

120 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z KOUM odpowiadającymi za wdrażanie projektów wsparcia przedsiębiorstw.

16. Wpływ RPO WŁ 2014-2020 na dostępność, stopień wykorzystania oraz jakość TIK

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa VII: Infrastruktura dla usług społecznych PI 2c - Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne Poddziałanie VII.1.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne - ZIT Poddziałanie VII.1.2 Technologie informacyjno-komunikacyjne</p> <p>Oś priorytetowa XI: Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności PI 10.i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji Poddziałanie XI.1.2 Kształcenie ogólne</p>	
Fundusz: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going
Cel badania	
Celem badania jest oszacowanie wpływu RPO WŁ 2014-2020 na zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK oraz identyfikacja czynników mających wpływ na skuteczność wsparcia i ustalenie sposobów przeciwdziałania ryzykom z nim związanym.	
Uzasadnienie badania	
Zgodnie z formatywną funkcją ewaluacji, wyniki prowadzonych badań mają służyć stałemu podnoszeniu jakości realizowanych działań. Aby proces ten był możliwy, konieczna jest wiedza na temat skuteczności prowadzonych interwencji oraz czynników, które warunkują ową skuteczność. W przypadku wsparcia TIK a zwłaszcza w sektorze e-usług publicznych mamy do czynienia ze wsparciem obciążonym dużym ryzykiem niepowodzenia (rozumianego jako brak przełożenia się konkretnej interwencji na rezultat definiowany na poziomie Umowy Partnerstwa jako „wzrost odsetka osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną”). W związku z powyższym rekomendowane jest przeprowadzenie badania, z którego wnioski służyć będą poprawie skuteczność realizowanych działań.	
Kryteria badania	
(Przewidywana) Skuteczność	
Trafność	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Czynniki warunkujące skuteczność interwencji na poziomie kryterium wyboru projektów oraz systemu wyboru projektów. Głównym obszarem problemowym będzie oszacowanie możliwości osiągnięcia zamierzonych efektów w ramach funkcjonującego systemu wdrażania. Ponadto obszarem zainteresowania ewaluacji będą sposoby minimalizacji ryzyka/identyfikacja dobrych praktyk zapewniających skuteczność działania. Ewaluacja zawierać będzie między innymi	

następujące pytania badawcze:

- Czy wybrane cele i formy wsparcia odpowiadają zdiagnozowanym potrzebom i problemom z obszaru TIK?
- Jakie czynniki mają wpływ na skuteczność wsparcia TIK?
- Czy wybrane formy wsparcia TIK umożliwią osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- W jakim stopniu system wyboru projektów oraz kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów wpisujących się w założenia systemu wsparcia TIK oraz wyboru projektów przyczyniających się do wzrostu liczby osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną?
- Jakie są prognozy dotyczące osiągnięcia zakładanych efektów?
- Czy udzielone wsparcie przynosi zakładane zmiany na poziomie wspartych instytucji i użytkowników?
- Czy kontekst realizacji Programu nie zmienił się na tyle, by była konieczna korekta realizowanych działań i zmiana założeń przyjętych na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- Czy system monitorowania zapewnia zbieranie danych niezbędnych do śledzenia postępów wdrażania interwencji i jej późniejszej ewaluacji oraz wysoką jakość danych?
- Jaka jest komplementarność działań podejmowanych w ramach RPO WŁ 2014-2020 w zakresie TIK?
- Jakie są rekomendowane działania mające na celu wzrost skuteczności i efektywności wsparcia TIK?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie będzie miało charakter ewaluacji partycypacyjnej i będzie przebiegało w następujących etapach:

- odtworzenie logiki interwencji realizowanych działań (z wykorzystaniem podejścia opartego na teorii);
- identyfikacja kluczowych obszarów obarczonych ryzykiem wpływających na skuteczność działań (w oparciu o analizę danych zastanych i wywiady pogłębione z interesariuszami);
- identyfikacja dobrych praktyk (krajowych m.in. z poprzedniej perspektywy finansowej i zagranicznych) przeciwdziałania ryzykom – opracowanie planu zarządzania ryzykiem;

Ze względu na potrzebę zapewnienia maksymalnej użyteczności badania, możliwy jest wybór kluczowych/strategicznych działań dla osiągnięcia celu priorytetu inwestycyjnego i koncentracja ewaluacji na nich.

Badanie uzupełnione zostanie o panel ekspertów.

Zakres niezbędnych danych

- Zakres danych w posiadaniu IZ/IP (dokumentacja konkursowa, dokumentacja programowa, dokumentacja projektowa)
- Dane monitoringowe

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kw. 2017 – IV kw. 2017

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

120 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020

17. Ocena skuteczności, efektywności i adekwatności działania instrumentów finansowych w ramach RPO WŁ 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
<p>Oś priorytetowa II: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</p> <p>PI 3a – Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie II.3 – Zwiększenie konkurencyjności MŚP</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie II.3.2 – Instrumenty finansowe dla MŚP</p>	
<p>Oś priorytetowa IV: Gospodarka niskoemisyjna</p> <p>PI 4c – Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie IV.2 – Termomodernizacja budynków</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie IV.2.3 – Termomodernizacja budynków w oparciu o zastosowanie instrumentów finansowych</p>	
<p>Oś priorytetowa VIII: Zatrudnienie</p> <p>PI 8iii – Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw</p> <p style="padding-left: 40px;">Działanie VIII.3 – Wsparcie przedsiębiorczości</p> <p style="padding-left: 80px;">Poddziałanie VIII.3.2 – Wsparcie przedsiębiorczości w formach zwrotnych</p>	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going
Cel badania	
Celem głównym badania będzie ocena skuteczności, efektywności i adekwatności działania instrumentów finansowych w ramach RPO WŁ 2014-2020,	
Uzasadnienie badania	
<p>Celem głównym zrealizowanego badania była ocena skuteczności, efektywności i adekwatności działania instrumentów finansowych w ramach RPO WŁ 2014-2020 wraz z wypracowaniem wniosków i propozycji dotyczących poprawy działania wsparcia w formie zwrotnych instrumentów inżynierii finansowej w latach 2014-2020. Skuteczność w niniejszym badaniu rozumiana była jako stopień realizacji założonych celów interwencji, efektywność jako powiązanie efektów interwencji z poniesionymi nakładami, a adekwatność jako powiązanie przyjętych celów interwencji z potrzebami grup docelowych.</p> <p>Ponadto celem ewaluacji będzie ocena trafności planowanych interwencji oraz metod ich wdrażania.</p> <p>Wyniki badania będą miały bezpośrednie przełożenie na system wdrażania. Badanie pozwoli odpowiedzieć na pytania dotyczące m. in. zagrożeń i ryzyka związanego z realizacją wsparcia w formie instrumentów finansowych, możliwości zaspokajania specyficznych potrzeb i problemów</p>	

potencjalnych beneficjentów w regionie dzięki instrumentom zwrotnym itd.

Kryteria badania

Trafność

Skuteczność

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Główne pytania ewaluacyjne:

- Czy założenia leżące u podstaw interwencji są prawidłowe?
- Czy wybrane formy wsparcia udzielane w formie instrumentów finansowych umożliwią osiągnięcie postawionych celów, w tym wybranych wskaźników na poziomie RPO WŁ 2014-2020?
- Czy udzielone wsparcie przynosi zakładane zmiany na poziomie wspartych instytucji i przedsiębiorstw?
- Czy system monitorowania jest kompletny – zarówno z punktu widzenia możliwości śledzenia postępów realizacji interwencji, jak również jej późniejszej ewaluacji – oraz zapewnia wysoką jakość danych?
- Jakie są zagrożenia i ryzyka związane z realizacją wsparcia w formie instrumentów finansowych?
- Czy instrumenty finansowe są skuteczniejszą i efektywniejszą formą wsparcia od dotacji bezzwrotnych?
- Czy formy wsparcia w postaci instrumentów finansowych odpowiadają na specyficzne potrzeby i problemy potencjalnych beneficjentów w regionie?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W ramach ewaluacji powinien być wykorzystany partycypacyjny model ewaluacji, w ramach którego osoby zaangażowane we wdrażanie PI 3a, powinny być również aktywnymi uczestnikami samego procesu ewaluacji.

Punktem wyjścia dla oceny powinna być szczegółowa analiza teorii interwencji (zarówno teorii zmiany, jaką interwencja ma wywołać, jak i teorii wdrożenia). W oparciu o ten etap możliwe będzie zidentyfikowanie czynników, które warunkują skuteczność inwestycji. Czynniki te będą mogły być punktem odniesienia na etapie oceny planowanego systemu wdrażania.

Identyfikacja czynników ryzyka realizacji inwestycji powinna bazować na analizie możliwych wariantów realizacji inwestycji, wskazując na prawdopodobieństwo wystąpienia danego ryzyka i działań służących jego minimalizacji.

Badanie powinno wykorzystywać dostępne doświadczenia z realizacji podobnych inwestycji – tak w regionie, kraju, ale i za granicą. W szczególności pożądane jest poszukiwanie dobrych praktyk realizacji podobnych przedsięwzięć.

W części badania koncentrującej się na analizie stanu wyjściowego i potencjale województwa do przyciągania regionów, wykorzystane powinny być zarówno pierwotne jak i wtórne źródła danych. W badaniu przeanalizowane powinny być dostępne dane i opracowania na temat atrakcyjności inwestycyjnej regionów (m.in. PAIILZ, IBnGR). Ponadto powinna zostać przeprowadzona analiza dotycząca historii i dynamiki napływu inwestycji i kapitału zagranicznego do regionu (PAIILZ, NBP, GUS, ROT). Jednocześnie konieczne będzie podsumowanie aktualnej na moment badania dostępności terenów inwestycyjnych w województwie (z uwzględnieniem terenów ulokowanych na obszarze Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej). Źródłem informacji w powyższych kwestiach powinny być osoby zaangażowane w proces przyciągania inwestycji zagranicznych oraz osoby związane z promocją regionu (PAIILZ, Centrum Obsługi Inwestora w Departamencie ds. Przedsiębiorczości, Jednostki UM odpowiedzialne za promocję regionu zagranicą, ŁARR,

ŁSSE, Centrum Obsługi Przedsiębiorcy).

W części dotyczącej popytu uwzględnione powinny być opinie osób związanych z przyciąganiem inwestycji do Polski, a więc w pierwszej kolejności osoby z PAIilZ i Centrum Obsługi Inwestora.

Ważnym elementem ewaluacji powinien być panel ekspertów – organizowany cyklicznie w trakcie trwania badania, w którym powinni uczestniczyć praktycy – osoby mające praktyczne doświadczenie we wdrażaniu projektów polegających na rozbudowie terenów inwestycyjnych w ramach perspektywy 2007-2013 (osoby z innych regionów, na poziomie IP, w tym np. PARP).

Badanie powinno koncentrować się na ocenie planowanego systemu wdrożenia interwencji w oparciu o wiedzę z danego obszaru (w tym ewaluacji podobnych interwencji, także dla województwa łódzkiego) i opinie interesariuszy.

Zakres niezbędnych danych

- Umowa Partnerstwa
- RPO WŁ 2014-2020
- SZOOP
- Wytoczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR i EFS na lata 2014-2020
- Kryteria wyborów projektów
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
- Dane z SL 2014
- Karty oceny merytorycznej
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane pozyskane od instytucji powiązanych (gminy, powiaty)
- Dane ewaluacji przeprowadzonych w innych regionach (oraz przez inne instytucje)

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kw. 2017 – IV kw. 2017

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

220 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020, IZ RPO WŁ 2014-2020/IP RPO WŁ 2014-2020

BADANIA OBLIGATORYJNE

18. Badanie wpływu makroekonomicznego RPO WŁ 2014-2020 na rozwój społeczno-gospodarczy województwa, a także na realizację celów Strategii Europa 2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa I – XII (wszystkie osie priorytetowe)	
FUNDUSZ: EFS, EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going, ex post
Cel badania	
Celem badania jest dokonanie oceny wpływu makroekonomicznego RPO WŁ 2014-2020 na rozwój społeczno-gospodarczy województwa łódzkiego w tym w szczególności na poziom bezrobocia, PKB a także na realizację celów Strategii Europa 2020.	
Uzasadnienie badania	
Badanie realizuje zapisy rozporządzenia Ogólnego, w szczególności art. 54, ust 1, który mówi: „...Wpływ programów jest ewaluowany w świetle zadań każdego z EFSI w odniesieniu do wymiernych celów unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, i z uwzględnieniem wielkości programu, w odniesieniu do PKB oraz poziomu bezrobocia na terenie objętym programem, w stosownych przypadkach.”	
Kryteria badania	
Skuteczność	
Użyteczność	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<p>Główne pytania ewaluacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaki był wpływ realizacji RPO WŁ 2014-2020 na rozwój społeczno-gospodarczy województwa łódzkiego, w tym w szczególności na: <ul style="list-style-type: none"> – poziom bezrobocia, – PKB, – wskaźnik zagrożenia ubóstwem, – inne, wybrane wskaźniki uzyskane w procesie prognozowania makroekonomicznego? • Do jakiego stopnia uaktualniana corocznie diagnoza przyczyniła się do lepszego wdrażania RPO WŁ 2014-2020? • Jaki był wpływ realizacji RPO WŁ na realizację celów Strategii Europa 2020, w szczególności związku z wdrażaniem Rekomendacji Rady dla Polski (Country Specific Recommendations)? • Jaki był wpływ RPO WŁ 2014-2020 na sytuację demograficzną w regionie? • Jaki był wpływ RPO WŁ 2014-2020 na zróżnicowanie społeczno-gospodarcze w wymiarze przestrzeni regionu? 	

- Jaki był wpływ RPO WŁ 2014-2020 na realizację projektu przewodniego Unii Europejskiej „Europejski program walki z ubóstwem”?
- Jaki był wpływ RPO WŁ 2014-2020 na wdrażanie inteligentnych specjalizacji?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Podstawą tego badania będzie metaewaluacja obejmująca wszystkie przeprowadzone ewaluacje i analizy RPO WŁ 2014-2020. Kluczowym elementem będą dane udostępnione przez MIR dotyczące efektów makroekonomicznych związanych z wpływem programu na sytuację społeczno-gospodarczą województwa. Dane te zostaną następnie (w oparciu głównie o badania jakościowe oraz analizę danych zastanych) zinterpretowane i przedstawione w raporcie z badania. Analiza danych zastanych uwzględniac będzie następujące dokumenty:

- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa;
- RPO WŁ 2014-2020;
- SZOOP;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020;
- Strategia Rozwoju Kraju 2020;
- Strategia Europa 2020;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.

Zakres niezbędnych danych

- Dane z SL 2014
- Dane monitoringowe
- Dane pozyskane w ramach wcześniej przeprowadzonych badań
- Synteza dotychczas zrealizowanych ewaluacji
- Dane z MIR dotyczące efektów makroekonomicznych związanych z wpływem programu na sytuację społeczno-gospodarczą województwa łódzkiego

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Pierwsze badanie - III kw. 2018 - IV kw. 2018

Drugie badanie - III kw. 2022 - IV kw. 2022

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Pierwsze badanie - 100 tys. zł

Drugie badanie - 100 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020

19. Ewaluacja ex ante realizacji programu operacyjnego 2021+

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa I – XII (wszystkie osie priorytetowe)	
FUNDUSZ: EFS, EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu, procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex ante
Cel badania	
Celem badania jest dokonanie ewaluacji ex ante realizacji programu operacyjnego w kolejnej perspektywie finansowej	
Uzasadnienie badania	
Ewaluacja ex ante będzie zapewne warunkiem koniecznym dla przyjęcia dokumentów programowych na kolejną perspektywę finansową.	
Kryteria badania	
Trafność Przewidywana efektywność Przewidywana skuteczność Przewidywana trwałość	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
MIR uwzględniając dotychczasowe doświadczenia i wymagania KE przygotuje w tej kwestii stosowne zalecenia	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
Zgodnie z zaleceniami przygotowanymi przez MIR	
Organizacja badania	
Ramy czasowe realizacji badania	
I kw. 2020 – I kw. 2022	
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia	
250 tys. zł	
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania	
Jednostka Ewaluacyjna RPO WŁ 2014-2020	

20. System wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa I – XII (wszystkie osie priorytetowe)	
FUNDUSZ: EFS, EFRR	
Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going
Cel badania	
Celem badania jest dokonanie oceny systemu oraz procesu oceny i wyboru projektów, w tym kryteriów wyboru projektów pod kątem zapewnienia skutecznej i najbardziej efektywnej realizacji RPO WŁ 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
<p>Wybór projektów w ramach poszczególnych programów operacyjnych uzależniony jest od spełnienia kryteriów wyboru zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący dany program (zgodnie z art. 110, ust. 2, lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013). Prawidłowo dobrane kryteria powinny (zgodnie z art. 125, ust. 3, lit. a Rozporządzenia (UE) 1303/2013):</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnić, że operacje przyczynią się do osiągnięcia celów szczegółowych i rezultatów odpowiednich priorytetów inwestycyjnych; • być niedyskryminacyjne i przejrzyste; • uwzględnić ogólne zasady ustanowione w art. 7 i 8 Rozporządzenia (UE) Nr 1303/2013. <p>Właściwy dobór kryteriów jest kwestią niezwykle istotną, ponieważ od trafności i jakości wybranych do realizacji projektów zależy w dużej mierze efektywność i skuteczność realizacji całego programu operacyjnego. Przeprowadzenie badania: <i>System wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów</i> umożliwi dokonanie oceny poprawności i efektywności rozwiązań przyjętych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (dalej: RPO WŁ 2014-2020) i ich ewentualną korektę.</p> <p>Uzasadnieniem dla przeprowadzenia przedmiotowego badania jest także wysoki poziom użyteczności ewaluacji kryteriów wyboru projektów przeprowadzonych w odniesieniu do RPO na lata 2007-2013.</p> <p>Ponadto, badanie kryteriów i systemu wyboru projektów zostało wskazane jako obowiązkowe dla wszystkich programów operacyjnych w <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020</i>, wydanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.</p>	
Kryteria badania	
<p>Trafność</p> <p>Skuteczność</p> <p>Efektywność</p>	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie realizowane na przestrzeni lat 2015-2017 w modelu partycypacyjnym (umowa długoterminowa, w ramach której przeprowadzone zostaną ewaluacje cząstkowe dla poszczególnych działań oraz spotkania eksperckie, w ramach których omawiane będą zdiagnozowane w toku badania niedoskonałości systemu oceny i wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów	

wyboru projektów).

Główne pytania ewaluacyjne będą dotyczyły 2 obszarów:

1. System oraz proces oceny i wyboru projektów (poza kryteriami) tj. zasady i sposób realizacji naboru i oceny wniosków:

- Czy przyjęty harmonogram konkursów jest optymalny w kontekście potrzeb i możliwości potencjalnych beneficjentów, typów projektów oraz celów działań i RPO WŁ 2014-2020, a także potencjału instytucjonalnego IZ RPO WŁ 2014-2020/IP RPO WŁ 2014-2020 (rozplanowanie w czasie oraz podział środków)?
- Czy i w jakim stopniu zakres i treść regulaminów konkursów oraz zakres wymaganych dokumentów aplikacyjnych ograniczają dostęp do konkursów dla potencjalnych beneficjentów?
Czy dokumentacja konkursowa jest sformułowana czytelnie, poprawnie merytorycznie i trafnie w kontekście celów działań i RPO WŁ 2014-2020? Czy wszystkie wymagane załączniki są niezbędne na etapie oceny projektu?
- Czy i w jakim stopniu proces oceny i wyboru projektów zapewnia transparentność i bezstronność w wyborze projektów do dofinansowania oraz czy czas przeznaczony na składanie wniosków jest optymalny w kontekście dostępu do konkursów dla potencjalnych beneficjentów? Czy karta oceny formalno-merytorycznej jest przejrzysta i czytelna? Czy pytania zawarte w karcie są zrozumiałe i sformułowane w taki sposób, aby odpowiedzi nie budziły wątpliwości?
- Czy czas przyjęty na dokonanie oceny formalnej i merytorycznej (formalno-merytorycznej w ramach VIII i IX osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020) wniosków o dofinansowanie jest adekwatny do ilości pracy niezbędnej do dokonania prawidłowej oceny w ramach poszczególnych konkursów?
- Czy system przyjęty w ramach RPO WŁ 2014-2020 zapewnia odpowiedni poziom komplementarności projektów?
- Czy systemy informatyczne dedykowane dla obsługi systemu oceny i wyboru projektów w ramach RPO WŁ 2014-2020 są funkcjonalne, sprawne, intuicyjne i zapewniające ergonomię użytkownika? Jeśli nie, to co należy w nich poprawić?
- Czy przyjęta w ramach RPO WŁ 2014-2020 procedura odwoławcza zapewnia bezstronność, transparentność oraz terminowe rozpatrywanie protestów?

2. Kryteria wyboru projektów, tj. zestaw określonych wymogów formalnych i merytorycznych, zawartych w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WŁ 2014-2020, które muszą spełniać projekty, aby uzyskać dofinansowanie z publicznych środków wspólnotowych.

- Czy kryteria wyboru projektów są spójne z założeniami i celami działania i RPO WŁ 2014-2020? Czy znaczenie (waga) przypisane do poszczególnych kryteriów oceny projektów jest odpowiednie / adekwatne?
- Czy kryteria wyboru projektów sformułowane są w sposób obiektywny, zrozumiały, trafny, transparentny, łatwo weryfikowalny i jednoznaczny?
- Czy dobór kryteriów wyboru projektów umożliwia wybór projektów optymalnych z punktu widzenia logiki interwencji i celów RPO WŁ 2014-2020 (w tym zdolność kryteriów do wpływania na realną jakość przedkładanych projektów)?
- Które z kryteriów wyboru projektów poddanych badaniu należy utrzymać, które należy przeformułować, a które nie powinny być stosowane w przyszłości i dlaczego? Czy i jakie

kryteria należy dodać i dlaczego?

- Czy kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów innowacyjnych/komplementarnych?; Czy kryteria wyboru projektów są preferencyjne dla projektów innowacyjnych/komplementarnych?
- Czy kryteria wyboru projektów stanowią barierę w dostępie do środków z RPO WŁ 2014-2020 dla potencjalnych beneficjentów? Jeżeli tak, to na czym polega zidentyfikowany problem?
- Jakie są rekomendacje Wykonawcy badania w zakresie systemu wyboru projektów, w tym kryteriów oceny i wyboru projektów na kolejne lata realizacji RPO WŁ 2014-2020?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Oczekuje się, że Wykonawca, w oparciu o dostępną wiedzę i dotychczasowe doświadczenia zaproponuje, właściwą z punktu widzenia celów badania metodykę i odpowiedni katalog technik badawczych. Metodyka ewaluacji zastosowana przez Wykonawcę umożliwi udzielenie wyczerpujących odpowiedzi na postawione przez Zamawiającego pytania ewaluacyjne, jak również na pytania zaproponowane przez Wykonawcę. Oczekuje się, że Wykonawca posłuży się szerokim zakresem metod, technik i narzędzi badawczych zarówno zbierania danych, jak i ich analizy. Metodyka badania stanowić będzie główny element oceny ofert złożonych przez potencjalnych Wykonawców badania.

Minimalna zastosowana metodyka powinna zawierać:

- analizę danych zastanych (desk research), obejmującą w szczególności RPO WŁ 2014-2020, Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WŁ 2014-2020, kryteria wyboru projektów przyjętych w ramach RPO WŁ 2014-2020, regulaminy przeprowadzania konkursów, regulaminy komisji oceniających projekty (KOP), wytyczne w zakresie wyboru projektów programów operacyjnych (np. RPO innych województw, programy krajowe), raporty z ewaluacji przeprowadzonych uprzednio, a dotyczących przedmiotu niniejszego badania, dokumenty określające ramy prawne (prawo krajowe i unijne) i wymogi dla systemu oceny i kryteriów wyboru projektów,
- pogłębione wywiady indywidualne (IDI) i/lub grupowe z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w realizację RPO WŁ 2014-2020, ze szczególnym uwzględnieniem osób odpowiedzialnych za programowanie i wdrażanie, ekspertami oceniającymi wnioski (spoza ww. instytucji), partnerami społecznymi (m.in. uczestniczącymi w KM RPO WŁ 2014-2020), beneficjentami (w tym potencjalnymi) RPO WŁ 2014-2020,
- panele eksperckie.

Ponadto Wykonawca będzie współpracował z Zamawiającym, w ramach modelu partycypacyjnego w formie doradztwa eksperckiego.

Zakres niezbędnych danych

- RPO WŁ 2014-2020
- SZOOP
- Dokumentacja konkursowa, dokumentacja projektowa
- Karty oceny merytorycznej
- Dane monitoringowe
- Dane z wniosków o dofinansowanie
- Dane pozyskane od beneficjentów
- Dane pozyskane od Instytucji Zarządzającej RPO WŁ 2014-2020, Instytucji Pośredniczących RPO WŁ 2014-2020
- Dane z ewaluacji przeprowadzonych w innych regionach (oraz przez inne instytucje)
- Umowa Partnerstwa

- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR i EFS na lata 2014-2020
- SRWŁ 2020

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kw. 2015 – IV kw. 2017

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

300 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020

Ewentualne komentarze / wątpliwości

MIR, o ile uzna to za stosowne, dokona syntezy badań zrealizowanych na poziomie programów operacyjnych.

21. Ewaluacja on-going dotycząca wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WŁ 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa I – XII (wszystkie osie priorytetowe)	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going
Cel badania	
Celem badania jest dokonanie oceny wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WŁ 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
<p>Badanie dotyczące wdrażania zasad horyzontalnych w ramach Programu zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia we wszystkich programach operacyjnych na mocy Wytocznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, Wytocznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Potrzeba przeprowadzenia niniejszego Badania została także wskazana w Umowie Partnerstwa.</p> <p>Kwestia potrzeby oceny realizacji zasad horyzontalnych jest także mocno osadzona w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., a informacje w tym zakresie powinny zasilać proces sprawozdawczy z realizacji RPO WŁ 2014-2020. Wymagania w Rozporządzeniu Ogólnym ogniskują się na dwóch zasadach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasada promowania równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji; • zasada zrównoważonego rozwoju; <p>Ponadto w ramach tego badania, analizie zostanie poddana realizacja zasady partnerstwa z uwagi na jej doniosłość oraz powiązanie z polityką horyzontalną.</p>	
Kryteria badania	
Skuteczność	
Użyteczność	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<p>Prowadzone analizy powinny udzielić odpowiedzi na trzy główne pytania ewaluacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W jaki sposób i w jakim stopniu przy realizacji RPO WŁ 2014-2020 uwzględniana jest zasada promowania równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji? • W jaki sposób i w jakim stopniu przy realizacji RPO WŁ 2014-2020 uwzględniana jest zasada zrównoważonego rozwoju? • W jaki sposób i w jakim stopniu przy realizacji RPO WŁ 2014-2020 uwzględniana jest zasada partnerstwa? 	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
<p>Badanie będzie miało charakter jakościowy. Będzie opierało się na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizie danych zastanych; • wywiadach z kluczowymi interesariuszami (beneficjentami RPO WŁ 2014-2020); 	

- analizie sposobu wdrażania projektów realizowanych w ramach RPO WŁ 2014-2020 pod kątem uwzględnienia zasad horyzontalnych (w ramach każdej osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 zostanie wybranych 10 projektów do analizy).

Zakres niezbędnych danych

- Dane pochodzące z dokumentacji programowej
- Dane pochodzące z dokumentacji konkursowej
- Dane pochodzące z dokumentacji projektowej

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I kw. 2017 – III kw. 2017

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

170 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów wsparcia w ramach RPO WŁ 2014-2020.

Ewentualne komentarze/wątpliwości

MIR przygotowuje zalecenia dotyczące realizacji niniejszego badania, które będą mogły być wykorzystane na etapie przygotowania SOPZ.

22. Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO WŁ 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa I – XII (wszystkie osie priorytetowe)	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa, wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	on-going
Cel badania	
Celem badania jest dokonanie oceny dot. postępu rzeczowego RPO WŁ 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania.	
Uzasadnienie badania	
Badanie dotyczące oceny postępu rzeczowego programów operacyjnych dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia we wszystkich programach operacyjnych na mocy Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.	
Kryteria badania	
Szczegółowe kryteria badania zostaną zaproponowane przez Krajową Jednostkę Ewaluacji w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Do uzupełnienia wg wytycznych MIR	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
Szczegółowa metodologia badania zostanie zaproponowana przez Krajową Jednostkę Ewaluacji w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju.	
Zakres niezbędnych danych	
Do uzupełnienia wg wytycznych MIR	
Organizacja badania	
Ramy czasowe realizacji badania	
Do końca kwietnia 2019 roku	
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia	
350 tys. zł	
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania	
JE RPO WŁ 2014-2020 lub JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z MIR	

23. Ewaluacja podsumowująca dotycząca systemu realizacji RPO WŁ 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Wybrane osie priorytetowe, w szczególności te, w których wdrożono nowe rozwiązania systemowe (np. instrumenty finansowe, ZIT, działania w ramach których powiązано, a wręcz uzależniono finansowanie z EFRR od finansowania z EFS)	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	procesowa
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Celem badania jest ocena wybranych elementów systemu realizacji RPO WŁ 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
Badanie systemu realizacji programu operacyjnego zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia we wszystkich programach operacyjnych na mocy Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.	
Jednocześnie w związku z faktem, że część rozwiązań systemowych w ramach RPO WŁ 2014-2020 jest podobna do rozwiązań przyjętych w perspektywie 2007-2013 niniejsza ewaluacja zostanie zogniskowana głównie na nowych elementach systemu realizacji, w szczególności ocenie funkcjonowania instrumentów finansowych, inwestycjach zintegrowanych czy działaniach w ramach których powiązано, a wręcz uzależniono finansowanie z EFRR od finansowania z EFS.	
Wnioski z badania zostaną wykorzystane przy opracowaniu założeń systemu wdrażania programu w kolejnej perspektywie finansowej.	
Kryteria badania	
Skuteczność Efektywność Użyteczność	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie będzie koncentrować się na analizie systemu realizacji RPO WŁ 2014-2020 w zakresie funkcjonowania systemów wdrażania instrumentów finansowych, inwestycjach zintegrowanych oraz innych elementów zdiagnozowanych na etapie sporządzania SOPZ.	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
Badanie będzie miało charakter jakościowy. W znacznej części będzie opierało się na: <ul style="list-style-type: none"> • analizie danych zastanych; • wywiadach jakościowych z kluczowymi interesariuszami (beneficjentami RPO WŁ, instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie RPO WŁ 2014-2020 ze szczególnym uwzględnieniem IP). 	
Zakres niezbędnych danych	
<ul style="list-style-type: none"> • Dane pochodzące z dokumentacji programowej • Dane pochodzące z dokumentacji konkursowej 	

- Dane pochodzące z dokumentacji projektowej

Organizacja badania**Ramy czasowe realizacji badania**

III kw. 2019 – II kw. 2020 (30 kwietnia 2020)

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

90 tys. zł

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów wsparcia w ramach RPO WŁ 2014-2020.

Ewentualne komentarze/wątpliwości

MIR przygotowuje zalecenia dotyczące realizacji niniejszego badania, które będą mogły być wykorzystane na etapie przygotowania SOPZ.

24. Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WŁ 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa I – XII (wszystkie osie priorytetowe)	
FUNDUSZ: EFRR, EFS	
Typ badania (wpływu, procesowe)	wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	ex post
Cel badania	
Celem badania jest podsumowanie dotychczasowych efektów realizacji RPO WŁ 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
<p>Badanie podsumowujące postęp rzeczowy i rezultaty Programu zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia we wszystkich programach operacyjnych na mocy Wytocznych w zakresie ewaluacji polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.</p> <p>Badanie to wprost realizuje zapisy art. 114 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., zgodnie z którymi: <i>Do dnia 31 grudnia 2022 r. instytucje zarządzające przekazują Komisji, w odniesieniu do każdego programu operacyjnego, sprawozdanie zawierające podsumowanie wyników ewaluacji przeprowadzonych podczas okresu programowania i głównych produktów oraz rezultatów programu operacyjnego, przedstawiając omówienie przekazanych informacji.</i></p>	
Kryteria badania	
<p>Skuteczność</p> <p>Efektywność</p> <p>Użyteczność</p> <p>Trwałość</p>	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
<p>Prowadzone analizy będą zmierzały do udzielenia wyczerpującej odpowiedzi na temat efektów poszczególnych osi priorytetowych RPO WŁ 2014-2020 oraz wpływu Programu na zmiany wskaźników rezultatu. Szczegółowo struktura raportu nawiązywać powinna do udzielenia odpowiedzi na cele Strategii EUROPA 2020.</p> <p>Analizą powinny być objęte dodatkowo kwestie związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> wpływem RPO WŁ 2014-2020 na sytuację demograficzną w regionie; wdrażaniem inteligentnych specjalizacji regionalnych; wpływem RPO WŁ 2014-2020 na zróżnicowanie społeczno-gospodarcze w wymiarze przestrzeni regionu. 	
Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
Badanie będzie opierało się na analizie danych wtórnych w szczególności pochodzących z systemu monitorowania oraz bazować będzie na syntezie przeprowadzonych wcześniej ewaluacji.	

Zakres niezbędnych danych
<ul style="list-style-type: none"> • SL 2014 • LSI • Dane z zebranych i przeanalizowanych ewaluacji realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 • Dane pochodzące z analiz prowadzonych m.in. przez Regionalne Obserwatorium Terytorialne czy Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
III kw. 2021 – II kw. 2022
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
90 tys. zł
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WŁ 2014-2020 we współpracy z podmiotami odpowiadającymi za wdrażanie projektów wsparcia w ramach RPO WŁ 2014-2020.